

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cekovni račun: Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inzerate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6,

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

1914 - 1939

Eno četrtoletje je minilo od strašnih dni 4. avgusta 1914, ko je izbruhnila svetovna vojna in se je človeštvo pogreznilo v štiri leta najbolj okrutnega uničevanja človeških življenj in vseh duhovnih in gmotnih dobrin, ki jih je nakopičila omika. Potek avgustovih dni je bil sledeč: Dne 28. julija 1914 je avstrijski poslanik v Beogradu baron Giesl izročil srbski vladi vojno napoved. Dne 29. julija je Rusija odredila splošno mobilizacijo. Dne 31. julija je nemški cesar Viljem objavil nevarnost vojnega stanja in je carevi vladi poslal 24 urni ultimatum, naj mobilizacijo prekliče. Dne 1. avgusta ob 5 popoldne je bil nemški poslanik grof Portales sprejet pri ruskem zunanjem ministru Sasonovu, da sprejme odgovor na ultimatum. Odgovor je bil odklonilen, nakar je ob 5 popoldne Sasonovu predal vojno napoved, ki jo je že prinesel s seboj v žepu. Letega večera je nemška vlada zapovedala splošno mobilizacijo. Dne 3. avgusta je nemška vlada napovedala vojno tudi Franciji in je istočasno vkorakala v Belgijo, ki je bila takrat nevtralna država. Naslednji dan, dne 4. avgusta, je Anglija vzela kršitev belgijske nevtralnosti za povod, da napove Nemčiji vojno. Takšen je suhoparni potek dogodkov, ki so se z bliskovito naglico razvijali, medtem ko so že grmeli topovi in so se meje med državami že zavijale v goste oblake dima, močje in fantje pa so v milijonih med jokom svojcev zapuščali svoje domove in se pomikali proti frontam, kjer je že v gostih curkih tekla kri. Vojna je potem divjala štiri polna leta. Sicer so takrat, leta 1914, nekateri napovedovali, da bo hitro končana in da se bodo vojaki vrnili »jeseni, ko bo listje padalo, toda sproščeni divji goni so zahtevali svoj čas in svoje žrtve, preden se niso pomirili v mlakah krvi in nagonimilenih razvalinah vsega, kar je človeški um ustvaril na polju kulture.

Človeštvo je iz svetovne vojne izšlo drugo, drugačno, kot je v njo stopilo. Kakor da bi bil zazijal neznanek prepad med razdobji, ki ju loči borih štiri let, prepad, čez katerega ni mostov in ki drug drugega dosegata samo še po rahlih spominih. Človeštvo, ki se je vrnilo iz strahot strelskih jakov in pomanjkanja v zaledju, je imelo občutje, ki ga ima človek, ki je za las ušel smrtni nevarnosti: bežati, samo bežati proč od nevarnosti, bežati proč od strašnih spominov, storiti vse, da se kaj podobnega nikdar več ne povrne. Vmes so se motala seve tudi druga čustva, kakor želja po maševanju nad krivici, ki so vse gorje zakrivili pri njih, čustva vzkipelega veselja nad dobljeno svobodo pri drugih. Ta čustva so bila v mnogem pogonska sila pri izdelovanju mirovnih pogodb, ki naj bi bile enim v potrdilo svobode, drugim pa kazen, a veem zagotovilo, da se v enakopravnem, izravnanim sožitju narodov, kjer imajo mali narodi iste pravice kakor veliki, za vedno onemogočijo okoliščine, ki so privedle do 1. avgusta 1914.

Zgodovina zadnjih 20 let, ki leži pred nami kakor na dani, kaže, kako malo stvarno so bile idejne predpostavke za preosnovno mednarodnega sožitja, ki je zapisana v mirovnih pogodbah in v paktu Zveze narodov, ki naj bi bil izliv miroljubnega hotenja narodov po svetovni vojni. Po enem četrtoletju, ki je minilo od teh grozopolnih avgustovih dni leta 1914 pa imamo danes po nedoljnih krivuljah mednarodne zgodovine podobo, ki jo je ugledni švicarski politični pisatelj naslikal takole: »Imamo vojno, a vendar vojne še nimamo. Živimo v miru, a vendar miru nimamo. Položaj leta 1939 je popolnoma drugačen kot oni leta 1914, ko smo iz pravega mirovnega stanja kar naenkrat prestopili v pravo vojno dobo. Takrat so izvedenci mednarodne politike zatrjevali z gotovostjo, da je vojna neizbežna, medtem ko so ljudske množice do zadnjega trenutka verovale, da je ne bo, ker je nemogoča, medtem ko danes vsi izvedenci mednarodnega življenja zatrjujejo, da je mir še mogoče ohraniti, medtem ko ljudske množice živijo pod pritiskom nerazvorne gotovosti, da je neizbežna, da se približuje kakor plaz, ki ga najprej slutimo, potem slišimo, dokler da ne zagrmí iz višine v globino.«

Ko gledamo nazaj in primerjamo razvoj dogodkov in njihove okoliščine takrat in danes, bi bilo brez smisla, da ne bi zavzeli jasnega stališča tudi mi in se ravnali po tem jasnem spoznanju. Naše stališče je enostavno. Imenuje se mir. Naša jugoslovanska vlada ga je zapisala na čelo svoje zunanje politike. Vzela ga je tako resno, da se z neizprosno doslednostjo drži izven vseh trenj, ki razdvajajo velike države v sedanjem trenutku, pa naj bodo ta trenja ideološke narave, ali gospodarske, ali vojaško-politične. Za takšno politiko je bilo treba in je treba ter še bo treba velike močatosti in poguma. Smer naše zunanje politike je tako ravna, da ji nikdo ne bo mogel očitati, da je s kakršnikoli svojim dejanjem dražila obstoječe napetosti in jih povečevala, marveč bo naša vest mirna, ker smo z modrim samozatajevanjem blažili razdražena ozračja okrog nas. Toda mirovna politika naše države, ki je v trdnih rokah modrih in preudarnih vodij, mora v trenutkih, kot so sedanjí, brezpogojno računati na neizprosno sodelovanje vseh plasti naroda in vsakega posameznika v njem. Spomin na leto 1914 in na vse ono, kar mu je sledilo, nalaga strogo dolžnost, da vsak ohrani vse svoje živce v polni oblasti, da vsak govori, dela in stopa preudarno, hladno, a trdno, tako kakor da bi bila samo od njega odvisna usoda vse domovine. Danes ni nikomur dovoljeno, da bi bil neraven sam, še manj, da bi sejal begavost okrog sebe. Danes velja geslo: mir v strogi disciplini, mir v polnem zaupanju med vodstvom države in ljudstvom.

Nova Španija si izbira pot

Važni posveti generalov pri generalu Francu Generali so izrazili mnenje v štirih točkah

Burgos, 2. avgusta. TG. Na merodajnem mestu potrjujejo, da general Queipo de Llano ne pojde za diplomatskega predstavnika v Južno Ameriko takoj, kot je bilo razglašeno, marveč, da bo izpolnil preje še neko posebno poslanstvo v Italiji. General je namreč imenovan za voditelja vojaškega odposlanstva, ki potuje v Italijo. General ostane v Italiji samo nekaj časa. Kakšen namen naj ima to poslanstvo, javnosti ni bilo sporočeno.

V službenem listu je bila objavljena lista novo imenovanih armadnih generalov in poveljnikov divizij in armadnih zborov. Ta lista pokazuje, da so dobili vsi generali, ki so v državljanski vojni igrali vodilno vlogo, važna poveljniška mesta. To pa ne velja za dva generala, namreč za generala Queipo de Llano in za generala Jague, proti katerima vlada nerazpoloženje posebno v krogih falangistov. General Selchaga, poveljnik navarske armade, je postal poveljnik armadne oblasti v Coruni. Znani poveljnik galicijskih čet general Aranda je postal poveljnik armadnega okrožja v Valenciji. Bivši poveljnik levantinskih čet general Orgas je postavljen za poveljnika armadnega zbora v Barceloni. General Galiquez je poveljnik Madrida in Sevillije, general Arenas je dobil armadni zbor v Saragosi, general Lopez Pinto je postal poveljnik armadnega zbora v Burgesu, general Seradov je dobil armadno poveljstvo v Valadolidu. Znani poveljnik maroških čet general Varela je postal poveljnik španske armade v španskem aMroku. General Ponte je bil poslan za poveljnika na Belears. V vladi so sedaj še trije generali, in sicer mornariški

minister admiral Sevrera, letalski minister general Kindelar in vojni minister general D'Avila. Zunanji minister general Jordan, ki pri falangistih tudi ni priljubljen, v državljanski vojni ni aktivno sodeloval. General Moscardo je postal poveljnik divizije. (General Ponte je bil med državljansko vojno kazensko odstavljen, ker se je v preostrih besedah izrazil proti zavezanikom generala Franca v državljanski vojni.)

V Burgesu tudi krožijo poročila o sestanku generalov pri generalu Francu. Poročila pravijo, da so pri tej priložnosti generali predložili svojemu poveljniku in vladarju države pismeno spomenico, v kateri izražajo svoje mnenje o bodoči ureditvi države. V tej spomenici so generali podčrtali osnovno načelo, ki naj bo sveto vsaki vladi, namreč, da mora Španija ostati španec. Nato so generali v štirih točkah našli svojega mnenja. Te štiri točke, o katerih pa je nemogoče zvedeti, če odovarjajo resnici, se glasijo:

1. V Španiji je treba uvesti monarhijo in sicer tako, da se pokliče nazaj kralj Alfonz, ki pa naj se obveže, da bo v najkrajšem času odstopil prestol svojemu sinu Don Juanu.
2. Sestavi naj se vojaška vlada, ki bo v primeru izbruha evropske vojne, na vsak način Španijo obvarovala v polni nevtralnosti.
3. Vlada naj proglasi amnestijo in naj

pozove vse politične begunce, da se vrnejo v domovino.

4. Razpišejo naj se splošne volitve za parlament, ki naj sprejme novo špansko ustavo.

Generali so izrazili tudi mnenje, da naj sedanjí notranji minister Suner, ki je privrženec falangistov, odstopi.

General Franco bo verjetno izbral srednjo pot, tako da bo potisnil iz vlade ministra Sunerja in ministra generala Jordano. Prvega bi poslal za poslanika v Rim ali Berlin, drugega pa za poslanika v London ali Pariz. Za ministrskega predsednika pa bi bila izbrana manj izpostavljena osebnost.

Francosko mnenje:

»Španija bo šla z Nemčijo in Italijo«

Rim, 2. avgusta. AA. Havas: Zdi se, da je sodelovanje Španije z državama osi (Italijo in Nemčijo) na vojaškem področju gotovo dejstvo. Tako sklepajo iz sporočila, da se vrše skupni sestanki med italijanskim, nemškim in španskim generalnim štabom na križarki »Pola« o priliki sedanjih pomorskih manevrov. To se zdi tem verjetnejši, ker je špansko vojaško odposlanstvo pod vodstvom generala Gonzalesa prišlo na italijanske manevre, ki so se sredi začeli.

Anglija in Amerika skupno protestirata v Tokiu

Zaradi protiangleških demonstracij na Japonskem in po Kitajskem

Tokio, 2. avgusta. AA. Reuter: Britanski poslanik Craigie je obiskal ministra Kata in zahteval v imenu britanske vlade,

da ukrene japonska vlada vse potrebno, da se preneha protibritansko gibanje na Japonskem in Kitajskem.

List »Ni-Cini-Ci Šimsunc« pravi, da je poslanik izjavil, da bodo sicer nastale velike težkoče v britansko-japonskih pogajanjih. Craigie je obenem zahteval, da se o tej zahtevi obvesti japonski zunanji minister Arita. Kate je odgovoril, da nima protibritansko gibanje na Japonskem in Kitajskem nobene zveze s tokijskimi razgovori, temveč so to dve popolnoma različni stvari. Protibritansko gibanje na Japonskem je izraz spontane razpoloženja ljudstva in če bi to gibanje ogrožalo mir in red, bo japonska vlada zmerom lahko izdala potrebne ukrepe. Kar se pa tiče protibritanskega gibanja na Kitajskem, nima japonska vlada nobene zveze z njim in ne more o tej stvari ničesar ukreniti.

Leti list poroča dalje, da je ameriški odpravnik Dooman obiskal generalštabnega tajnika ameriškega oddelka v japonskem zunanjem ministrstvu Ješizavo in ga opozoril na to, da se protibritansko gibanje na Kitajskem vse bolj in bolj spreminja v nastop proti belcem in da ogroža življenje in premoženje ameriških državljanov na Kitajskem. Zastopnik USA je zahteval od japonske vlade, da kaj ukrene proti širjenju sovraštva proti tujcem.

List komentira obiska britanskega poslanika Craigija pri Katu in ameriškega odpravnika Doomana pri Ješizavi. List pravi,

da je očitno, da sta oba diplomata nastopila na direkten nalog svojih vlad in da je to dokaz skupnega nastopa Anglije in USA na Daljnem Vzhodu. List pravi dalje, da so japonski politični krogi skrajno ogorčeni zaradi te demarše Velike Britanije, ker vidijo v njej grožnjo proti Japonski, posebno v zvezi z novim dokazanim sodelovanjem med britansko in ameriško diplomacijo.

»Nepremostljive težave«

»Tokio Ašahi Šimbunc« piše, da so se zadnje dni pojavile skoraj nepremostljive težkoče pri pogajanjih med Veliko Britanijo in Japonsko glede valute in srebra v Tiencinu. Japonska odločno zahteva vse srebro, spravljeno v bankah britanske koncesije, in razveljavljenje kitajskega denarja, zastopniki Velike Britanije pa izjavljajo, da je to srebro last čungkiške vlade. Velika Britanija priznava sedanje stanje na Kitajskem, toda njeni zastopniki trde, da ne more okreniti ničesar sovražnega proti čungkiški vladi. List trdi, da je to vzrok sedanjim težkočam pri pogajanjih.

London, 2. avgusta. AA. Reuter: Diplomatski urednik Reuterja pravi, da v Londonu za sedaj ni videti znakov, da bi bila na dnevnem redu namera, po kateri bi se ustavila pogajanja v Tokiu zaradi protiangleških demonstracij vkljub temu,

čeprav uvidevajo, da je ta propaganda skrajno škodljiva za sama pogajanja. To je jasno razložil japonski vladi tudi angleški veleposlanik v Tokiu. V kolikor se ne bi dalo spet vpostaviti ozračje sloge, je gotovo, da bi utegnili biti uspeh pogajanj malenkosten.

Pri razlagi angleškega stališča je veleposlanik Craigie poudaril tudi to, da je japonska vlada prevzela nase odgovornost za vzdrževanje javnega reda, na področju, ki se nahaja pod japonskim nadzorstvom. Načelo, ki so ga sprejeli pred začetkom tokijskih pogajanj, se je glasilo tako, da bo Japonska vlada to odgovornost tudi sprejela. Toda sedanja protiangleška demonstracija pomeni čisto jasen znak, da reda ni. Iz tega se sklepa, da japonska vlada ali ne more, ali pa neče ohraniti reda.

Danes Halifax o Daljnem vzhodu

London, 2. avgusta. b. Britanski kabinet se je sestal danes dopoldne k redni seji, na kateri

Glavna ovira v Moskvi

Ne baltsko vprašanje, marveč jasne obveznosti

Moskva, 2. avgusta. b. Moskovska radio-postaja je preteklo noč obsirno poročala o zunanjih političnih izjavi angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina. Poleg tega je radijska postaja poročala tudi o izjavi angleškega državnega podtajnika Butlerja, ki je dejal, da je vprašanje neodvisnosti baltičskih držav glavna ovira za sporazum s Sovjetsko Rusijo.

Po mnenju Moskve ne predstavlja jamstvo za baltičske države nobenih težav, ki bi bile takšnega značaja, da bi mogle ovirati ali celo preprečiti sporazum med Sovjetsko Rusijo ali zapadnimi velesilami. Gre predvsem za pravilno razumevanje »neposrednega napada«. Angleška oblika tega vprašanja se lahko različno tolmači, medtem ko hoče imeti Sovjetska Rusija to vprašanje urejeno tako, da ne bo nobenega dvoma in da ga v potrebi ne bo mogel nihče krivo tolmačiti.

Moskva, 2. avgusta. AA. Reuter: Agencija Tass je sredi objavila obvestilo, da je eden izmed razlogov za zavlačevanje angleško-francosko-sovjetskih pogajanj v tem, da angleški predlog o posrednem napadu ne označuje dovolj napadalca. Agencija komentira Butlerjev govor v angleškem spodnjem domu o tem predmetu ter pravi, da ne gre za to ali se da jamstvo za neodvisnost baltičskih držav, če pristane na to obe strani, temveč zato, zakaj noče Anglija do-

Knez-namestnik zapustil Anglijo

London, 2. avg. AA. Nj. kr. Vis. Knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta odpovala danes dopoldne iz Londona. Z njima sta odšla iz Londona Nj. kr. Vis. kneževiča Aleksander in Nikola, v spremstvu pa je tudi minister dvora Milan Antič. Pri slovesu na železniški postaji Viktorija so bili navzočni kr. poslanik dr. Ivo Subotič s soprogo in vse osebje kr. poslanstva s soprogi. Ko sta se pripeljala Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga na postajo Viktorija, jima je skupina jugoslovanskih študentov, ki se je po končanih počitnicah v Angliji vračala v Jugoslavijo, priredila navdušene manifestacije in jima vzklikala »Ziveli!«. Nj. kr. Vis. knez namestnik se je zdrzel nekaj časa v razgovoru s študenti ter se zanimal, s kakšnimi vtisi odhajajo iz Anglije.

je proučil razmere na Daljnem vzhodu, s katerimi se je pečal večeraj tudi zunanje-politični odbor britanske vlade. Pričakujejo, da bo zunanji minister lord Halifax že jutri podal v lordski zbornici obsirno poročilo o politiki Velike Britanije na Daljnem Vzhodu. Zveza med Anglijo, Francijo in Zedinjenimi državami je trajna. Tukajšnji poučeni krogi opozarjajo na to, da bo politika Velike Britanije napram Japonski odvisna od sodelovanja Zedinjenih držav in Francije. V nobenem primeru Velika Britanija ne namerava popustiti japonskim zahtevam glede kitajske valute brez ozira na to, če bo Britanija dobila podporo Zedinjenih držav in Francije.

polniti svojega opisa, kaj razume pod »neposrednim napadom«.

Moskva, 2. avg. b. Danes ob 6 zvečer so se nadaljevali razgovori med Molotovim, Strangom in Seedsom.

Nemci pravijo, da pogajanj z Rusijo ni — Angleški list pa trdi, da...

Berlin, 2. avgusta. AA. DNB: Niti iz nemškega niti iz sovjetskega izvora ne prihajajo nobena sporočila o gospodarskih pogajanjih med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo. Ta postopek je v skladu s prakso, da se sporočila ne izdajajo vse dotlej, dokler se ne dosežejo praktični rezultati. V dobro poučenih krogih pa pravijo, da so vesti, ki so se razširile v tujini v zvezi s podrobnostmi pri pogajanjih, za laze privlečene, kakor se je n. pr. to zgodilo s trditvijo, da bo nemški gospodarski minister Funk v kratkem odpoval v Moskvo.

London, 2. avgusta. b. Berlinski dopisnik »News Chronicle« poroča iz dobro poučenega vira, da nemška vlada trenutno proučuje s svojimi evoltovalci načrt, ki gre za tem, da pridobi Rusijo za nevtralnost in da jo na ta način oddalji od zahodnih držav, oziroma od »fronte miru«. Nemčija namerava Sovjetski Rusiji ponuditi trajno jamstvo za nekršljivost ruskih meja za primer, če bi Sovjetska Rusija obljubila, da bo ostala v morebitni vojni nevtralna. Kdaj bo Hitler tak predlog predložil Moskvi, še ni znano, ker je tozadevna ponudba odvisna največ od pogajanj Nemčije s Sovjetsko Rusijo.

Politični zapiski

Naša notranja vprašanja

O sporazumu danes v jugoslovanskem časopisu ne najdemo kaj prida besed. Očitno vsi čakajo, kdaj bo ta državni akt podpisan, potem ko so vsi merodajni činitelji izdali izjave, da na to ne bo treba dolgo čakati.

V ospredju je danes članek nekoga dr. Ivana Pavičiča, Hrvat, ki je v sarajevskem »Jugoslovanskem listu« objavil članek, v katerem podaja svoje osebno mnenje o položaju, politiki in bodočem razvoju slovenstva. Glavne misli teh izjav so prinesli večeraj, danes pa beremo v »Obzorju« odgovor na ta članek. Kakor ni dr. Pavičič povsem pravilno razumel in razložil bistva slovenske politike, tako je tudi »Obzorje« v svojem odgovoru zagrešilo nekaj več ali manj napak. Prav ima »Obzorje«, ko nasproti Pavičiču poudarja, da obstaja tudi slovensko vprašanje, kakor bi moralo biti vsakemu politiku dobro znano iz raznih obdobij naše politike, ko je večina slovenskega naroda bila večkrat v opoziciji ne samo proti administrativnemu centralizmu, ampak tudi proti takozvanemu unitarizmu, čigar osnovne teze, da Slovenci nismo samosvojni narod, Slovenci, izvzemiš pristažev JNS, nikoli nismo sprejeli in smo proti njej celo za časa najhujše diktature, kolikor smo pač mogli, protestirali. Hude napake pa je napravil »Obzorje«, ko pravi, da Slovenci ne moremo nastopati tako kakor Hrvati zato, ker da nimamo prave narodne tradicije, češ, da smo šele po prevaru dobili možnost, da razvijamo svojo narodno osebnost! »Obzorje« članek mora zelo slabo poznati zgodovino jugoslovanskih narodov, če ne ve, da je naša nacionalna zavest in kultura ter individualnost stara že vsaj tako dolgo, kakor imamo svoj slovenski pismeni jezik, to je, če nečemo iti nazaj do Trubarja, vsaj že od preveljenega veka, kar pa se tiče oblikovanja naše narodne samobitnosti in lastne kulture ter slovenskega etosa, pa se nismo začeli šele po prevaru v tem smislu prebujati, marveč so naše narodne borbe bile na višku že v bivši monarhiji, v kateri smo si priborili dokaj temeljni narodni kulturni in politični pravice, in smelo trdimo, da v tem oziru prav nič ne zaostajamo za Hrvati, ki sami dobro vedo, kako hudo so se morali boriti z madžaronstvom. Tudi je precej neokusno, če se »Obzorje« pred nami ponaša z geografskim položajem hrvatske zemlje, zakaj naš geopolitični položaj mislimo, da ni nič manj važen kakor hrvatska zemlja, ki jo sicer visoko vrednotimo. O tem pa, ali so Hrvati vedno vodili pravo politiko, se ne bomo prepekali, samo to bi želeli, da bi »Obzorje« našega narodnega življenja in borbe ne gledal tako z viška, kakor to kažejo njegova izjava. Saj mislimo, da se tudi za Hrvate niso še začeli zlati časi in da bomo tudi poslej vsi drug na drugega navezani in drug drugemu potrebni.

Zanimiva je tudi polemika, ki jo vodijo hrvatski listi proti sodružniku belgrajške »Politike« Gregoriju Božoviču, ki je v tem listu objavil potpisane črtice iz Dalmacije, ki žalijo verska in narodna čustva Hrvatov. Božovič je na te očitke odgovoril, češ da je kot Srb in pravoslavac bil dolžan opozoriti na protisrbsko razpoloženje med dalmatinskimi Hrvati, ki da Srbe psujejo in jim grozijo, da bodo morali pobrati šila in kopita iz Dalmacije. Pravi, da so njegovi članki le obramba proti onim, ki ne marajo narodnega in duhovnega edinstva in da se je moral postaviti za Srbe v Dalmaciji, ki da so pozabljeni in zapostavljeni in nimajo skoraj niti več pravne zaščite... Kdor pozna v resnici razmere v naši državi, ve, da ni niti trohice resnice na teh trditvah in zato bi bilo bolje, da bi »Politika« takemu dopisniku, kakor je g. Božovič, zaprla svoje stolpce, saj taki dopisi samo škodujejo prijateljskemu razpoloženju, ki posebno danes v očigled sporazuma vlada v naši državi prav v vseh slojih in krogih naroda.

Pariski »Temp« prinaša članek o aferi »Vremenac«, v katerem pravi, kakor beremo v »Hrvatskem dnevniku« od 2. t. m. v politični rubriki, da je ta stvar hudo kompromitirala bivšega vladnega predsednika dr. Milana Stojadinovića. Značilno je, da je cenzura dopustila Mačkoveju glasilo, »Hrvatskemu dnevniku«, da je razkril to afero, zaradi katere je sedanja vlada postavila »Vremenu« komisarja. »Temp« pravi, da je to znak, da se Cvetkovičevi razgovori z dr. Mačkom bližajo svojemu srešnemu koncu. To vest je dobil »Temp« — piše »Hrvatski dnevnik« — od svojega dopisnika iz Beograda, ki mu je tudi razkril, kako je dr. Milan Stojadinović akcije »Vremenac«, ki so bile državna last, prepisal na svoje ime, o čemer bodo še izrekle svoje besede merodajne instance. (Glej »Hrvatski dnevnik« od 2. avgusta, stran 3.)

V nemškem Kulturbundu v Jugoslaviji vlada že dolgo časa huda kriza. V njem sta namreč dve struji, stara, ki jo je vodil dosedanji predsednik g. Keks, in mladinska, ki jo vodi dr. Awender, odvetnik iz Pančeva, ki je orientiran narodno-socialistično. 6. avgusta bo občni zbor, da se ta zadeva reši, izgleda pa, da bo izvoljen dr. Janko iz Celja, ki je nevtrolec, se torej ne zavzema ne za eno ne za drugo smer.

Ministrski predsednik Dragiša Cvetković je na obisku v Dalmaciji in je pri tej priliki obiskal Dubrovnik. Potem je odpotoval v Split, kjer je prisostvoval seji banovinskega odbora JRZ v Dalmaciji. Izvolili so novi odbor, kateremu so postavili na čelo ministra brez listnice Antona Maštrovića.

JRZ v Splitu

Split, 2. avgusta. AA. Danes ob 11 dopoldne je bila v mestni posvetovalnici v Splitu banovinska konferenca JRZ za primorska banovino. Navzočni so bili: kot zastopnik glavnega odbora gradbeni minister dr. Krek, tajnik glavnega odbora minister Ante Maštrovič in drugi. Soglasno je bil izvožen z aklamacijo novi banovinski odbor, ki mu na čelu je minister Ante Maštrovič. Po izvolitvi je spregovoril minister Maštrovič, ki je dal pregled notranjopolitičnega položaja, predvsem pa poudaril delo in priznanje vlade Dragiša Cvetkovića in smernice za bodoče delo JRZ v primorski banovini. Izvajanja ministra Maštrovića so naležala na odobravanje.

V imenu glavnega odbora JRZ je konferenco pozdravil gradbeni minister dr. Miha Krek, ki je v svojem obširnem govoru poudaril globok pomen JRZ v našem političnem življenju. Posebno se je bavil z delom vlade Dragiša Cvetkovića za sporazum ter naglasil, da je danes delo za sporazum edino možna politika. Navzočni pa so navdušeno vzklicali predsedniku vlade Cvetkoviču in ministrom, ki so se udeležili konference.

Belgrad, 2. avgusta. m. Danes je imel svojo slavo bataljon tankov, zatem pa avtomobilski polk ter letalske vojaške enote. Proslavo so prisostvovali zastopniki vlade, vojske ter ostalih civilnih in vojaških oblasti.

Vprašanja in odgovori v angleški spodnji zbornici

London, 2. avgusta. AA. Reuter: Državni podtajnik v ministrstvu za vojno mornarico je izjavil v spodnjem domu, da je angleška vlada sprejela sklep, po katerem bo v znatni meri izpopolnila svoj načrt za gradnjo novih vojnih ladij za letošnje leto. Po novem načrtu bo zgrajenih 107 posebnih ladij za uničevanje min ter za borbo proti podmornicam. Prav tako namerava ministrstvo za vojno mornarico zgraditi 57 patrolnih ladij, od katerih jih bo nekaj namenjenih za borbo proti podmornicam. Zgrajenih bo tudi 10 ladij za polaganje min, šest hitrih patrolnih ladij in ena ladja za polaganje kablov. Napovedujejo še nekatere spremembe v načrtu, oziroma pri gradnji nekaterih ladij, vendar pa podtajnik Shakespeare pri tem ni navedel podrobnosti. Naknadno bo vlada zahtevala dopolnilne kredite za izvršitev najavljenega programa.

Ministru Morrisonu je bilo postavljeno v spodnjem domu vprašanje, če se bo izvedel popis surovin in življenjskih potrebščin med zavezniki državami za primer vojne. V odgovoru na to vprašanje je Morrison poudaril, da bo v

primeru vojne politika britanske vlade obstajala v tem, da bo skušala izpopolniti vse možne oblike medzavezniškega gospodarskega sodelovanja.

Chamberlain je izjavil v spodnjem domu, da bo angleško vojaško odposlanstvo odpotovalo v Moskvo v soboto ali v nedeljo.

Po izjavi Chamberlaina so bila angleškemu veleposlaniku v Tokiu poslana navodila, naj vložijo oster protest pri japonski vladi zaradi protiangliške agitacije na severnem Kitajskem. Predsednik vlade je prav tako izjavil, da vzdržuje angleška vlada najužji stik z vladama v Združenih državah in v Franciji. Poudaril je pri tem, da niso točna poročila, da bi angleška vlada pristala na izročitev štirih Kitajcev, katere Japonci dolže umora v Tjencinu.

Neki narodni poslanec je vprašal, ali bo vlada začela razpravljati o stališču, ki so ga zavzele vla-

Angleške vojne ladje v Turčiji

Carigrad, 2. avg. AA. (DNB.) Danes je priplula semkaj angleška križarka »Warspite« s 4 rušilci. Angleške vojne ladje bodo ostale v Carigradu do nedelje. Istočasno je prispel v Smirno angleški rušilec »Mala Jac«. To je prvič, da je Turčija dovolila vhod tuji vojni ladji v važno pomorsko utrdbo v Smirni. V čast angleških gostov bodo prirejene svečanosti in športne prireditve v takem obsegu, kakršnih dosedaj niso prirejali nobeni tuji vojni marnarici. V zvezi z obiskom angleške mornarice v Turčiji je predviden tudi sprejem pri francoskem veleposlaniku. V petek bo odletel z letalom v Ankaru angleški poveljnik mornarice in obiskal predsednika republike ter šefa glavnega generalnega štaba.

Gdanska nevarnost

v luči angleških časopisov

London, 2. avgusta. b. Brez ozira na optimistični ton, v katerem je britanski ministrski predsednik Chamberlain govoril o gdanskem vprašanju, objavljata danes »Times« in »Daily Telegraph« daljše članke glede tega problema, iz katerih se vidi precejšnjo skrb britanskih merodajnih krogov.

Diplomatski dopisnik »Times« poroča, da je članek »Gazete Polskiej« s podrobnimi podatki o vojnih pripravah v Gdanku vzbudil v angleških političnih in vojaških krogih veliko senzacijo. V Londonu pričakujejo, da bo Poljska vlada pri gdanskem senatu vložila nov in oster protest zaradi vojaških priprav v svobodnem mestu Gdanku. Prav tako je treba računati, da bo maršal Rydz Smigly w v svojem govoru, ki ga bo imel prihodnji teden v Krakovu, izrazil jasno in točno stališče poljske vlade do gdanskega vprašanja.

»Daily Telegraph« zavzema stališče v današnjem uvodniku do groženj gdanskega »Vorposten«, da se carinska meja v Gdanku odpre za vstop Nemčije v vzhodno Prusijo. Takšni ukrepi bi pomenili konec carinske zveze med Gdanskim in Poljsko ter priprave za priključitev Gdanska k Nemčiji. Hladnokrvno je treba pričakovati, če je ta grožnja in strel na naskok Nemčije in za ostrejšo gonjo proti Poljski. »Daily Telegraph« opozarja na intenzivne vojne priprave v Gdanku in cení tam zbrane čete na 150.000 mož.

Nemško - slovaška pogajanja

Berlin, 2. avgusta. b. Tukajšnji politični krogi posvečajo veliko pozornost slovaško-nemškim pogajanjem, glede katerih je bilo v ponedeljek izdano kratko uradno poročilo. Splošno prevladuje mnenje, da gre za določitev podrobnosti za obmejna jamstva Slovaški. V okvir teh jamstev spada tudi določitev področja ob slovaško-moravski meji, kjer namerava Nemčija napraviti svoje utrdbe, ki bi jih zasedle nemške čete. Tukajšnji nemški krogi pričakujejo, da bodo ta pogajanja v najkrajšem času zaključena.

Madžarski emigranti rovarijo proti Nemčiji

Budimpešta, 2. avgusta. AA. MTI: V toku debate o manjšinskem zakonu je minister za notranje zadeve Kerestes Fisher izjavil, da nobena država ne bi smela dopustiti, da se njeni državljani mešajo v notranje zadeve druge države. Vsaki državi grozi nevarnost in tako tudi Madžarski, ako bi se njeni državljani mešali v notranje zadeve druge države in vodili v ta namen agitacijo.

Vodja puščičastih križev Hubaji je vpadel v besedo ministru notranjih zadev trešč, da so madžarski emigranti na Poljskem začeli voditi agitacijo proti Nemčiji. Kerestes Fischer je na to odgovoril, da mu to ni znano in da bo madžarska vlada v primeru, da se ugotovi resničnost te trditve, podzela potrebne korake, da se to onemogoči.

Solnograški festival

Salzburg, 2. avgusta. AA. (DNB.) Snoch so se začele salzburske predstave v uprizoritvijo Strassovega »Kavalirja z rožec«. Slovenski predstavi je prisostvoval tudi minister dr. Goebbels. V njegovem spremstvu so bili med drugimi dr. Seyss-Inquart, minister dr. Meißner in Glaise-Horstenaus. Vse mesto je slavnostno okrašeno z zastavami. Na salzburske glasbene svečanosti je prišlo mnogo Nemcev in tujecev.

220 ur v zraku

Springfield (Illinois), 2. avgusta. AA. Havas: Brata Moody sta dosegla nov svetovni rekord v trajnem letu z lahkim letalom. Ostala sta v zraku 219 ur in 43 minut. Prejšnji rekord je znašal 218 ur in 43 minut. Letalo, s katerim sta nova rekorderja popravila prejšnji svetovni rekord, je enokrilnik z motorjem 55 konjskih sil.

Najmlajši kralj na svetu Gazi II., kralj Iraka »potuje«

Dr. Krek v Splitu

Split, 2. avgusta. m. Danes je prispel semkaj gradbeni minister dr. Miha Krek. Na postaji so gradbenega ministra pozdravili minister brez listnice Anton Maštrovič, ban primorske banovine dr. Mirko Buiji, vršilec dolžnosti župana Vrtoljca in načelniki posameznih oddelkov banke uprave. Minister dr. Krek je s postaje odšel na bansko upravo, kjer je imel krajo konferenco, zatem je pa prisostvoval sestanku banovinskega odbora JRZ za primorska banovino.

Iz sodnijske službe

Belgrad, 2. avgusta. m. Z odlokom pravosodnega ministra sta imenovana za pisarniška oficiala 8. pol. skupine na dosedanjih službenih mestih kanclista 9. skupine Miroslav Kušar pri okrajnem sodišču v Kostanjevi in Bernard Zupanc pri okrajnem sodišču v Laskem.

V 9. pol. skup. so pa z odlokom pravosodnega ministra povišani sodni kanclisti 10. pol. skup. I. Kosnik pri okrajnem sodišču v Krajuju, Franc Jalovec pri okrajnem sodišču v Kranjski gori, Marija Krizmanič pri okrajnem sodišču v Gor. gradu, Alojzija Jerše pri okr. sodišču v Ljubljani, Slavko Vrtičnik pri apelacijskem sodišču v Ljubljani, Ferdo Paradiž pri okrajnem sodišču v Kočevju, Filip Čebonik pri okrajnem sodišču na Prevaljah, Janez Žagar pri okrajnem sodišču v Logatcu, Franc Ferjan pri okrajnem sodišču na Prevaljah, Josip Hebar pri okrajnem sodišču v Novem mestu in Josip Pintar pri okrajnem sodišču v Ptujju. Hilda Deržaj pri okrajnem sodišču v Mariboru, Alojzij Kozinec pri okr. sodišču v Ložu, Franc Strohsack pri okrajnem sodišču v Novem mestu in Jakob Lesjak pri okrajnem sodišču v Kočevju.

S kraljevim ukazom so imenovani za višje pisarniške oficialce 7. skup. na dosedanjih službenih mestih sledeči pisarniški oficiali 8. skup.: Anton Kramar na okrajnem sodišču v Celju, I. Pohar na okrajnem sodišču v Ljubljani, Anton Čmer na okrajnem sodišču v Celju in Franc Bakalič na okrajnem sodišču v Kamniku.

Na predlog pravosodnega ministra so s kraljevim ukazom odlikovani: z redom sv. Save I. stopnje msgr. dr. Josip Učič, belgrajski nadškof; z redom sv. Save III. stopnje zlatomašnik Franc Košir, župnik v pokljuju na Ježici pri Ljubljani, Mirko Godina, gvardijan minoritskega samostana v Ptujju, in dr. Kojič, grško-katoliški župnik v Belgradu.

Odobrene licitacije gradbenega ministrstva

Belgrad, 2. avg. m. Gradbeni minister dr. Miha Krek je odobril naslednje licitacije:

Licitacijo za postavitev naprav za centralno kurjavo v palači strojnega inštituta ljubljanskega vseučilišča. Delo je prevzelo podjetje Jugoradiator v Ljubljani.

Licitacijo za postavitev naprav električne inštalacije v palači strojnega laboratorija ljubljanskega vseučilišča. Delo je prevzel podjetnik Polde Mišč iz Ljubljane.

Licitacijo za zgraditev carinarne v Mariboru. Delo so prevzeli: mizarska Franc Grošek iz Smartna pri Litiiji, ključavničarska Ivan Rebek iz Celja, električne naprave mestna električna podjetja v Mariboru.

Licitacijo za napravo električne inštalacije v palači vseučiliške knjižnice v Ljubljani. Delo je prevzel Polde Mišč iz Ljubljane.

Slava letalcev

Belgrad, 2. avgusta. AA. Danes dopoldne je poveljstvo letališča v Belgradu in Zemunu proslavilo svojo slavo preroka Ilija. Obredno rezanja slavskega kolača je prisostvoval zastopnik Nj. Vel. kralja polkovnik Petar Simič, komandant prešpolske kraljeve garde, finančni minister Djuričić, načelnik glavnega generalnega štaba general Dušan Simović, poveljnik letalstva general Milojković, ter vođe število generalov in višjih častnikov. Poleg omenjenih osebnosti so prisostvovali tudi zastopniki aerokluba, belgrajske

de Švedske, Finske in drugih baltičkih držav v zvezi s pogajanjimi za sklenitev angleško-ruske pogodbe. Butler je odgovoril, da angleška vlada upošteva koristi drugih držav, da pa ne gre za vprašanje vsiliti tem državam jamstva. Tudi ne gre za to, da bi bile nekatere države predmet političnih kombinacij veseli. Kršitev neodvisnosti ali nevtrolečnosti katerekoli teh držav pa bi pomenila stvar, ki je življenjskega pomena za prizadete države.

Državni podtajnik pri ministrstvu za vojno mornarico Shakespeare je naglasil, da bo za ureničenje naknadnega načrta za graditev ladij potrebnih okoli 11 milijonov funtov šterlingov.

Chamberlain je stavil predlog, da se v petek 4. t. m. razpusti parlament do 3. oktobra in da se, če bi to zahtevali splošni interesi, lahko skliče tudi že prej. Naglasil je, da je letošnji poletni odmor poslancev krajši kot prejšnja leta, toda parlament je sprejel vse potrebne zakone in je spodnji dom lahko prepričan, da je država zdaj pripravljena za vsako morebitnost. Odgovornost za sklicanje parlamenta — je poudaril Chamberlain — je v rokah vlade, na katero ta odgovornost tudi pade. Chamberlainovo izjavo so sprejeli z odobravanjem.

občine in zastopniki raznih združenj. Po izvršenem obredu rezanja kolača so letalske edince defilirale mimo gostov. Zatem je odposlanec Nj. Vel. kralja polkovnik Simič čestital slavo domačinu polkovniku Dimitrijeviću in ostalim letalskim častnikom.

JRZ v Zagrebu

Zagreb, 2. avgusta. AA. Danes dopoldne je bila seja izvršnega odbora banovinskega odbora JRZ za savsko banovino pod predsedstvom narodnega poslanca in ministra na razpoloženju Dimitrija Magaraševića. Poleg članov izvršnega odbora so se seje udeležili tudi narodni poslanci iz savske banovine, kateri so člani kluba JRZ. Na seji so razpravljali o reorganizaciji stranke ter o drugih važnih vprašanjih s področja savske banovine ter so v tem smislu sprejeli tudi potrebne sklepe.

Znižane vozne

Belgrad, 2. avg. Zastopnik prometnega ministra dr. Kulenović je odobril polovično vožnjo za romarje na Sv. Goro pri Gorici. Polovična vozna ugodnost velja za prvo romanje za odhod 18. in 19. avgusta, za vrnitev pa 20. in 21. avgusta, za drugo romanje pa za odhod 25. in 26. avgusta, za vrnitev 27. in 28. avgusta. Udeleženci kupijo na odhodni postaji celo vozno karto z železniško legitimacijo K 13 do Rakeka. Vozovnica s potrdilom o udeležbi romanja velja za brezplačno vrnitev od Rakeka do odhodne postaje.

Jugoslovanska celuloza

Belgrad, 2. avg. m. Današnje »Službene novice« objavljajo uredbu z zakonsko močjo o državnem podjetju »Jugoslovanska celuloza«. Sedež tega novega državnega podjetja bo v Sarajevu. Podjetje bo organiziralo prodajo celuloznih proizvodov v državi in v tujini tako, da se bo izvoz in prodaja celuloze v tujino od ustanovitve podjetja pa za ves čas trajanja prodajne pogodbe vršil pa za zastopništvo, ki se bo ustanovilo v Parizu pod naslovom »Francosko-jugoslovanski zavod za prodajo mase za papir«. Začetno osnovno glavnico novega podjetja sestavljajo: 1. dve novi tovarni za celulozo z zemljišči, poslopji in ostalimi napravami, ki se bodo zgradile, 2. obstoječa tovarna celuloze gozdno-industrijskega podjetja »Sipad« d. d. v Daruvaru, katere vrednost je ocenjena na 25 milijonov din. V višini tega zneska bo podjetje prevzelo obstoječi konvertirani dolg gozdno-industrijskega podjetja »Sipad« d. d. pri Državni hipotekarni banki pod pogojem za odplačevanje obresti in glavnice, ki velja za dolg »Sipada« d. d., tako da se bo odplačil rok za prevzeti dolg račun od 1. julija 1940. Za redno odplačevanje anuitet jamči država. Novo podjetje bo prevzelo celokupni upravni kapital tovarne za celulozo gozdno-industrijskega podjetja »Sipada« d. d.

Belgrajske novice

Belgrad, 2. avg. m. V Belgradu je prispel predsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani dr. Vladimir Golia. V teku današnjega dne je bil sprejet pri pravosodnem ministru dr. Ružiču v zadevi proračuna za področje ljubljanskega apelacijskega sodišča.

Belgrad, 2. avgusta. AA. Obveščajo se potniki in tudi tisti, ki potujejo na Slovaško, da je prepovedano nesti s seboj več kakor sto slovaških kron za osebo. Znesek 100 Kč morejo potniki in turisti imeti le v bankovcih po 10 Kč.

Zemunska vremenska napoved: Lahno se bo ohladilo. Delno oblačno bo na severni polovici, kjer bodo krajevne nevihte in nalivi. V južnih krajih pa bo pretežno vedro.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno. Današnja vremenska napoved: Menjaje zelo oblačno, toplotno stanje se ne bo mnogo spreminilo.

Razgovor s škofom Kurtevom

Bolgarski škof o kongresu in o zbliznanju krščanskih cerkva

Ko sem obiskal bolgarskega škofa mons. Cirila Kurteva in mu zastavil nekatera vprašanja o njegovih vtisih s kongresa, o Sloveniji in o življenju njegovih katoličanov v Bolgariji, mi je povedal tole:

Imel sem prvič srečo obiskati Ljubljano in se od blizu osebno seznaniti s slovenskim narodom. Najprej moram priznati, da je Slovenija ena od najlepših po svoji naravi. Zemlja je vsa zelo pametno izrabljena in obdelana.

Se bolj mikaven in ljubezniv pa se mi je zdel slovenski narod kljub svoji skromnosti, vzdržnosti in resnosti. Zdi se mi, da je njega najmanj pokvarila zapadna kultura, kar je brez dvoma posledica velikega vpliva, ki ga ima katoliška vera in pa vzorna ter izobražena duhovščina, ki se je živela v njegove zahteve in stoji na čelu vsega kulturnega gibanja.

VI. mednarodni Kongres Kristusova Kralja, ki je bil lepo pripravljen ter uspel tako lepo kljub vsem velikim mednarodnim težavam, služi lahko za zgled vsem ostalim slovanskim narodom, in to je zglede najmanjšega slovanskega naroda, ki pa je najbrž najkulturnejši izmed vseh. Za nas Slovane, ki smo bili na kongresu, je bil ponos, ko smo videli organizatorični duh, disciplino in posebno še ganljivo bogočastje vseh vernih, ki so se podnevi in ponoči odzvali s tako pripravljeno klicu svojih duhovnih voditeljev.

Položaj katoličanov v Bolgariji je v primeri z drugimi državami dober, in upamo, da bo postal še boljši, ko se bodo uredili odnosi s sveto Stolico, kar so želele vse prejšnje vlade, česar pa niso mogle narediti zaradi drugih bolj perečih skrbi.

Kar se tiče nas vzhodnih katoličanov ali bolgarskih katoličanov vzhodnega obreda (ali uniatov), je nas malo po številu, toda naša zgodovinska preteklost v bolgarski zgodovini ima poseben

pomen. Mi smo namreč izpolnili oporoko svetih Cirila in Metoda, čuvarji smo njihove zapuščine; cerkveno združeni z edino pravo Kristusovo cerkvijo smo ohranili pri vsem tem vzhodno slovansko bogoslužje, ki sta ga začela sveta Ciril in Metod ter ga nam zapustila obenem s svojimi učenci, na čelu s sv. Klementom Ohridskim. Ta v terek zvečer in obljubil, da bo še kdaj prišel. Žena v najslavnejših časih prvega in drugega bolgarskega carstva za časa carjev Borisa, Simeona, Samuela, Kalojana, Asena II. ter Borila. — Ista ideja je podžgala voditelje bolgarskega naroda, da so šli l. 1860 v Rim, da bi obnovili svojo domačo cerkveno hierarhijo »sui iuris« in zavrgli carigradske duhovno suženstvo.

Maloštevilna vzhodno katoliška cerkev v Bolgariji je sad in ostanek tega takrat veliko obetajočega narodnega ter cerkvenega gibanja za združitev s katoliško cerkvijo. Bolgarski narod naj bi bil ohranil svoj cerkveni obred, svoje narodne ter kulturne običaje, kakor tudi svojo zgodovinsko preteklost, ki je zvezana z vzhodno-katoliškim cerkvenim bogoslužjem. Naloga naše po številu majhne, po pomenu pa velike vzhodno-katoliške cerkve je zlasti v tem, da pokaže bolgarskemu narodu, kaj bi predstavljala on in njegova pravoslavna cerkev, če bi se kdaj — kot mi — združila s katoliško cerkvijo: Ne bi zgubil nič svojstveno narodnega, ampak bi obdržal svoje bistvo, svoj obred, svoje običaje, svojo domačo hierarhijo »sui iuris«, pri tem pa bi bil sestavni del etne vsoljne katoliške cerkve — v katoliški krščanski družini — en del duhovnega vesoljnega kraljestva Kristusovega na zemlji.

Slovenski narod s svojo kulturno religiozno prednostjo, s svojim bratskim podžiganjem, naj-

več pa s svojo simpatijo lahko stori veliko za uresničenje tega verskega edinstva med nami in med vsemi slovanskimi narodi, ker najtrajnejša in najtrdnjša zveza med vsemi Slovani more biti le cerkvena in versko zedinjenje, ki se pa more uresničiti le tako, da vsak narod ohrani omi verski obred in one posebnosti, s katerimi je zrasel zgodovinsko in psihološko, kakor vsak drug, tako tudi vsak slovanski narod.

Kakor je nesmiselno siliti slovenski ali poljski narod, da pusti svoj latinski obred in sprejme vzhodno-katoliškega, tako je tudi nesmiselno siliti bolgarski, srbski in ruski narod, da sprej-

mejo latinskega. Kljub temu pa imajo lahko vsi eno vero in so v duhovnem ter hierarhičnem zedinjenju pod enim edinitim poglavarjem katoliške cerkve. In le to je nujno potrebno in zadostno, da se uresniči edinstvo Kristusovega kraljestva na zemlji.

Moje mnenje je, da pomeni VI. mednarodni Kongres Kristusova Kralja v Ljubljani velik korak naprej k uresničenju tega ideala vseh katoličanov. To je tudi moja najiskrenejša želja.

Naj bo »Slovenec« — eden od najstarejših slovenskih časopisov — borec ter nosilec te oporoke in tega ideala.

Ob koncu je škof blagoslovil ves slovenski narod in »Slovenec« ter jima je želel srečo in napredek.

Škof Kurtev je obiskal Bled in Bohinj, odkoder je odpotoval zelo zadovoljen v Bolgarijo v terek zvečer in obljubil, da bo še kdaj prišel.

Le zdravnik zna ozdraviti bolnika

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo Terpentinovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

»Slovinci smemo biti ponosni«

Priznanje v »Avvenire d'Italia«

Katoliški »L'Avvenire d'Italia« v svojih nadaljnjih poročilih o kongresu Kristusova Kralja v slovenski prestolnici med drugim pravi, kako globok vtis je napravila nanj Ljubljana, ki bi mogla mirno biti v Švici — tako je ljubka in lepa. Prebivalstvo se je v nedeljo kar podvojilo. Impozantne so bile narodne noše in značilno je bilo, da je ogromna večina bila kmetska; tudi naši kmečki vozički so nekaj posebnega. Seveda ne pozabi dopisnik omeniti veliki avtobus (torpedone jim pravijo Italijani), s katerimi so prišli na kongres verniki iz Milana. Hvali vzorni red in pravi, kako so bili Italijani povedo prijazno in pristrano sprejeti in pozdravljeni. O oltarju oziroma baldahinu, dvigajočem se na šest visokih tenkih stebrih, pravi, da je bil pravi vzorec stila 1900 in da se je vsem tako po obliki, kakor okrasu nadvse dopadel. Divil se je tudi perfektnemu izvajanju mase De Angelis velikega Kimovčevega zbora. Očarljiva je bila pestrost narodnih noš in uniform, tako fantovskih, kakor dekliških ter drugih. Zelo okusni so bili papiri, občudovanja vredna zavednost naroda in njegov entuziazem.

Nato sledi drug članek, v katerem se podčrtuje zanimivo dejstvo: V prestolnici največjega slovanskega naroda v Moskvi se te dni prične narodni kongres brezbožnikov — v prestolnici najmanjšega slovanskega naroda pa, to je v slovenski Ljubljani, je zboroval veličastni kongres Kristusova Kralja. Bog je zopet izbral malega Davida, da se bori z Goljatom. Temu pa se ne smemo čuditi. Slovenski narod je bil — pravi člankar — vedno eden najbolj krščanskih narodov in njegova vdanost stolici sv. Petra je znana vsemu svetu.

Kar se tiče referatov oziroma zborovanj, ki so se tikala najvažnejših vprašanj katoliške vere in akcije, podčrtuje člankar, da se ni opazila niti najmanjša sled kakšnih napetosti sporov ali neoglašaj, ki sicer evropeke narode ločujejo na političnem polju. Vsi — dobesedno pravi »L'Avvenire d'Italia« — ki so bili že na prejšnjih kongresih Kristusova Kralja, so izjavili, da še noben kongres ni bil tako dobro pripravljen in organiziran ter da še nobeden ni potekal v taki živi gorečnosti za katoliško stvar.

Kar pa se tiče zunanje strani, je treba priznati pristranost, prijaznost in živo prešinenost slovanskega naroda z najvišjimi problemi življenja. Značaj slovanskega naroda je res nekaj edinstvenega, če pomislimo, kako so bili sprejeti vsi cerkveni veleodstojanstveniki in predstavniki tujih narodov. Sprejem kardinala Hlonda pa je bil nekaj nepopisno veličastnega. Člankar se potem posebej muči pri organizaciji slovenskih fantov in deklet, ki so napolnili vse ulice. To je bil nikdar viđen nastop, ki je izzval občudovanje vseh inozemcev. Nebeški je bil prizor, ko se je toliko tisoč in tisoč mladine abhajalo. Od izvajanja misterija Božjega kraljestva pravi »L'Avvenire d'Italia«, da je bilo čudovito dovršeno.

Kakor vidimo iz teh glasov, smemo Slovenci biti ponosni na to, kako smo organizirali mednarodni kongres Kristusova Kralja.

Gostje iz Italije na kongresu

Iz Italije, ki je velika katoliška država, je prišla na kongres velika množica, ki so jo vodili odlični predstavniki Cerkve in zastopniki katoliškega gibanja. Kongres so počastili s svojo prisotnostjo beneški kardinal Piazza, trije italijanski škofje, zastopniki katoliške univerze Sreca Jezusovega v Milanu, predstavniki katoliškega tiska iz Milana in Rima, ki so se vsi z velikim zanosom udeležili kongresnega dela in zadivljeni spremljali nastop slovanskega ljudstva na mednarodnem kongresu.

Glavni urednik katoliškega dnevnika »Italia« g. Busti nam je podal sledečo sodbo o kongresu: »Pri naši v Stadionu, ko je tisočglava množica v čudovitem soglasju skupno prepevala preproste in ganljive pesmi, sem začutil, da zdaj govori h Kristusu kolektivna duša naroda, ne več posameznik, marveč katoliško občestvo.«

In mladi reški škof mons. Camozzo je vzkliknil: »Tako globokovernih množic nisem še zlepa videl! Občudujem strumno organizacijo, še bolj pa duha vernosti, ki je vel pri pobožnostih na Stadionu!«

Posebno številno so se kongresa udeležili verniki goriške nadškofije, ki jih je pod vodstvom mons. prof. Agostinija prišlo na kongres nad 750. Vseh udeležencev iz goriške, reške in tržaške škofije je bilo okoli 1200.

Goriško romanje na kongres.

Prvi vlak z goriškimi romarji je prispel dne 25. julija do Lesc, odkoder so romarji odhli na Brezje, kjer so jih ljubeznivo sprejeli varuhi svetišča, oo. frančiškani. V svetišču je bil kratek slovenski nagovor, v katerem je govornik goste iz sosednje škofije takole pozdravil:

»Drago mi je, dragi bratje in sestre v Kristusu, da vas morem pristrano pozdraviti v tem slovešem Marijinem svetišču, kamor ste se prišli pripraviti, da se vredno udeležite mednarodnega kongresa v Ljubljani.«

Tu v sredini pokrajine Gorenjske kraljuje in matersko čuje nad nami vsemi sveto oko nebeške Gospe. — Sveta Gora in Svete Višarje so sredi našega ljudstva na zapadu, Gospa Sveta na severu — Brezje pa so sreče, duša našega verskega življenja. Sem prihajajo trupe od blizu in daleč, na tem

svetem kraju so se poklonili nebeški Materi naši knezi Jeglič, Sedej, Mahnič, tukaj se funtino vsi kot ena katoliška družina, zbrana okoli ene Matere. Vsaki materi pa so najljubši oni otroci, ki jih ni že dolgo videla, ki so prišli od daleč. Danes je dočakala tudi vas! Od daleč ste prišli, od Soče in od morja, marsikateri še nikoli niste bili na Brezjah, drugih ni bilo že dolgo let. Vsi pa prihajate s prošnjami v sru, vsak s svojo težavo, da potožite nebeški Materi in od nje izprosite pomoč!

Vsa fast in globoka zahvala predstavnikom in oblastvom, ki so vam plemenito omogočila to romanje na Brezje in na katoliški kongres!

Vse vaše prošnje se bodo izlile v klic: Marija Pomagaj! Pomagaj nam grešnikom, da vstanemo in obstanemo, pomagaj družinam, da ohranijo krščanskega duha, pomagaj staršem, ki so zaskrbljeni, pomagaj naši mladini, pomagaj ljudstvu, ki te ljubi! Tvoj Sin naj zavlada v svetu, ki je ves razburkan in poln sovraštva. Kristus naj zakraljuje z resnico, ljubeznijo in pravico nad vsemi narodi, bratje!

Nato je imel zastopnik goriške nadškofije mons. Agostini krasen in ganljiv govor v italijanščini, nakar se je s slovesnimi večericami ta lepa slovesnost zaključila.

K sprejemu posebnega vlaka se je v Ljubljani zbrala številna množica, med katero smo opazili zastopnika katoliških organizacij.

Goriški romarji, ki so se ne glede na stan in narodnost na kongresu izvrstno počutili in se vseh verskih manifestacij pristrano udeleževali, so odpotovali v nedeljo pred polnočjo.

Naj h koncu še poudarimo splošno željo gostov iz Italije, ki jo je javno izrazil mons. Pellegrini na zborovanju v Unionu, naj bi se prihodnji kongres vršil v Milanu, kjer deluje eno največjih središč katoliške vede. Ta želja je dokaz, s kakim umevanjem in navdušenjem so se italijanski gostje oklenili vesoljne ideje kongresov Kristusova Kralja. Tudi naša iskrena želja je, da bi se prihodnji kongres vršil v Italiji, v deželi veličastne katoliške tradicije in kulture.

„Samouprava“ o kongresu

Glavno glasilo vladne stranke, »Samoupravac«, prinaša v svoji številki od 2. avgusta uvodnik, v katerem razmotriva kongres Kristusova Kralja v Ljubljani. Pravi, da so se zbrali v Ljubljani vrhovi katoliške Cerkve, ki danes vloga vse svoje sile v delo za ohranitev miru na svetu. Naša država in zemlja se lahko raduje in je ponosna, da ji je bila izkazana velika čast, da so predstavniki vse Evrope izbrali za sedež letošnjega kongresa Kristusova Kralja v Ljubljano.

V tem dejanju močne in velike katoliške Cerkve — nadaljuje »Samoupravac« — vidimo priznanje naše države za vsa njena prizadevanja, da se ohrani evropski mir. Jugoslavija je nudila dovolj dokazov, da želi miru in da hoče lojalno sodelovanje z vsemi državami, v prvi vrsti pa s svojimi sosedi, zato pa ves kulturni svet cení naše napore v tem pogledu in kongres Kristusova Kralja je eden od najvažnejših znakov tega našega ugleda. Veliko pozornost takega ogromnega kulturnega činitelja, kakor je katoliška Cerkev, pomeni, da so se zbrali njeni zastopniki v naši državi, da manifestirajo za bratsko sodelovanje in sporazum

med narodi v času, ko človeštvo živi v veliki napetosti, kako se bodo rešila najvažnejša mednarodna vprašanja, ki vsem odgovornim državnikom sveta zadajajo tolike težave.

Mi pa — zaključuje »Samoupravac« — hočemo podčrtati še en značilen moment, ki je za nas v zvezi s kongresom Kristusova Kralja zelo važen. Jugoslavija je država, v kateri so tri veroizpovedi, pravoslavna, katoliška in muslimanska. Vse te vere imajo veliko število vernikov in še večjo tradicijo, ki jih je duhovno oblikovala. Jugoslavija se tega vsikdar zaveda ter je pomagala vsem cerkvam, ne da bi delala katerokoli razliko med njimi. Za našo državo je bilo vedno jasno, da so vsi, naj pripadajo tej ali oni cerkvi, enako dragi sinovi naše zemlje in da imajo vsi iste pravice. Načelo verske strpnosti je v našem državnem življenju strogo uresničeno in ona se od tega stališča tudi ne bo nikoli oddaljila. Narobe — Jugoslavija se globoko zaveda, da je verska strpnost eden od bitnih pogojev pravilnega razvoja in napredka celokupnega našega državnega življenja.

Sečenje kolača na slavi pehotnega polka kraljeve garde v Beogradu.

Italijanski manevri v dolini Po so se začeli

Milan, 2. avgusta. AA. DNB: Včeraj so se začeli veliki letni manevri italijanske vojske v dolini reke Po. Rdeča armada je imela nalogo, da nenadno napade in s svojo premočjo predre skozi utrdbe na Alpah med Mont. Cenisom in Monte Nervom. »Modra armada«, ki jo predstavlja severnoitalijanska armada pa ima nalogo, da z največjo naglico zapre kraj za prodor in da prepreči sovražniku, da bi prodiral dalje do reke Po. Severnoitalijanska armada v dolini reke Po ima 9 divizij. Včeraj ob 4 popoldne so se »sovražnost« začele. Oddelki rdeče vojske so izvršili napad na obrambne postojanke modre vojske, toda bili so odbiti. Istosčasno so bili navidezno razbiti vsi mostovi preko reke Ticino med Bufaloro in Lavio od strani rdečih letalec. Ob 21 so začeli pionirji modre vojske graditi mostove pri Bereguardu in Pavisu. Opolnoči je bila ta naloga izvršena. Nagla divizija je bila nato premeščena na desno obalo reke. Manevrov se udeležujejo vojaška odposlanstva Nemčije, Japonske, Jugoslavije in Madžarske.

Državni podtajnik vojnega ministrstva in načelnik glavnega generalnega štaba general Pariani je sprejel italijanske in tuje novinarje, ki so prispeli v Milan, da spremljajo manevre italijanske vojske, General Pariani je dejal,

da imajo manevri namen izvajati novo italijansko vojno teorijo, ki je v glavnem v tem, da se sovražna fronta hitro razbije in da se uspeh takoj izkoristi in sovražnik popolnoma uniči.

Pariani je nato poročal o podrobnostih, kako se bodo manevri razvijali in kako bodo sodelovale motorizirane kolone. Cete imajo posebne radio postaje, potom katerih bodo poročale vesti in vzdrževale morale vojakov. Posamezna motorna vozila se lahko pretvorijo tudi v kapele in operacijske prostore za ranjence. General Pariani je nazadnje izjavil, da se ima Italija za modernizacijo svoje vojske zahvaliti Mussoliniju, ki je posvetil veliko pozornost za izpolnitev motoriziranih kolon. General Pariani je zvečer v prostorih generalnega štaba priredil večerjo na čast tujih vojaških odposlanstev.

Rim, 2. avgusta. AA. Stefani: Danes dopoldne je Mussolini s trimotornim bombnikom odletel z letališča Rimini v spremstvu državnega podtajnika za letalstvo, Mussolini je letel nad ozemljem, kjer se vrše manevri, ter opazoval, na katerih postojankah se nahajajo motorizirani oddelki, nato se je spustil na letališče Novara in pregledal četo

K neupravičenemu podražanju papirja v Jugoslaviji

V zadevi podražitve papirja smo prejeli sledeči članek:

Pri nas v Jugoslaviji so bile cene papirju vedno jako visoke v primeru z drugimi državami. Ko se je pred dobrim poldrugim letom ustanovil jugoslovanski kartel tovarna papirja, v katerega pa takrat še niso bile vstopile tri jugoslovanske tovarne, je kartel določil posameznim vrstam papirja take cene, da je bilo z njimi konkurenca tujnemu otežena. Seveda so cene ravnele po cenah od zunaj ob upoštevanju visoke carinske zaštite, ki je uvoz znatno ovirala. Vendar se je še celo leto precej uvažalo, in sicer pred vsem iz Avstrije, od kjer se je uvoz pri nekaterih vrstah papirja še izplačal, posebno upoštevač kvaliteto papirja; iz Nemčije pa skoraj izključno le papir, ki ga Jugoslavija sama ne izdeluje. Ko je prišla Avstrija pod Nemčijo, še bolj pa, ko so prišle tja sudetske pokrajine, je pridobila Nemčija okrog 160 tovarna papirja, izmed katerih imajo nekatere največjo kapaciteto v Evropi. Za jugoslovansko papirno industrijo je s tem nastal nov položaj. Če je bila konkurenca stvarno nevarna splošnim jugoslovanskim gospodarskim in kulturnim interesom, to je drugo vprašanje. Zdi se, da ne, ker je delovna moč pri nas cenejša, socialne dajatve manjše in surovine niso dražje kakor zunaj. Poleg vsega tega imamo skoraj 50 do 80% zaštite pri uvozu. Edino kar bi prišlo v poštev, so morebitne kapacitete ugodnosti večjega obsega, ki jih pa ima samo majhen odstotek zunanje industrije. Da bi se jugoslovanski papirni kartel zavaroval proti vsaki nevarnosti in da drža še nadalje tako visoke cene papirja, je sklenil z nemškimi kartelom sporazum, v katerem je zagotovil nemški papirni industriji letni uvoz 460 vagonov nemškega papirja v Jugoslavijo pod pogojem, da ga sam odkupi, če bi ga Nemčija v teku enega leta ne mogla sama placirati v Jugoslaviji, zato pa mora nemški kartel dvigniti cene papirja. Za Nemce je bilo to zelo ugoden pogoj in so ga zato sprejeli. Torej je nastala čisto nova situacija. Nemci so dvignili cene za izvozni papir v Jugoslavijo, kar je brez vsake težave pridobil dobiček. Za jugoslovanske odjemalce, ki so pri nekaterih vrstah papirja popolnoma odvisni od Nemčije, ker zaradi raznih težko ne morejo naročevati papirja iz Finske ali Švedske, pa je to zelo občuten udarec. Hkratu je to posebno občuten udarec za vse, ki naročajo tiskovine. Edino za rotacijski papir do sedaj z Nemci še ni sporazuma. Tu so Nemci trdovratnejši, ker naše paparnice niso urejene za racionalno izdelovanje rotacijskega papirja za časopise in so nekatere nemške tovarne pri tej vrsti popolnoma konkurenčne. Baje se v tej zadevi pogajanja nadaljujejo, da se tudi ta papir podraži, in ni izključeno, da pridejo naši odjemalci še do presenečenja. Kajti sporazumi v takih okoliščinah izključujejo svobodno trgovino in pravično trgovsko tekmo ter dajejo kartelu vso možnost svobodnega razpolaganja s kupci in svobodnega določanja in diktiranja cen. Iz tega pa baš v tej stroki na korist neke skupine podjetnikov veleindustrijaletev nastajajo usodepolne posledice za tiskarstvo, narodno prosveto in kulturo. Vprašanje ne ostane torej samo v okviru gospodarstva, temveč vpliva na celokupno narodno življenje. Predrag papir, osobito če so forsirane tudi cene inozemskega blaga, pomeni škodo našemu lastnemu gospodarstvu; da je pa naš domači papir predrag, je razvidno iz značilnih postavk za blago. Sem štejemo carino s posrednimi stroški, pri čemer pa še ne upoštevamo prevoznine, ki je za tuje blago večja, in nobenih posebnih stroškov, ki pridejo v poštev tudi pri domačem blagu. Ti stroški znašajo za posamezne vrste papirja od 2,50 do 6 din za 1 kg.

Sedanja podražitev papirja pa je popolnoma neupravičena. Zadnje povišanje se je izvršilo zaradi malenkostne podražitve celuloze, vendar pa bi to majhno povišanje celuloze papirni kartel lahko sam prenesel, ker so bile cene papirju itak že takrat previsoke. Med tem pa so se cene celuloze zopet znižale in razumljivo bi bilo, da bi se postavile prejšnje cene. Tudi delavske mezde se niso zvišale, ampak so se deloma celo znižale. Zaradi tega moramo upravičeno zahtevati, da ministrstvo trgovine odločno nastopi proti temu kartelu in da naredi konec takemu postopanju.

Po celjski razstavi

Celje, 3. avgusta. Prva dva dni po otvoritvi Celjske razstave je obiskalo Celje le malo ljudi, da bi si ogledali razstavo, ki je bila odprta že v soboto dopoldne. Mnogo Celjanov in okoličanov ter tudi drugih se je odpravilo na mednarodni kongres Kristusa Kralja v Ljubljano. Zadnji dni pa prihajajo v Celje obiskovalci razstave od blizu in daleč, tako da lahko rečemo, da je zanimanje za Celjsko razstavo živahno in bo gotovo doprineslo razstavljalcem trgovine, obrti in industrije, ki razstavljajo tu svoje blago in izdelke, direktne in indirektno koristi.

V nedeljo smo poudarili, da mnogi razstavljalci niso posvetili dovolj pozornosti potrebni in vabljivi režiji. Tudi to so zboljali tako, da je sprehod po letošnji razstavi prav zanimiv.

V pritrilju razstavlja Adolf Toplak različne radio aparate, obenem pa prikazuje različne modele pisalnih strojev in motornih koles. Poleg njega razstavlja Anton Brebec. Mestna plinarska prikazuje uporabo plina v sodobnem gospodinjstvu in obrti. Vodovodne instalacije je tukaj izvršila tvrdka Avgust Štok. Prav zanimiva je razstava Metalnega akcionarskega društva, ki razstavlja kemikalije. Prva jugoslovanska šamotna tovarna v Štorah je na letošnji razstavi še posebno lepo zastopana po svojih izdelkih. V pritrilju razstavlja Ignac Vok iz Ljubljane kolesa, motorje in živalne stroje. Posebno se je postavila na letošnji razstavi Družba sv. Mohorja. V krasno dekoriranih prostorih razstavlja plodove svojega 20 letnega delovanja v Jugoslaviji. Obiskovalce še posebno zanima Sedejev zemljevid, ki prikazuje pot Mohorjevih knjig po svetu. Letno razpisala Mohorjeva družba 230.000 knjig. Tudi tvrdka Dobrotinšek Anton je na razstavi častno zastopana z različnimi znanstvi najmodernejših aparatov in potrebščinami za gospodinjstvo. V tem predetu še razstavlja Rakusch in predsednik Celjske razstave g. Brišček. Celjska mlarsna razstavlja svoje izdelke predvsem »Hubertusc« milo in pralni prašek »Perion«. Tu so zastopane modistinja M. Pepernikova, krznar Fröhlich, Julio Meinel in drugi. Prav izredna je soba, v kateri razstavlja J. Jagodič Pletarsko podjetje Franjo Grenko iz Orle vasi pri Braslovcah razstavlja prav lepe izdelke. Vrtnarstvo zastopa na razstavi A. Zelenko, poleg njega pa razstavlja pletarske in lesene izdelke tvrdka Sager.

To je bežen sprehod po Celjski razstavi. Na razstavi so pa tudi zastopani trgovci in industrijci iz drugih krajev. Ker je za obiskovalce Celjske razstave dovoljena polovinska voznina, vabimo vse, da obiščejo naše lepo Celje in si ogledajo razstavo. Ob tej priliki naj ne pozabijo obiskovalci v Mestno hranilnico, kjer razstavljajo naši umetniki, kiparji in slikarji Sušmelj, Kralj, Lipičnik in Golob.

Gospodarstvo

Gibanje gospodarskih obratov v Sloveniji

Po statistiki Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je bilo v času od 1. aprila do 30. junija t. l. novo prijavljenih 570 obratov, odjavljenih je bilo 470, tako, da je čisti prirastek znašal 100 obratov. Napram prvemu četrtletju pomeni prirastek precejšen napredek, ker je bilo od 1. januarja do 31. marca le 26 obratov več prijavljenih kakor pa odjavljenih. Vendar pa je letošnji prirastek drugega četrtletja skromen v primeru z lanskoletnim prirastkom v istem razdobju, ko je znašal celih 274.

Po posameznih panogah se gibanje obratov v drugem četrtletju razdeli sledeče:

Prijave	Odjave	Razlika
Industrija	8	+ 3
Obrt	303	+117
Trgovina	171	- 29
Gostinski obrti	88	+ 9

Kot je iz teh podatkov razvidno, število trgovinskih obratov nazaduje, zaradi česar moramo sklepati na popuščanju aktivnosti v tej panogi. Gostinski obrti zaznamujejo mal napredek devetih obratov, industrijski pa treh obratov, le obrt je napredovala za 117 novih obratov.

Med industrijskimi obrati so bili na novo prijavljeni po dve predilnici in po dva obrata za izdelovanje kovinskih predmetov, ter po ena tovarna usnja, en tkalniški obrat, konfekcija in izdelovanje peciva. Pri tekstilnih podjetjih gre dejansko za izpremembo naslovov tvrdk in družbene oblike, v enem primeru pa za izdajo definitivnega odobrenja za že obstoječi obrat. Zato je istočasno odjavljena ena tkalnica in ena predilnica. Ostale

odjave se nanašajo na izdelovanje sedlarskih predmetov, kartonaže in topilnico žvepla.

Med obrtniškimi obrati odpade največje število prijav na krojaški stroko in sicer 34 prijav in 14 odjav, torej 20 obratov prirastka. Na drugem mestu so mizarji z 29 prijavi in 9 odjavami, torej tudi z prirastkom od 20 obratov. Čevljarji so imeli 17 prijav in 24 odjav, tako, da so nazadovale za 7 obratov. Mesarji so imeli 15 prijav ter 16 odjav in so torej nazadovali. Večji prirastek je bil še pri žagah in sicer za 5 obratov, pleskarji in sobni slikarji so imeli prirastek 10 obratov, dočim je bilo gibanje v ostalih strokah precej enolično in normalno.

Število trgovinskih obratov je nazadovalo skupno za 29 podjetij. Nazadovala je prodaja živil za 8, trgovske agencije za 5, sejmarji za 5, prodaja manufakturnega blaga za 4, prodaja deželnih pridelkov za 4 in trgovine z delikatesami za 3 obrate. V ostalem je gibanje docela normalno in celo pri trgovini z mešanim blazom, kjer beležimo 61 prijavi, je z 53 odjavami prirastek zmanjšan na vsega skupaj 8 obratov. Poleg tega beležimo večji prirastek v trgovini s perutnino in sicer za 5 obratov, dočim je pri trgovini z lesom celo nazadovanje za 2 obrata.

Od nazadovanja obratov odpade pretežni del na Ljubljana-mesto, kjer je število odjav doseglo 50, dočim je bilo prijavi samo 33.

Med gostinskimi obrati opazujemo nazadovanje odnosno stagnacijo pri 8 obratih višje stopnje, to je pri restavracijah, kavarnah, brezalcoholicnih točilnicah in gostilnah, skupno za 18, dočim narašča število obratov nižje vrste in je porast krčem dosegel v enem četrtletju kar 30 podjetij.

Danes zadnja prilika, da si ogledate na lanski bienali s prvo nagrado odlikovani film, ki zasluži vso Vašo pozornost! Ne zamudite tega sporeda! **Časna legija** (Legion d' honneur) Charles Vanel in Marie Bell. Napisal življenjski roman mladega častnika, ki je raje pretrpel največje ponižanje in degradacijo, kot da bi branil svojo neodoljnost in s tem kompromitiral čast in dobro ime čene - soproge svojega tovarisa. **Kine Union, telefon 22-21**

Kreditiranje naše industrije in inozemski kapital

V nekaterih naših industrijskih panogah je inozemski kapital močno udeležen, tako pri osnovnem kapitalu kakor tudi pri dovoljenih kreditih. Vendar kljub temu prevladuje pri kreditiranju domači kapital. Po objavljenih podatkih je od celokupnih kreditov, ki so jih l. 1937 uživale naše industrijske delniške družbe, bilo le 36% inozemskega izvora, ostalo pa so bili domaći krediti.

Vsota kreditov, ki so jih l. 1937 imele industrijske delniške družbe je znašala 6568,3 milij. din. Od tega zneska je odpadlo 2317,5 milij. din na inozemski kapital, kar je, kot že omenjeno, 36 odstotkov.

Če pa primerjamo posamejne panoge, vidimo, da je le električna industrija uporabljala inozemske kredite v večji meri kot pa domače. Od skupno 485,2 milij. din kreditov, ki so jih imele električne industrijske družbe, odpade 408,4 milij. ali 84,2% na inozemski kapital. Blizu polovice je inozemskih kreditov v gozdni industriji, kjer znašajo celokupni krediti 1207,4 milij. din, ter v rudarski in topilniški proizvodnji, kjer znašajo vsi krediti 736,7 milij. din. Znatno je delež inozemskih kreditov v cementni industriji, kjer znaša 42% od celokupnih 510,5 milij. din. V tekstilni industriji doseže delež inozemskega kapitala eno tretjino od 706,5 milij. din, v kovinsko-strojni industriji, v kateri znašajo celokupni krediti 918,1 milij. din, je inozemskega izvora 28% kreditov, v živilski industriji pa 21% od 568,9 milij. din. Majhen je delež inozemskih kreditov v kemični industriji, kjer znaša 4,9% od 264,4 milij. in v kmetijski industriji, kjer znaša 8,7% od 146 milij.

Uredba o gospodarskih svetovalcih

Belgrad, 1. avgusta. AA. Na predlog ministra za trgovino in industrijo je ministriški svet podpisal uredbo o gospodarskih svetovalcih. Ta poklic lahko opravlja samo oseba, ki ima diplomu ekonomske visoke šole in katera je praktično delovala v službi gospodarskega značaja najmanj pet let ter izpolnjuje tudi druge pogoje splošnega značaja za izvrševanje tega poklica. Naloga gospodarskega svetovalca bo ta, da s svojim znanjem in delom pomaga v gospodarskih vprašanjih posameznikom in pravnim osebam, da daje v teh vprašanjih svoje strokovno mnenje in da na zahtevo oblasti izvršuje pri gospodarskih podjetjih in ustanovah pregled poslovnih knjig. Vse osebe, ki so na podlagi obrtnega zakona dobile pravico izvrševanja poslov, ki spadajo v delokrog gospodarskega svetovalca, bodo ohranile pravice, vendar pa bodo morale svoje delo prilagoditi odredbam te uredbe. Osebe, ki nimajo strokovne izobrazbe, ki jo uredba predvideva, ne morejo nositi naziva gospodarskega svetovalca. Z namenom, da se doseže vestno opravljanje poklica, določa uredba stroge kazni. Brezvestno delo bo kaznovano z denarno kaznijo in z odvzetjem dovoljenja.

Posetne spremembe v mestu in okolici

Anžič Alojzij, posestnik v Ljubljani - Moste, Zaloška cesta št. 119, je prodal Ignaciju Rotarju, pekovskemu mojstru na Vrhniki hišo št. 119 na Zaloški cesti z vrtom, spadajočo pod vl. št. 581 k. o. Moste, za 109.750 din. - Tvrdka F. P. Vidic et Komp. v Ljubljani je prodala stavbeniku Valentinu Battelinu parc. št. 1350-45 k. o. Vič v izmeri 250 m² za 17.000 din. - Sitar Jernej, posestnik in opekarnar v Zgornji Šiški št. 161, je prodal upokojenemu rudarju Seliskarju Antonu, stanujočemu v Ljubljani, Jeranova ulica št. 12, hišo z vrtom št. 43 na cesti II v Rožni dolini za 95.000 din. - Posestnik Ivan Strukelj, Poljane št. 13, občina št. Vid nad Ljubljano, je prodal tovarniškemu ravnatelju Jaroslavu Rybički in Veri Rybičkovi, stanujočima na Tyrševi cesti št. 75, parcelo št. 358-1 k. o. št. Vid nad Ljubljano za 35.840 din. - Mestni inkarant Alojzij Pirnat je prodal strojnemu ključavničarju Bogomirju Černetu in njegovi ženi Mariji, Ljubljana-Glince XIII-4, parcelo št. 1277-1 k. o. Vič v izmeri 1115 m² za 30.000 din. - Sver Martin star. je prodal stavbeniku Šveru Martinu ml. parcelo št. 384-2 k. o. Trnovsko predmestje v izmeri 594 m² in parcelo št. 630 iste k. o. v izmeri 108 m² za 25.000 din. Na tem svetu v Gerbičevi ulici pri Kolezijih si je kupec zgradil že hišo št. 47. Kupnina je znašala 25.000 din. - V Prešernovi ulici stanujoča Marija Perles por. Živic je prodala Ani Prešernovi, stanujoči v Beethovnovi ulici št. 16, parcelo št. 439-19 k. o. Petersko pred-

mestje v izmeri 366 m² za 32.000 din. - Ljubljanska kreditna banka je prodala več stavbnih parcel, nahajajočih se v k. o. Gradiško predmestje. Tako so od nje kupili: Vida Paternost, stanujoča v Predjamski ulici št. 39, parcelo št. 127-29 v izmeri 1310 m² za 100.000 din. - Fani Ausenakova, stanujoča na Emonski cesti št. 8, parcelo št. 127-28 v izmeri 605 m² za 60.000 din. - Ziberna Marija, stanujoča v Beethovnovi ulici št. 16, parcelo št. 127-31 v izmeri 769 m² za 42.285 din. - Družba sv. Vincencija Pavelskega za prostovoljno oskrbo siromakov in mladinsko varstvo v Ljubljani je prodala zidarjevi vdovi Ivani Dermastji, stanujoči v Srednjih Gameljnih št. 27, posestvo s hišo, spadajočo pod vl. št. 28 k. o. Gameljne za 75.000 din. Fond za zgradbo stanovanj na področju ljubljanske direkcije državnih železnic je prodal »Nabavljalni sadrugi državnih železnic« v Ljubljani svoje nepremičnine ob železniški progi in Masarykovi cesti z vsemi zgradbami in vsem inventarjem za 2 milijona 700.000 din. - Dedič dr. Gregorja Zerjaja, in sicer Zerjaj Nada, Tanja Ehrlich in Borut Zerjav so prodali Zdravniki zbornici za dravsko banovino in Pokojniškemu skladu za zdravniške vdove in sirote svojo polovico hiše št. 10 v Dalmatinovi ulici, spadajočo pod vl. št. 846 k. o. Petersko predmestje I. del za 720.000 din.

Objave VIII. Mariborskega tedna

Priloge za običaj slovenskih narodnih običajev

Priloge za mogočni Festival slovenskih narodnih običajev so v polnem teku. Vzporedno se dviga zanimanje za v Mariboru, Sloveniji in vsej Jugoslaviji, a celo tudi v zamejstvu. Obe prireditvi v soboto 5. ob 17.30 in v nedeljo 6. avgusta ob 10 na stadionu SK Železničarja bosta pa tudi dogodek, kakršnega na področju folklorne doslej še ni bilo. Dosedanji nastopi v Ljubljani in drugod po Sloveniji so bili le lokalni, ta pa bo prvi obsegal vse slovensko ozemlje in odkril stvari, ki jih doslej sploh nismo poznali. Poleg že obudovanih belokrajinskih narodnih običajev bodo nastopi Prlekov in Prekmurcev naravnost odkritje in presenečenje. Iz Ljubljane pripelje poseben vlak, a velik bo naval tudi od drugod, saj hoče vsako izkoristiti četrtinsko voznino po železnici, ki velja za prihod v Maribor od 4. do 5., za odhod pa od 5. do 7. t. Mimo tega si obiskovalci ogledajo še razstave in ostale prireditve velikega VIII. Mariborskega tedna.

Program VIII. Mariborskega tedna, ki bo slovesno odprt v soboto 5. t. m. dopoldne na razstavišču v Prešernovi ulici, obsega poleg velikega Festivala narodnih običajev veliko tekstilno in druge industrijske, obrtniške, trgovske, kulturne, narodopisne, društvene, vezeninske in specialne razstave, koncerte, gledališke in varietetne nastope, športne tekme in tekme jadrskih letal, stalne zabave na veseličnem prostoru itd. Poleg tega opozarjamo na veliko pokušno vin, celo vrsto restavracij, gostiln, točilnic itd.

Med kulturnimi razstavi letošnjega velikega VIII. Mariborskega tedna od 5. do 13. t. m. bo najzanimivejša gledališka, ki bo prikazala nastanek in dvajsetletni razvoj slovenskega Narodnega gledališča v Mariboru. Organizira jo režiser g. Jože Kovič.

Velika tekstilna razstava na Mariborskem tednu.

Priloge za veliko tekstilno razstavo, ki bo v okviru letošnjega VIII. Mariborskega tedna namočena v veliki dvorani in v I. nadstropju Sokolskega doma (Union), se naglo približuje koncu. Letos se udeležujejo razstave vse večje tekstilne industrije iz bivše mariborske oblasti pa tudi izven nje. Med temi so tekstilne industrije, ki so po svojem obsegu največje in najmočnejše v naši državi v posameznih panogah tekstilnih izdelkov. Po dosedanjih pripravah sodeč bo letošnja velika tekstilna razstava na Mariborskem tednu največja razstava, kar jih je bilo v tekstilni stroki do sedaj v Jugoslaviji prirejenih. Zato je razumljivo, da vlada po vsej državi največje zanimanje posebno za to razstavo, ki bo nazorno prikazala ogromen razvoj in visoko stopnjo tekstilne industrije v severni Sloveniji. Tekstilna razstava bo odprta vse čas trajanja Mariborskega tedna od 5. do 15. avgusta, vsak dan od 7.30 do 19. Obiskovalci Mariborskega tedna uživajo ugodnost polovinske vožnje, za časa festivala slovenskih narodnih običajev v Mariboru 5. in 6. avgusta pa četrtinsko vožnjo.

Borze

2. avgusta.

Denar
Angleški funt 258.—
Nemški čekl 14.30

Na zagrebški borzi je devizni promet znašal 4.29 milij., na belgrajski pa 3.92 milij. din. Promet v vrednostnih papirjih pa je znašal na belgrajski borzi 992.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaj:

London 1 funt	205.92—209.12
Pariz 100 frankov	116.27—118.57
Newyork 100 dolarjev	4381.75—4441.75
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Milan-Trst 100 lir	231.45—234.55
Praga 100 kron	151.00—152.50
Amsterdam 100 goldinarjev	2338.00—3276.00
Berlin 100 mark	1769.02—1787.38
Bruselj 100 belg	747.00—759.00

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 1 marka . . . . . 14.20— 14.20

Zagreb — Zasebni kliring:

grški boni . . . . . 32.50 blago

Belgrad — Zasebni kliring:

grški boni . . . . . 31.75 denar
bolgarski čeki . . . . . 84 blago

Ljubljana — Svobodne tržišče:

London 1 funt	256.40—259.60
Pariz 100 frankov	144.83—147.13
Newyork 100 dolarjev	5460.12—5520.12
Zeneva 100 frankov	1238.22—1244.22
Amsterdam 100 goldinarjev	2911.26—2949.26
Bruselj 100 belg	930.14—942.14

Curih. Belgrad 10, Pariz 11.7425, London 20.75, Newyork 443.375, Bruselj 75.30, Milan 23.30, Amsterdam 235.85, Berlin 177.85, Oslo 104.30, Stockholm 106.925, Kopenhagen 92.65, Sofija 540, Praga 15.175, Varšava 83.40, Budimpešta 87, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.145, Buenos Aires 102.625.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

Ljubljana 466	—468
Zagreb 466	—468
Belgrad 466.50	—467.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 100 do 101, agrarji 61.50—62.50, voj. škoda promptna 466—468, begl. obv. 87—88, dalm. agrarji 84—85, 4% sev. agrarji 52—53, 8% Bler. pos. 101—102, 7% Bler. pos. 94—95, 7% pos. DHB 100.50 do 101.50, 7% stab. pos. 100—101. — **Delnice:** Narodna banka 7400—7500, Trboveljska 173—176.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 100 do 101.50 (101.50), agrarji 61.50—62.50, vojna škoda promptna 466—468, 6% šum. obv. 81—82, begl. obv. 86.75—87.50, dalm. agrarji 83.50 do 84.50, 4% sev. agrarji 59.50—60.50, 8% Bler. pos. 101—101.50 (101.50), 7% Bler. pos. 94.25—94.50 (94.50), 7% pos. DHB 100—101, 7% stab. pos. 99.50—100.50. — **Delnice:** Nar. banka 7350 den., Priv. agr. banka 210—211, Trboveljska 172—173 (173), Gutmann 41—49, Sladk. tov. Osijek 80 den., Osj. livarna 150—162, Jadr. plovlja 325—350.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 101 do 101.25 (101.25), agrarji 62 den., vojna škoda promptna 466.50—467.50 (466.50—467), begl. obv. 87—87.25 (87.25), dalm. agrarji 83.75—84 (84), 4% sev. agr. 59.50—60, 8% Bler. pos. 100.50 den., 7% Bler. pos. 94.25—94.50, 7% pos. DHB 100.50 denar, 7% stab. pos. 101.25 den., 6% šum. obv. 82 do 83 (82). — **Delnice:** Priv. agr. banka 210.50 denar.

Žitni trg

Novi sad. Vse nespremenjeno. Tendenca nespremenjena. Promet velik.

Živinski sejmi

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okolici Maribor levi breg, dne 31. VII. 1939. Voli I. vrste 5 din, voli II. vrste 4.40 din, voli III. vrste 3.60 din, telice I. vrste 5.25 din, telice II. vrste 4.63 din, telice III. vrste 4 din, krave I. vrste 4 din, krave II. vrste 3.90 din, krave III. vrste 2.50 din, teleta I. vrste 6 din, teleta II. vrste 4.50 din, prašiči špeharji 7 din, prašiči pršutarji 9.50 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste, prednji del 10 din, zadnji del 12 din, goveje meso II. vrste, prednji del 8 din, zadnji del 10 din, goveje meso III. vrste, prednji del 6 din, zadnji del 8 din, svinjina 14 din, slanina 12 do 15 din, svinjska mast 16.75 din, čisti med 18 din, goveje surove kože 9 din, telečje surove kože 13.50 din, svinjske surove kože 7 din za 1 kg. — Pšenica 185 din, ječmen 210 din, rž 185 din, oves 185 din, koruza 173 din, fižol 375 din, krompir 150 din, lucerna 70 din, seno 60 din, slama 37 din, jabolka I. vrste 600 din, II. vrste 500 din, III. vrste 400 din, bruske I. vrste 600 din, II. vrste 500 din, III. vrste 400 din, pšenična moka 290 din, koruzna moka 162 din, ajdova moka 375 din za 100 kg. — Drva 105 din za 1 m³, jajca 0.65 din za 1 komad, mleko 1.75 din za liter, surovo maslo 24 din za 1 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 10 din za liter, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 13 din za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Celju dne 1. avg. t. l. Voli I. vrste 5.50 din, 2. vrste 4.50—5, 3. vrste 4; telice I. vrste 5.50, 2. vrste 5, 3. vrste 4; krave I. vrste 4.50, 2. vrste 3.50, 3. vrste 2.50—3; teleta I. vrste 5, 2. vrste 4—4.50; prašiči špeharji 8—9, pršutarji 7—8 din za kilogram žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 10 din, zadnji del 12; goveje meso 2. vrste prednji del 10 din, zadnji del 12; goveje meso 3. vrste prednji del 9 din, zadnji del 10; svinjina 14—17 din, slanina 16, svinjska mast 17.50—19 din, čisti med 20, neoprana volna — oprana volna — goveje surove kože 8—10 din, telečje 10—12, svinjske — za kilogram — Pšenica 200 din, ječmen 190, rž 200, oves 200, koruza 170, fižol 250—350, krompir 100, lucerna 80, seno 65, slama 40, jabolka I. vrste —, 2. vrste 300, 3. vrste 200, bruske I. vrste 450, 2. vrste 400, 3. vrste 350, pšenična m

Električno gospodarstvo v Sloveniji leta 1938

Znana je krilatica, da merimo civilizacijo in kulturo naroda lahko s količino mila, ki ga prebivalstvo v enem letu porabi. To enostavno in priznано merilo velja prav gotovo tudi še danes. Čeprav ni morda več tako zanesljivo pri tistih narodih, ki so že dosegli visoko kulturno stopnjo. Za naprednejše narode pa se sama po sebi ponujajo druga merila, med katerimi je morda zlasti za stanje tehnične civilizacije najbolj značilna poraba električne toka.

Elektrifikacija podeželja in industrija.

Če merimo tehnični in gospodarski napredek Slovenije z »električnim vatlom«, vidimo, da smo glede na proizvodnjo in porabo električnega toka Slovenci prvi v naši državi. Posebno razveseljuje pa je dejstvo, da tako proizvodnja, kakor tudi poraba električnega toka v Sloveniji lepo naraščata. V veliki meri je to zasluga Kranjskih deželnih elektrarn, ki z velikopotezno elektrifikacijsko akcijo skušajo omogočiti gospodarski in kulturni napredek podeželja. Na drugi strani pa je industrija tista, ki neprestano zahteva nove električne energije in ki še najbolj pritiska na vedno večjo produkcijo električne energije.

Napredek zadnjih let.

Referat za elektrifikacijo na banaki upravi zbira vse podatke, ki se tičejo proizvodnje in porabe električnega toka v Sloveniji in iz statističnih podatkov tega referata in pravkar izišlega »Spominkega zbornika Slovenije« pomemamo, da je poraba električnega toka v Sloveniji izredno močno naraščala. Tako je znašala celotna poraba električnega toka za l. 1934 160 milijonov kW ur, leta 1935 že 185 milijonov kW ur, l. 1936 198 milijonov kW ur in l. 1937 247 milijonov kW ur.

300 milijonov kW ur.

Pa sedaj zaključeni statistični podatki je bilo v Sloveniji v l. 1938 proizvedenih 306.455.000 kW ur. Proizvodnja kakor tudi poraba v lanskem letu se ne razlikujeta mnogo od l. 1937. Znatno pa je poskočila proizvodnja le v elektrarni državnega rudnika v Velenju, ki v glavnem zalaga z električnim tokom KDE. Tako je produkcija v Velenju znašala 22.408.000 kW ur, leta 1937 pa le 12.107.000 kW ur.

Največ električnega toka je proizvedla seveda elektrarna Fala

in sicer 183.094.000 kW ur. Elektrarna Fala je torej proizvedla nad polovico v Sloveniji proizvedenega toka. Fala je oddala nad polovico svoje električne energije tovarni v Rušah, ki je odzvela 90 milijonov kW ur. Električno podjetje v Mariboru je prevzelo skoraj 27 milijonov kW ur. V savaško banovino pa je Fala oddala 8.258.000 kW ur. Ostanek 18.228 kW ur pa je bil porabljen za lastno porabo in kritje izgub ter za malenkostna direktna oddaja pri elektrifikaciji podeželja in za kritje potreb običnih in združenih elektrarn.

Med elektrarnami, ki proizvajajo tok za javno uporabo so pomembne

centrale Kranjske deželne elektrarne,

ki so lani zaradi neugodnih vremenskih razmer proizvedle nekaj manj električnega toka, kakor l. 1937, ko je znašala produkcija 9.045.000 kWh. Leta 1938 pa je znašala produkcija central KDE 7.870.000 kWh.

Druge javne centrale.

Od drugih central, ki so v današnjem električnem gospodarstvu na vidnejšem mestu, moramo omeniti elektrarno Majdič v Kranju, ki je proizvedla 8.111.000 kWh; TPD je proizvedla v rudniških elektrarnah 7.478.000 kWh, nadalje Česenj v Tacnu 7.192.000 kWh, Jakil v Sentjanju 1.004.000 kWh, Born v Trzinu 982.000 kWh, elektrarna Skofja Loka 968.000 kWh in mestna elektrarna ljubljanska 731.000 kWh.

Industrijske elektrarne.

Med podjetji, ki proizvedeni električni tok porabijo v svojih obratih, so na prvem mestu KID na Jesenicah, ki je v šestih centralah proizvedla 31.162.000 kWh. Združene papirnice v Vevčah, Goricanah in Medvodah so proizvedle 6.622.000 kWh. Glanzmann in Gasner v Trzinu 5.491.000 kWh, The Central European Mine v Mežici 5.490.000 kWh, Hutter in drug v Mariboru 2.320.000 kWh, Mautner v dveh centralah 1.320.000 kWh, Jugobruna v Kranju 1.397.000 kWh.

835 elektrarn.

Delež naštetih podjetij v naši električni produkciji znaša nad 95% celotne proizvedene električne energije.

Stališče. Ostala dvajsetina pa odpade na vse številne druge majhne, lahko rečemo hišne elektrarne, ki jih v Sloveniji res ni malo. Statistika vseh naprav, ki so v l. 1938 proizvajale električni tok, pravi, da je bilo takih naprav 835. Od teh je bilo 655 central na vodni pogon, 194 ima kalorični pogon, 31 central pa uporablja oba pogonska načina.

Iz Nemčije in Savske banovine.

Kljub veliki produkciji električnega toka je pa Slovenija morala iti na pomoč tudi še v tujino. Tako je bilo lani po električnih žicah »uvoženega« 539.000 kWh električnega toka. Tako je iz Nemčije za potrebe naših severnih krajev St. Ilja, Apač, Gornje Radgone in Slatine Radenci bila prevzeta električna toka iz avstrijskih central 271.000 kWh. Za Rogaško Slatino, Rogatec, Dolno Lendavo, Metliko in Črnomelj pa je bilo prevzetih 268.000 kWh iz Savske banovine.

Zanimivo aliko nam da

razdelitev električnega toka

za posamezne namene. Razsvetljava je pač najmanjša postavka. Saj je šlo za razsvetljavo stanovanj, uradov in delavnic skupno le 12.540.000 kWh, za razsvetljavo trgov in ulic pa 3.054.000 kWh. Industrija pa je porabila dvajsetkrat toliko, saj je šlo samo za pogon motorjev 143.472.000 kWh. Za druge namene v industrijskih obratih pa je bilo porabljenih 83.963 kWh. Od te zadnje številke odpade velika večina na tovarno v Rušah, ki je zgolj za metalurške svrhe porabila 66.535.000 kWh; znaten odjemalec iz te postavke pa je tudi KID, ki je samo v tej panogi porabila 8.908.000 kWh. Celotna poraba je znašala lani 243 milijonov kWh in je torej neznatno manjša od predlanske. Razlog za to leži v bolj neugodnih vodnih razmerah, saj se velika večina električnega toka v Sloveniji producira v hidro centralah.

Pomembno delo in napredek KDE

Med podjetji, ki se bavijo z elektrifikacijo pa so KDE v Sloveniji prve, čeprav še ne razpečejo največ električnega toka. Prve so namreč KDE po razsežnosti svojih naprav daljnovidov in krajevnih omrežij. Prav tako imajo KDE najširši krog odjemalcev, saj zalagajo nad polovico vseh prebivalcev, ki so oskrbljeni z električnim tokom. V Sloveniji je danes nad 500.000 prebivalcev oskrbljenih z električnim tokom; 275.000 od teh posredno ali neposredno oskrbuje KDE.

Oddaja električnega toka po KDE se je povečala v letu 1938 skoraj za 50%. V l. 1938 so oddale KDE 1.591.000 kWh za zasebno razsvetljavo, za javno razsvetljavo pa 527.000 kWh, za pogon 10.762.000 kWh, za druge namene in za metalurško in termično uporabo pa je šlo 767.000 kWh, skupaj 13.558.000 kWh proti 7.022.000 kWh v letu 1937. Električnim zadrugam in drugim podjetjem

za razpečavanje električnega toka na drobno so oddale KDE 7.809.000 kWh. Skupno so oddale torej 21.457.000 kWh, v l. 1937 pa le 14.580.000 kWh. Ker KDE v lastnih centralah niso proizvedle potrebne množine električnega toka, so ga nakupile največ od velenjskega rudnika in sicer 17.651.000 kWh (v l. 1937 le 8.915.000 kWh) in od drugih elektrarn 859.000 kWh. Celotna proizvodnja in nakup je torej pri KDE znašal 26.380.000 kWh. KDE so do konca leta 1938 investirale svoje naprave v celoti 78.211.000 din. Sredstva za to so dobile v glavnem iz naštetih posojil, interesi so prispevali okrog 10 milijonov din, banovina pa 6.500.000 din. Vedno večjo gospodarsko važnost udeleževanja KDE kaže tudi povprečna prodajna cena električnega toka, ki stalno pada. Še l. 1933 je znašala povprečna cena za kW uro 1,70 din, v l. 1938 pa se je povprečna cena znižala na 0,88 din za kW uro, kar hkrati kaže, da je pri odvzemu toka KDE

Pečovnikova tolpa ropa naprej Član tolpe Jožef Senič prijel

Slovenj Gradec, 1. avgusta.

O delovanju Pečovnikove roparske tolpe smo v našem listu že večkrat poročali. Ta tolpa, ki se pojavlja sedaj tu, pozneje zopet drugje, se skriva po naših pohorskih gozdovih. Toda vkljub neprestanemu zasledovanju po zelo ojačenem orožništvu je ni bilo mogoče ujeti. Orožništvo ima sledo za tolpo, toda ta se zna spretno izmikati.

V ponedeljek, 31. julija proti 8 zjutraj so se zglasili pri Francu Zabevu pd. Brezniku v Gradišu ter hoteli s paše odgnati kravo. Precej stran od doma sta pasli živino dve deklici, stari 10 in 13 let. Naenkrat se pojavi iz gozda 5 maskiranih in deloma v ženska oblačila oblečenih ter s puškami oboroženih roparjev. Začeli so loviti ovce in kravo. Dekletci sta začeli kričati. Toda roparji so jima zagrozili, da ju bodo ustrelili, če ne bosta tiho. Kričanje deklet pa so slišali domači in so se odšli. Šli so pogledat v smer, od koder je prihajalo kričanje, in videli, kaj se na pašniku godi. Eden izmed roparjev je privezal vrh kravi okrog vratu in jo je z gnal v gozd. Ko so roparji videli, da prihajajo ljudje, so kravo izpustili z vrvo vred ter izginili v gozdu. Kričanje ljud je bilo tako, da se je slišalo skoraj eno uro daleč dol v ravnino do Slovenjega Gradca. To je tudi opozorilo orožnike, ki so bili na zasledovanju, toda v nizini, ter so se takoj podali na lice mesta. Kakor vedo povedati domačini, so si roparji zjutraj kurili v gozdu v nekem globokem sedlu nad posestnikom Gaberškom v Gradišu. Dalje vedo povedati, da so isti roparji v noči od nedelje na ponedeljek skušali vstopiti pri pd. Širniku in Kavčiču v Gradišcu. Ker

Pošljite takoj

(sicer ne bomo mogli pravočasno plačati vse račune) vse prispevke (darila, izkupiček za razne knjižice itd.), ki ste jih zbrali za kongres Kristusa Kralja, po poštni položnici na naslov: Pripravljani odbor za kongres Kristusa Kralja, Ljubljana, št. čekovnega računa je: 11.711 — ali pa jih osebno oddajte vsak delavnik do 10. avgusta od 4 do 7 pop. v kongresni pisarni: Tyrševa cesta 29-I.

Vse račune za kongres pošljite do 10. t. m. Pripravljalnemu odboru za KKK.

udeležena v vedno večji meri tudi razvijajoča se slovenska industrija.

Te številke nam najlepše dokazujejo, kako pomembna je bila velikopotezna akcija KDE in kako velikanski gospodarski pomen ba imelo elektrifikacijsko delo KDE za vse tiste kraje, ki so prav v zadnjih letih prišli do tako velike blagodati, ki ji pravimo električna luč in električna energija.

pa je tukaj precej moških pri hiši, so jih odgnali. Minulo noč so se roparji oglašali pri Siserniku Gregorju pd. Totovski bajti in Kokolu Juriju pd. Rutniku v Gradišu, toda tudi tukaj so jih prepoznali. Pri posestniku Zabev Francu pd. Brezniku pa so celo noč stražili.

Danes zjutraj pa je bila orožnikom sreča naklonjena, da so ujeli enega izmed roparjev, to je Seniča Franca, roj. leta 1911 v Stranica pri Konjicah ter tja pristojnega. Zjutraj se je oglašil pri posestniku Zvikartu v župniji St. Primož na Pohorju. Stopil je v hišo ter zahteval od gospodarja žganje in pijačo. Če mu tega ne dajo, bo šel po več svojih ljudi in bo moral dati. Pri tem je zasidil v mizo dolg kuhinjski nož, ki so ga imeli pri vltomu pri Pečolarju v Legnu in so ga odnesli pri ropu na Plešivcu nad Velenjem. Gospodar se je vdal in prinasel zahtevano. Hčerka pa je medtem takoj odšla k najbližjemu sosedu na Kremzarjev vrh. S pijačo se je Senič pri Zvikartu zamudil. Oskrbnik koč g. Polenik na Kremzarjevem vrhu je ustrelil s puško in dal znak orožništvu, ki je bilo na zasledovanju blizu koč. Orožniki s komandirjem Petrom Maričem na čelu prihite ter zalotijo roparja še v hiši pri Zvikartu. Uklenili so ga in odgnali na orožniško postajo v Slovenj Gradec. Pri zaslišanju ni hotel Senič ničesar izdati, temveč je rekel, naj njemu izročijo puško in bo on v kratkem vse polavil.

Orožništvo, močno pojačeno, je vedno na terenu in je upati, da bo polagoma ujelo vse ptičke, ker bo delo morda olajšano, sedaj ko imajo enega izmed njih v kletki.

Danes smo slišali še naslednje, toda prav zanesljive podrobnosti. Član roparske tolpe Zajc Jožef je bil oni teden pred roparskim napadom v gostilni Pečoler pri posestniku Turičniku Antonu pd. Zakrzniku visoko pod Veliko Kopo v Galavabuki v košnji. Nekega dne se je zglasil pri gospodarju in prosil, če bi ga vzel v košnjo, saj bo delal magari za 30 din na teden. Nekaj dni je delal, potem se ja pa naveličal. Rekel je, da ne more več jesti, boli ga želodec in mora iti v bolnišnico. Ostal je še tisti dan pri hiši, dočim so moški odšli kositi. Pozneje je gospodinja nesla koscem hrano. Zajc, katerega gospodar ni poznal, vkljub temu, da je imel njegovo delavsko knjigo hranjeno, je opazoval, kam bo gospodinja shranila ključ. Po odhodu gospodinjine od doma, vzame in gre v hišo. Tu je ukradel precej šepa, dve žepni uri, od gospodarja in gospodinjine, denarja ni našel več kakor za 10 din, ter nekaj obrišev. Nato je šel še na stanovanje najemnice »oferce«, kateri je odnesel znesek din 70, potem pa je izginil kot kavra. Sele potem, ko je Turičnik zvedel o roparskem vltomu pri Pečolarju, je spoznal, da je imel pri hiši roparja Zajca, naker je dogodek javil orožništvu. Orožništvo pripravlja splošen in obsežen pogon za to tolpo, ki se skriva po tukajšnjih gozdovih ter povzroča skrbi in strah temu miroljubnemu prebivalstvu.

Strelna sprožila alarm

V Bordeauxu je v ponedeljek ponoči divjala silna nevihta. Sredi bliskov in gromov pa so se nenadoma oglašile po mestu sirene kot ob napadu sovražnega letalstva. Prebivalstvo, ki je bilo zaradi treskanja že itak zelo prikršano v spanju, je preplašeno planilo pokonci, na poveljstvo orožništva, policije, uredništva listov so deževala telefonska vprašanja, kaj prav za prav je, toda nihče ni vedel pravega odgovora. Tisoči pa so stali po strehah in iskali po nebu, od kod bo prišel tisti sovražnik, ki ga napovedujejo sirene. Slednjič je bil prišel pravi odgovor. Strelna je udarila v sirenske naprave neke tovarne, sirena je sama od sebe začela tuliti. Za njo so tudi po vseh drugih obratih odprli sirene in kmalu je bil po mestu trušč in vik, kot da gre zares. Zbežano mesto pa se še dolgo ni moglo pomiriti.

Mars ne odgovarja

V noči od četrtega na petek, ko je bil Mars najbližje Zemlji, se je več ameriških znanstvenikov pod vodstvom ravnatelja dr. Clyde Fisherja zbralo v Haydenovem planetariju na Longislandu, da bi s posebnimi radijskimi žarki skušali priti v zvezo z Marsom ali vsaj dobiti od njega kak odmev. Pod kotom 30 stopinj so naravnali proti Marsu val 20 kc, katerim naj bi po računih premagali ozračje Zemlje. Po šest in pol minutah bi moral priti nazaj na zemljo refleks tega vala pa ga ni bilo. Po Združenih državah je bilo pripravljeno 40 ekipemnikov za kratke valove s frekvenco 60 do 300.000 kc, toda niso ujeli niti sledu o kakem refleksu. Da kake druge oddaje na kratkih valovih ne bi motile tega poskusa, so morali vsi oddajniki vojske in mornarice v tem času mirovati. Toda vse je ostalo zgolj poskus — Mars se ni odzval, ni pokazal, da ga je zadel radijski žarek z Zemlje.

Vrtinci nad Belgijo

V noči od nedelje na ponedeljek je divjalo nad severnim Brabantom veliko neurje. Preko mest Herzogenbusch in Eindhoven so šli močni vrtinci, ki so trgali strehe s hiš. Po deželi pa so podirali drevesa in jih metali na ceste, da je bil marsikod promet onemogočen. Po poročilih vremenskih postaj je bilo takih vrtincev več in so bili tako silni, kakor navadno nastopajo le v tropskih pokrajinah.

Ostanki sovjetskega letala, ki so ga japonske žete sestrelile na meji med zunanjo Mongolijo in Mandžukuum v začetku julija

Vital Voduček:

Ameriške novice z zračno pošto

St. Paul, 29. julija.

Huda vročina v Ameriki ni prav nič odnehala, enaka vročina pa je ostala tudi v mnogih drugih ozirih.

Pošteno je pogrelo Roosevelta, ki je komaj z majhno večino zmagal s svojim denarnim zakonom, ko mu je senatni odbor njegov nevtiralnosti zakon sploh odstavil z dnevnega reda do prihodnje zasedanja. Ta zakon ima nedvomno velik pomen za razvoj vseh svetovnih političnih dogodkov: po njem bi lahko amer. predsednik v slučaju kake vojne drugod odločil, katere države smatra za krivično napadene — in potem bi jim lahko pošiljal vsa potrebna pomoč. Tega doslej ni mogel. S tem bi pa seveda ameriško zavezništvo pridobilo silen pomen.

Roosevelt trdi: tak nevtiralnosti zakon bi oplašil napadalec in preprečil različne vojne. A senatni odbor je bil z majhno večino drugega mnenja — žeš, Amerika naj ostane čisto sama zase — in tako je skušal zakon spraviti z dnevnega reda. Roosevelt seveda ne bo odnehal in možnost je še vedno, da bo končno zmagal, kakor je že večkrat doslej. To bi nedvomno za evropske demokracije silno veliko pomenilo.

Ob ti priliki pa se je res še bolj pokazalo kot doslej, kako čudno pomešani zasilni večini ne gre toliko za zakonodajo kot za to, da ob vsaki priliki sklensko ravno nasprotajo, kar Roosevelt hoče.

Vendar se je pa Roosevelt znašel mahoma v še hušjih težavah. Pred nekaj dnevi je namreč podpisal zakon, ki sta ga mirno potrdila parlament in senat, po katerem morajo vsi delavci pri javnih delih, ki so jih začeli kot pomoč proti brezposelnosti, delati po 130 ur na mesec. Doslej so po toliko ur delali le nekateri. Nešteto strokovnih delavcev namreč — ki so bili tudi pri teh

delih zaposleni — je bilo za svoje delo na uro enako plačanih, kakor so delavci pri drugih podjetjih. Ker pa od države za svoje delo kot brezposelnih niso mogli dobiti več kot kakih 90 dolarjev, so delali nekateri le po 50 ali tudi 40 ur na mesec. Tako določilo so že pred leti izvojevale strokovne del. organizacije. Zdaj bi torej morali delati vsi enako, po 130 ur na mesec. Temu pa so se seveda uprli delavci, večinoma strokovni — enako pa tudi pri tem sicer neprizadete delavske organizacije. Slednje namreč trdijo, da bo ta sprememba slabo vplivala tudi na plače drugih strokovnih delavcev. Od poltretjega milijona zaposlenih »brezposelnih« jih je stopilo v štrajk doslej le kakih 100 tisoč. A seveda tudi to ni malo. Zlasti v New Yorku in tukaj v St. Paulu so morali ustaviti skoro vsa državna javna dela. Ob nemirih zaradi stavkokazov je bil tu celo eden policistov ubit. Doslej je Roosevelt na odločnem stališču, da novi zakon velja in da je vsako mešetarjenje nemogoče. Tako je uprava teh javnih del v zadnjih dneh že mnogo tisoč delavcev, ki se niso vrnili na delo, odkustila. Končno je to voda na njen mlin: v kratkem bi namreč morala odpuštili par stotisoč delavcev, ker so krediti premajhni — in lahko bo opustila nekatera dela, ki so jih doslej že mnogi neprestano kritizirali kot nepotrebna. Težko je torej prerokovati, kako se bo vse to razvilo. Ponavljam pa, kar sem omenil že zadnjič, da si končno Roosevelt najbrž ne bo dal izigrati naklonjenosti milijonov brezposelnih.

O ogromnem premogarskem štrajku ste pred nekaj tedni že precej brali. V glavnem so takrat rudarji zmagali; nekaj podjetij pa je vendarle ostalo trdovratnih, in ker se podjetja niso hotela ukloniti in pogoditi, obratujejo še vedno le s stavkokazi. Ta teden je pri nekem takem rudniku v državi Kenntucky prišlo do ostrih nastopov med rudarji in vojaki, ki so rudnike stražili. Pri tem je bil en rudar ubit, več drugih vojakov in rudarjev pa je bilo ranjenih. Ko končanem spopadu

so vojaki aretirali okrog 250 rudarjev. Do odločitve še ni prišlo.

Svetovno razstavo v New Yorku je doslej obiskalo skoro 13 milijonov ljudi. Vendar pa je obisk v zadnjem času nazadovol, namesto da bi naraščal. Zato nameravajo poslati po celi Ameriki glasnike, ki bodo ljudi vabili na razstavo. Sijajno pa obratuje poštni urad na razstavi, ki ima po razstavnem prostoru še 56 nabiralnikov. Dnevno odpošilja po 50 tisoč razglednic in pisem, od katerih — tako sodijo — gre povprečno ena četrtnina v inozemstvo.

Zanimive težave so imeli zdaj v Madisonu, glavnem mestu države Wisconsin, pri senatnem zasedanju. Navada je namreč, da vsak dan pred zasedanjem eden (protestantskih) duhovnikov iz mesta ali bližine prične z molitvijo (za kar dobi 3 dolarje plačila). Posebnost protestantskih duhovnikov je pa ta, da večinoma molitev kar sami sestavljajo. Tako je pred kratkim neki duhovnik molil približno takole: »O Bog, mi kličemo tvojo jezo nad hudobneže, ki prihajajo v to mesto, da kvarijo državno uradništvo, da kupujejo in prodajajo zakonodajo in mešetarijo za čast državne uprave. Tvoje jezo kličemo nad majhne ljudi na velikih mestih, ki z nizkotno zvitostjo potvarjajo ljudsko voljo in javne zadeve vlačijo v nezapujanje in zaničevanje.« Ko je to zmolil, je lepo odšel. A komaj je bil skozi vrata, je že vstal senator Bohens in ves ogorčen dejal, da upa, da tega duhovnika ne bodo nikdar več povabili v družbo poštenih ljudi. A kmalu so nekateri drugi duhovniki sporočili senatu, naj — če je tako — tudi njih vedno ne pričujejo. Eden duhovnikov pa je namesto lastne molitve ostal rajši kar pri psalmu in je lepo ponižno citiral: »Blagor možu, ki ni šel na posvet brezbožnikov, ki ne stoji na poti grešnikov in ne sedi v krogu hudobnežev...« Zdej pa je še skupščina duhovnikov sklenila, da sploh ne bo več sodelovala pri teh molitvah, dokler ji ne zagotove prostosti... In senat se je vdal in sprejel tudi prvega duhovnika spot na svojo listino.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 3. avgusta: Najdenje Stefana; Lidija, vd. Petek, 4. julija: Dominik (Vladimir), spoznavalec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspal gospod Ludvik Černe, ugledni in daleč po Sloveniji dobro znani zlatar ter ljubljanski meščan. Dosegel je visoko starost nad 80 let. Pogreb blagoga rajnega bo v petek, 4. avgusta ob 5 popoldne iz mrtvašnice v Slajmerjevi ulici na pokopališče v Sv. Križu, kjer bodo njegove zemске ostanke položili v družinsko grobnico. Naj mu svetli večna luč! Zalutajočim naše globoko sožalje!

† V ljubljanski splošni bolnišnici je umrl po dolgi mučni bolezni 12-letni učenec 5. razreda v Marijanišču Janez Janežič. Pogreb bo danes ob 5 popoldne na pokopališču sv. Križu. Naj v miru počiva! Zalutajočim naše iskreno sožalje!

Osebnostne novice

— S kraljevim ukazom je imenovan za načelnika tehniškega oddelka banke uprave v Ljubljani v 3-2 inž. Franc Rueh, dosedanji banovinski inšpektor v 3-2.

— Za doktorja tehničnih ved iz elektrostrojne stroje je bil te dni na praški univerzi promoviran inž. Vladimir Slesinger z odličnim uspehom. On je sin ravnatelja univerzitetne knjižnice v Ljubljani in vnuk bibliotekarja dunajske dvorne knjižnice dr. Simoniča. Njegova disertacija obsega zanimivo vprašanje vodnih sil in plovne poti v Zeleznih Vratih na Donavi. Nad 1,5 milijona konjskih sil bi se dalo prav poceni izkoristiti in po daljnovodih dovesti ne samo Belgradu, Bukarešti, Sofiji in Budimpešti, temveč bi dva daljnovoda spajala eden preko Srbije, Bosne, Gorkega Kotarja in Slovenije vodne sile Alp, predvsem Visokih Tur, drugi preko Pešte in Dunaja sile, ki leže v premogovnih ležiščih Slezije in Češke. Tako bi elektrarne v Zeleznih Vratih v prvi vrsti služile za izvoz energije na zapad. Promotor, znani prof. dr. F. Niethammer, je poudaril važnost teh problemov, ki stoje bližje, kot pa si mislimo. Donava, arterija jugovzhodne Evrope postaja vsak dan važnejša prometna cesta za dovoz surovin v Srednjo Evropo. Ne samo žito, temveč nafta in rude kot železne, manganove, kromove, bakrene, aluminijске, cinkove, antimonove in še mnogo drugih se bo prevažalo v še večjih količinah iz črnomoških in balkanskih držav. Kmalu bo gotov kanal iz Donave v Majno in Ren; pot iz Porenja na Balkan z ladjami od 1500 ton bo za 2500 km krajsja kot po morju. Edina prometna ovira za te ladje bodo Zelezna Vrata. Zaradi plovbe bo treba kmalu postaviti dva velika jezda, da bi bila voda dovolj globoka in istočasno je mogoče izkoristiti ogromne vodne sile na teh dveh jezovih. Dr. inž. Slesinger je tehnični vodja Philipsovih podjetij v Belgradu in mu čestitamo k lepemu uspehu.

Poslovodkinjo

za trgovino s papirjem, šol. potrebščinami in devocionalijami v Belgradu iščemo. - Plača dobra. Ponudbe na upravo Slovencev pod „Poslovodkinja“ št. 12.442.

— Izzeljski duhovnik gosp. Ivan Škarar odhaja med sezonce v Nemčijo. Danes, v četrtek, z večernim vlakom odpotuje iz Maribora na misijsko pot med naše sezonske delavce v Nemčijo mladi izseljski duhovnik gosp. Ivan Škarar iz Murske Sobotice. To je že njegova druga letošnja pot med naše ljudi, ki si služijo kruh izven meja naše ožje domovine. Šele pred kratkim se je namreč vrnil z enomesečnega potovanja po

Kaj pravite?

Brezje so že dolgo naš najvažnejši božjepotni kraj. Spetišča in njegovih obiskovalcev nas ni treba biti sram. Vneto in sposobno vodstvo ga vzdržuje na taki visini, da je vernemu v vzpodbudo in da nevernemu budi splošnozanje. Izven spetišča pa ni vse tako. Malo postaja in tak promet kakor Otoče. Toda malo je primitivnejših. Slišim, da nameravajo sedanjim odgovornim faktorji zgraditi novo. Ze davno bi morala stati in biti opremljena, kakor se spodobi za tako velik božjepotniški promet. Pot z Otoče ne dovoljuje avtobusov, da bi se ljudje hitro in ceno prevažali, koloselj pa stane več kakor mnoge celo romanje. O listem mostiču sem pa slišal toliko kritike, da se čudim, da še ni prodrla do ušes onih, ki jim je namenjena. Sicer pa sredi ponosne in bogate Gorenjske, na kraju, kjer hodi letno daleč čez sto tisoč po večini kmetijskih in delavskih ljudi, pobrati mostično na vedno istem starem mostiču, bolj brot podobnem, ni stvar, na katero smemo biti ponosni. Če je banovina mogla odpraviti mostično v Krškem in v Brezicah — in to sta mostova, da je imena vredno —, če se je lepa šmarogorska brva v Mednem zgradila brez večne nadlege potnikov, se mora tudi vprašanje otoškega mostu rešiti, pa brez odlašanja! Tudi vprašanje beračev naj bi se rešilo. Romarjem naj se pri spetišču da prilika darovati za brezjanske in okoliške revce, ki naj jim odbor krščanskih mož in žen nabrano deli. Pot pa očistite. Zase lahko rečem, da sem srečal dva tipa, ki sta od daleč prišla na sezonsko delo na Brezje.

Veliko skrb in stroškov si delamo z letovišči, tukaj pa skoparimo z najprimitivnejšim udobjem ter dopuščamo razmere, ki Slovenije niso vredne. Brezjanska božja pot spada med naša javna narodna vprašanja, za katera se mora oblast sama od sebe zanimati. Če kdo meni, da pomirjena ovest, razrešen doom, volja do npravnega dolga, poročila škoda, poprava krivic, sprave ssovražnikom, vestnost o službi, resnost o seksualnih zadevah, spoštovanje staršev in oblasti in vsi drugi sadoni intimnih razgovorov z Bogom in spovednikom na Brezjah niso nič, naj ve, da je pot na Brezje deset tisočev, ki ob črnem kruhu in vodi delajo od zore do mraka, edini letni odmor. Ali jim ga ne bomo privoščili, ko mečemo težke jstve z njihovega žepa za udobnost malega števila zbranih ljudi, ki ose to zametujejo kot brez vrednosti.

Slavoniji in Vojvodini, kjer je obiskal svoje rojake iz Slovenske krajine, tudi iz Medjunurja, ki so zaposleni kot sezonski delavci na velikih posevstvih. Sad te njegove poti je obširna razprava, ki do podrobnosti obravnava razmere med našimi sezoni v Jugoslaviji in ki bo izšla kot posebna priloga avgustovski številki izseljskega vestnika. Mlademu duhovniku želimo, da bi svoje poslanstvo uspešno izvršil.

— Duhovne vaje za duhovnike v Domu svetega Ignacija v Ljubljani (Zrinjskega 9, cerkev sv. Jožefa). Prvi tečaj bo od 7. do 11. avgusta, drugi od 21. do 25. avgusta. Prosimo pravočasne prijave vsaj nekaj dni prej, ker je prostor omejen. Udeleženci naj bodo v Domu prvi dan okrog šestih zvečer. — Vodstvo Doma.

— Slovenski na Kofcah. Na Kofcah bo v nedeljo, 6. avgusta planšarska slovesnost ob priliki blagoslovitve Froncovega spomenika za njegovo 30 letnico oskrbnitva planinske kočice. Ob 10 h sveta maša, ki jo bo daroval g. Jože Žužek, popoldne ob 2 pa bo blagoslovitev spomenika.

Dr. Mirko Karpatt

specijalist za ženske bolezni in porodništvo
Zagreb, Bogovičeva ulica 1 B
se je vrnil z dopusta. Ordinira od 11. do 12. in od 4. do 6. ure. Telefon 7025.

— Svetogorsko romanje. Tudi drugi vlak bo v najkrajšem času zaseden. Kljub temu, da smo za prvo romanje (19. in 20. t. m.) izposlovali še drugi vlak, za katerega je prijavi rok določen do 5. t. m., bomo morali verjetno prijave predčasno zaključiti, ker bo tudi ta vlak že danes ali jutri zaseden. Za drugo romanje pa še vedno sprejemamo prijave, in sicer do 10. t. m. — Vozni red ob prvem romanju je sledeči: Prvi vlak: Odhod iz Ljubljane ob 7.45, Rakek prihod 9.05, odhod 9.25; Postojna prihod 9.40, odhod 10.05; Trst prihod 11.30, odhod 16.30; Redipulja prihod 17.10, odhod 18.00; Gorica prihod 18.50. — Dne 20. t. m.: Gorica odhod 14.15, Postojna prihod 16.30, odhod 17.00; Rakek prihod 18.14, odhod 18.36; Ljubljana prih. 18.45. — Drugi vlak: 19. t. m., odhod iz Ljubljane ob 9.20; Rakek prihod 10.25, odhod 10.45; Postojna prih. 11.00, odhod 11.20; Trst prihod 12.50, odhod 17.10; Redipulja prihod 17.49, odhod 18.35; Gorica prihod 19.20. — Dne 20. t. m.: Gorica odhod 13.25; Postojna prihod 15.50, odhod 16.25; Rakek prihod 16.40, odhod 17.00; Ljubljana prihod 18.00. — Na progi Ljubljana—Rakek in obratno se bo prvi vlak ustavljal, drugi ne; od Postojne do Trsta noben vlak ne bo imel postanka; prav tako bosta oba vlaka na povratku brez postanka vozila iz Gorice do Postojne. Na to zlasti opozarjamo tiste, ki bi morda imeli namen na vmesnih postajah se eniti s kakimi znanci.

— Velika obrtniška razstava v št. Vidu nad Ljubljano bo slovesno odprta 6. avgusta dopoldne. Letos bo ta razstava združena tudi z obrtno šolsko razstavo. Na tej razstavi bodo razstavljene risbe vajencev iz strokovne nadaljevalne šole, prav tako tudi izdelki vajencev ob pomočniških izpitih. Šentvitske obrtne razstave, ki jih leto za leto prireja Društvo slovenskih obrtnikov v št. Vidu, so postale že kar tradicionalne, kar tudi lepo dokazuje vsako leto naraščajoči obisk. Ta šentvitski vselejsem v malem, ki nudi obiskovalcem še najboljše kakovostne izdelke šentvitskih obrtnikov, je posebnega gospodarskega pomena za št. Vid in njegovo okolico. Ker pa je tudi izrednega vzgojnega pomena saj so take razstave najlepša pobuda za medsebojno tekmovanje obrtnikov in najboljše šola za njihov strokovni napredek, je ban dravske banovine dr. Marko Natlačen tudi letos ljubezno prevzel pokroviteljstvo nad šentvitsko obrtno razstavo. Gospod ban bo sam osebnio odprl razstavo, ki bo letos tako lepa in zanimiva, kakor še nikdar poprej. Odprta bo do 20. avgusta in že sedaj opozarjamo nanjo.

— Krajevna protituberkulozna liga »Gorjanci« priredi v nedeljo, 6. avgusta t. l., pri Zajcu (Badovinca) v Velikem Cerovcu pod Gorjanci vrtno veselico. Začetek ob 2 popoldne. Pestri spored z godbo, faljivo pošto, ribolovom, petjem in drugimi zanimivostmi. — Vstopnine ni, prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo. Za prevoz z avtom na kraj veselicega prostora je preskrbljeno ter bo vozil izpred gostilne Windischer v Kandiji pri Novem mestu za ceno 5 din tja in nazaj. Prvi odhod z avtom ob 13. Čisti dobiček veselice je namenjen za podporo najbednejšim, ki hotehajo za jetiko. K obilni udeležbi vjudno vabi odbor.

— Ogleđ gradnje mostu čez Muro pri Petanjcih in članski sestanek v Mariboru priredi Združenje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana. Odhod ljubljanskih članov v Maribor bo v soboto, dne 5. avgusta, z brzovlakom ob 13. uri 11 min. Udeleženci ekskurzije naj se poslužijo četrtinske vožnje, ki je odobrena za potovanje na narodni festival v Mariboru. Članski sestanek bo pri »Orlu« ob 19; družabni sestanek tudi tam ob 21. V nedeljo jutraj odhod z avtobusom iz Maribora v Petanjice. Po ogleđu povratek v Maribor in popoldne z vlakom v Ljubljano. Podrobnosti bodo objavljene na članskem sestanku. Prijave sprejema tajništvo sekcije ustmeno ali pisмено do petka, 4. avgusta.

Izkušeni turist ve, da so za na hribe najboljše Slamičeve konzerve

— Belokranjski Panonec. Le nekaj dni še in segli si bomo v roke rojake od jugovzhoda in severovzhoda, sinovi skupne matere Slovenije. Pogledali si bomo v oko iz Bele Krajine, iz Vzhodne, Karantanske in Podravske Krajine. Spomnili se bomo naše skupne usode, zamislili v trpljenju naših dedov, ki so vztrajali na rodni grudni in branili proti tujemu robstvu svoje potomstvo na obeh vojnih granicah. Vprašali se bomo, kaj nam je v vekomnih borbah ostalo za naš obstanek, za našo zemljo, za našo pravdo od rodne zapuščine očetov in mater. Prinesli vam bomo tolažbe in veselja v dneh tesnob in skrbi, vi nam boste vrnilli isto, kakor ve in zna le rodni brat bratu. Spoznali boste rojaka po rodni pesmi, v kolu in igri, vi pa nam zorjajte z vašimi orači skupno brazdo, z arajajte vaš Točak in poskočite z Markom po zelenej trati. Pripeljemo vam našega — vašega Zeleznega Jurija, da vam blagoslovi in prepelji panonska polja. Na veselo svidenje tedaj, dragi nam Panonci, v soboto na mariborskem mejdanu!

— Upokojitve železničarjev. Na ljubljanski direktaciji državnih železnic je bilo sestavljenih 140 predlogov za upokojitve železniških uradnikov in drugih nameščencev. Upokojitve bodo v kratkem objavljene.

— Velike konjske in kolesarske dirke na krškem polju bodo dne 6. avgusta ob treh. Zanimanje za te dirke je zelo veliko. Priglasilo se je že mnogo dirkalnih konj iz naše banovine, kakor tudi iz Zagreba, Karlova in Dugega sela.

— Važno, da veste, kie se dobi najhitreje izgotovljena črna obleka, ako Vas doleti primer, da je rabitelj Trčka F. I. Goričar jih ima vedno že izgotovljene ali pa vam jo lahko takoj izgotovi! — F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

— Noge nosijo vse človeško telo, zatoorej so najvažnejši del telesa. Neguj jih s SANOPEDOM, da jih ohraniš zdrave. Glavna zaloga: drogerija Jančigaj, Ljubljana, Krekov trg.

— V Službenem listu kralj. banake uprava dravske banovine od 2. t. m. je objavljen »Pravilnik o uporabljanju sklada za podpiranje združništva«, dalje spremembe in dopolnitve v pravilniku za izvrševanje določb »zakona o odlikovancih reda Karadjordjeve zvezde«, »Pogoji za sprejemanje odraslih oseb v državna okrevališča za otroke«, »Prodaja 100% nih izvornihkež deviz po horznem tečaju«, »Pojasnilo o pobiranju skupne banovinske trošarine na obuvale« in »Telefonski promet med Jugoslavijo in Norveško«.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušnim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in čreveh, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom. Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Društvena potovanja. Na splošno željo pomovimo potovanje v Dolomite od 26. do 30. avgusta: od 13. do 14. avg. potovanje na Grossglockner, od 13. do 15. avg. Sušak, Crikvenica, Plitvička jezera; od 13. do 15. avg. Benetke, Padova; od 13. do 15. avg. Gorica—Trst. — Organizacija izletov in prijave: Potovalna pisarna M. Okorn, Ljubljana, Frančiškanska ulica, trl. 22-50.

— Pri sončenju uporabljajte Tschamba Pii. Kr. dvorni dobavitelj DROGERIJA GREGORIC, Ljubljana, Prešernova 5.

— Smrtna nesreča na železnici. Železniški kurjač Lavtar Jakob, doma iz Zabukovja pri Benici, stanujoč v Strahinju, je odpotoval zvečer 31. VII. z rednim vlakom v službo proti Jesenicam. Na progi med Lescami in Zirovnico je padel iz vlaka in ga je čuvaj našel ob treh zjutraj s prebito lobanjo mrtvega ob progi. Vzrok nesreče ni pojasnjen, domneva se pa, da je najbrž padel iz vagona, ker niso bila vrata zaprta. Zapuščca ženo in 14 letnega otroka.

— Odšel je neznan kam 15 letni Novak Stane. Kdor bi kaj vedel o njem, prosimo sporočiti na naslov: Novak Ana, Škofljica 8.

Narodopisni festival v Mariboru

Za obiskovalce festivala slovenskih narodnih običajev, ki bo dne 5. in 6. avgusta v okviru Mariborskega tedna, je železniška uprava odobrila četrtinsko vožnjo na podlagi posebne legitimacije prireditvenega odbora, ki stanujejo 2 din. Te legitimacije so interesentom na razpolago pri vseh poslovalnicah »Putnikas« v Sloveniji, kakor tudi pri občinskih uradih naslednjih občin v Sloveniji: Brežice, Crnomelj, Gornji grad, Kamnik, Kočevje, Krško, Laško, Dolnja Lendava, Litiija, Logatec, Ljutomer, Murska Sobota, Novo mesto, Radovljica, Slovenj Gradec, Slov. Konjice, Škofja Loka, Šmarje pri Jelšah, Beltinci, Braslovče, Breg pri Ptuj, Brezno ob Dravi, Crna, Dobrna pri Celju, Guštanj, Ivanjkovi, Sv. Jurij ob Ščavnici, Sv. Lovrene na Drav. p., Sv. Lovrene n. Poh., Marenberg, Mežica, Mozirje, Oplopnica pri Konjicah, Ormož, Poljčane, Ponikva, Pragersko, Prevalje, Ribnica n. Poh., Slatina Radenci, Slov. Bistrica, Šoštanj, Velenje, Vitanje, Vuhred, Vuzenica, Zreče pri Konjicah, Adlešiči, Dragatuš, Gradac, Metlika, Radaloviči, Semič, Vinica, Domžale, Jezerca, Tržič, Kostanjevica, Mokronog, Trbovlje, Zidani most, Zagorje ob Savi, Grosuplje, Vrhnika, Kranjska gora, Rateče-Planica, Rogasčevci, Središče ob Dravi, Vransko pri Celju, Zeleznički, Čakovec. Legitimacije se lahko naročijo tudi neposredno pri »Putnikas« v Mariboru; naročilom je priložiti 2 din v znanakah za vsako legitimacijo in frankirano kuverto za odgovor. Ugodnost četrtinske vožnje uživajo vsi obiskovalci festivala s področja ljubljanske železniške direktacije, in sicer za dopotovanje od 4. do 6. avgusta in za povratek od 5. do 7. avgusta.

Zagorje pri Pilištanju

Pri zagorski Materi bošji bo tudi letos romarski shod dne 5. in 6. avgusta. Leakova nedelja v Zagorju je znana daleč naokrog. Za vse bo z vsem poskrbljeno. Obiščite to veličastno Marijino romarsko svetišče v obilnem številu!

Po državi

• Zagrebški tramvaj in kužki. Svoječasno je v Zagrebu dvignila mnogo prahu tako imenovana »pajsa afera«, pri kateri je šlo za to, ali se smejo na zagrebškem tramvaju voziti psi ali ne. Zagrebška mestna občina je za prošnjo lovcov, lovskih društev, pasjih prijateljev itd. odredila, da se smejo psi voziti na tramvaju na sprednji platformi pri vozniku, vendar največ dva psa naenkrat pod pogojem, da je na platformi dovolj prostora in da so privezani na vrvice. Razen tega odgovarjajo spremljevalci psov za ponesanjenje voza, kakor tudi za drugo škodo, ki bi jo utegnili napraviti kužki. To odredbo zagrebške mestne uprave je velik del zagrebške javnosti pozdrvil, kajti znano je, da se tako postopa s psi v vseh velemestih na kulturnem zapadu. Na splošno začudenje pa je proti tej odredbi vložila pri banski upravi pritožbo uprava zagrebškega tramvajja. Banaka uprava je precej časa proučevala to »delikatno« vprašanje. Obrnila se je z vprašanji na upravo velikih evropskih mest, v Berlin in na Dunaj, od koder so ji sporočili, da se tam povsod psi lahko prevažajo s tramvajem. Zdej je končnojavno odbila pritožbo zagrebškega tramvajja in potrdila odredbo zagrebške mestne uprave. Tako so torej zagrebški cučki prišli do svojih pravic in se bodo poslej smeli voziti na tramvaju.

• Iz strahu pred orožniki je skočil iz drevčega vlaka. Kraljski obrtnik Josip Vojteh iz Prozora v Dalmaciji je te dni poskušal pri Mariboru prekoraiti jugoslovansko-nemško mejo brez potrebnih dokumentov. Pri tem pa so ga zasačili orožniki in ga poslali s spremstvom v Zagreb. Ko je vlak, v katerem je bil Vojteh z orožniškimi spremstvom, vozil v bližini Vrapča, je Vojteh tako rekoč pred očmi orožnikov skočil iz drevčega vlaka. Ko se je vlak ustavil, so ga šli iskat in so ga našli ob progi nezavestnega v krvi. Prepeljali so ga v bolnišnico, vendar ni dosti upanja, da bi okreval, ker je pri padcu dobil smrtonevarne notranje poškodbe.

• Slovaki študenti prirede koncert v korist poplavljenih krajev. V Splitu se že nekaj dni mudi večja skupina slovaških študentov in študentk z bratislavske univerze. Skupina je napravila turnejo po Bolgariji in Jugoslaviji. Ko so Slovaki v

Ljubljana, 3. avgusta

Radio Ljubljana

Četrtek, 3. avgusta: 12 Češke pesmi (ploščice) 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Klavirski koncert (g. prof. M. Lipovšek) — 14 Napovedi — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Narodopisno predavanje ob priliki mariborskega festivala slov. nar. običajev (Fr. Maroit) — 20.10 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 20.30 Pisan drobšč (ploščice) — 21 Prenos iz Luzerna: Simfonični koncert v okviru mednarodnega glasbenega festivala. Dirigent: Arturo Toscanini, vmes okoli 22 Napovedi, poročila.

Drugi programi

Četrtek, 3. avgusta. Belgrad: 20 Humor — 21 Nar. pesmi — 21.40 Zab. konc. — Zagreb: 20 Ork. in solistka — 21 Luzern — Praga: 20 Nar. konc. — Sofija: 19.30 Simf. konc. — 20.50 Kom. gl. — Varšava: 21 Solistični konc. — 22.20 Orgle in violončelo — 23.15 Poljska gl. — Budimpešta: 20.40 Operni ork. — 22 Cig. ork. — 23 Ork. konc. — Trst-Milan: 17.15 Brazilski konc. — 21 Simf. konc. — Rim-Bari: 21 Opera »Težko življenje« — Dunaj: 19 Verdijeva opera »Carosirelec« — Königsberg: 20.35 Plesni večer — Lipsko: 20.15 Dostalovala opereta »Clivia« — Strasbourg: — 20 Opera glasba.

Rokodelski oder

Rokodelski oder bo uprizoril v nedeljo 6. avgusta na vrtu Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12, velekomično veseloligro »Navaden človek«, ki jo je spisal slavni komediograf Branislav Nušič. Igra je polna komičnih zapletljajev in bo prav gotovo zadovoljila vse občinstvo. Prav toplo pripravljamo obisk igre. Pričetek bo v nedeljo ob osmih zvečer.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Splitu zvedeli, da je v teku velika akcija za pomoč kmetom, ki so trpeli pri povodnjah na Hrvatskem, so zaprosili odbor, ki vodi to akcijo, da bi smeli prirediti koncert slovaških narodnih pesmi v korist poplavljenecv. Obiskali so narodnega poslanca Paško Kaliterna in se odločili, da prirede v sredo zvečer koncert na Bačvicah, pri katerem bodo nastopili v slovaških narodnih nošah. Preden odidejo iz Splita, bodo položili vence na grob dr. Trumbiča. Iz Splita odidejo v Zagreb, kjer bodo položili vence na grob bana Jelačića in na grob Sijepana Radića.

• Kentski vojvodski par pride v Dalmacijo. Ze nekaj dni je zasidrana v splitskem pristanišču luksuzna jahta Jugoslovanskega Lloydja »Tihac«, na kateri bo tudi letos križaril po naši obali kentski vojvodski par. »Tihac« je v sredo odplula v smeri proti Dubrovniku visokima gostoma naproti. Vojvodski par bo nekaj dni križaril ob grški obali, nato obišče našo obalo in bo slednjič ostal nekaj dni v okolici Dubrovnika v vili g. Banca. Za sprejem visokih gostov je na naši rivijeri že vse pripravljeno.

• Medved mu je odtrgal desnico, zdaj se je naučil pisati z levico. Letos spomladaj je ljudska šola iz vasi Sliča pri Bjelovarju priredila pod vodstvom učitelja Mikulčića izlet v Zagreb, kjer so si otroci med drugim ogledali tudi hrvatski vrh. Desetletni učenec Stepan Kolarič se je preveč približal nekemu medvedu, ki je iznenada šavnjnil po njem in mu odgriznil desno roko do zapestja. Dečko se je do konca leta zdrvil v bolnišnici, za počitnice je prišel domov, kjer ga je učitelj Mikulčić pričel učiti pisati z levo roko. V kratkem času se je dečko tega privadil in danes piše z levico bolje kakor svoja z desnico. Dečko je veder in vesel, vendar o žalostnem dogodku v življenjskem vrtu zelo nerad govori. Deček je edinec svojih staršev, ki so precej premožni in so se odločili šolati ga, da mu tako olajšajo njegovo usodo.

• V Novem Sadu bodo zgradili moderno ohalo. Ker je Novi Sad gospodarsko središče bogate Vojvodine, se je že davno čutila nujna potreba, da bi se zgradila ob Donavi moderna obala s potrebnimi pristaniškimi napravami za rečno plovbo. Novosadska zbornica za TOI se dalj časa bori za zgraditev moderne obale in zdaj se bo Vojvodincem, kakor se zdi, ta želja izpolnila.

• Ni bilo zastrupljenje s pokvarjeno vodo. Včeraj smo poročali iz okolice Šibenika, da so se štiri ženske zastrupile, ker so baje pije pokvarjeno vodo. Počutili pa se je stvar zdela nekoliko sumljiva in je z marljivo preiskavo kmalu pojasnila neavden primer. Ena od zastrupljenih žensk, Julka Rakus, je izvrtila splav mladi kmetici Stoji Čatič. Ko pa je videla, da je Stoja padla v nezavest in pričela močno krvaveti, se je prestrašila in poskušala zbrabiti sledove svojemu zločinu. Vrgla je v ogenj neko tekočino, ki razvija strupene pline. Rakusova je hotela na ta način zastrupiti sebe, Čatičevca in njeno mater Maro. Toda strupeni plini niso delovali smrtonosno, zlasti še, ker so nezavestne ženske pravočasno našli in jih odpeljali v bolnišnico, kjer so jim nudili hitro pomoč, tako da so že izven nevarnosti. Rakusova ima, kakor zatrjuje šibeniška policija, na vesti že več narojenih življenj.

Anekdota

Švedski kralj Oskar je obiskal neko vaško šolo in stavlil učencem vprašanje, kateri so bili največji kralji Švedske. Odgovor se je soglasno glasil: »Gustav Vasa, Gustav Adolf in Karl XII.« Kralj je bil v tem odgovoru zadovoljen. Tu pa se je oglasil, potem, ko mu je učitelj nekaj šepnil v uho, še en učenček, ki je zaklical: »In kralj Oskar!« — »Stako,« je dejal kralj, »ta tudi? Kaj izrednega je pa ta naredil?« — »Tega — tega ne vem,« je moral deček priznati. »Potolaži se, moj ljubi,« se je smehtjal kralj. »jaz namreč tudi ne vem.«

»To je pa gotovo najdaljši železniški prehod, ki sem ga kdaj prehodil.«

LJUBLJANA

Preureditev Cankarjevega nabrežja

Nedavno je začela mestna občina ljubljanska temeljito preurejati Cankarjevo nabrežje ob Trimo-stovja do Čevljarskega mostu. Kot prvi vidni znak preureditve so padli stari častitljivi kostanji, ki so se kosatili v neurejeni in raztrgani vrsti na nabrežju. Nato je začelo podjetje A. Res iz Zagreba polagati robnike za hodnik ob hišah. Sedaj že betonirajo hodnik v bližini Trimo-stovja, v kratkem pa ga bodo še asfaltirali. Tak asfaltiran hodnik bo dobilo vse nabrežje do Čevljarskega mostu, vendar bo hodnik ponekod precej ožji. Istočasno je začela mestna planina na cesti polagati cevi za plinski vod in tudi odsek za kanalizacijo je dal izkopati nekaj novih jarkov, v katere bodo položili cevi nove kanalizacije. Da bo pri sedanjem razkopavanju ceste opravljeno vse naenkrat, je tudi mestna telegrafsko-telefonska tehnična sekcija začela polagati kabel od Ribjega trga do Čevljarskega mostu. Seveda je sedaj cesta popolnoma nesprehodna, vendar bo v kratkem urejena. Mestni gradbeni urad bo tudi čistišče samo po opravljenih glavnih delih lepo zravnil in utrdil, tako da bomo dobili na Cankarjevem nabrežju lepo urejeno cesto.

Dr. Perko

do 23. avgusta ne ordinira

I Prirčno slovo od g. župnika, p. Kazimirja Zakrajčka. V torek dopoldne se je na peronu ljubljanskega kolodvora zbralo mnogo Bežigradčanov, da pozdravijo svojega priljubljenega župnika, p. Kazimirja Zakrajčka, ko za tri mesece odhaja v Ameriko. Čutili smo vsi, da je ta pot za sivolasnega župnika velika žrtve, vendar, da jo hoče prenesti v svojem neomajnem prizadevanju za organizacijo slovenskega izseljenkega skrbstva. Veliko važnost te poti je videl tudi še izseljenkega oddelka v ministru za socialno politiko in narodno zdravje gosp. dr. Fedor Aranicki in sam prišel na kolodvor, da izroči pozdrave vlade gosp. p. Kazimirju Zakrajčku in rojakom v Ameriki, h katerim odhaja na obisk. Med drugimi smo opazili tudi provinciala gosp. p. dr. Gracijana Herica, izseljenkega referenta g. Finka, univerzitetnega profesorja gosp. dr. Janeza Fabijana, bežigradske obč. svetnike gg. Susnika, Saleharja in Penka. V imenu bežigradskega prosvetnega društva ga je z ljubko pesmico pozdravila Cvetka Langusova, v imenu starih ameriških izseljencev pa bivši konzul gosp. Miklavčič.

I Slovenski rudarji iz Nemčije. Danes ob 11.27 pride iz Nemčije (Düsseldorf) v Ljubljano štiri sto izseljencev, starejših rudarjev, da obiščejo svoje rojstne kraje in pozdravijo domače in znance. Oфициelnega sprejema ne bo na kolodvoru.

I Združenje krojačev, krojačice in sorodnih obrtov v Ljubljani vabi svoje člane in članice, da se udeležijo pogreba krojaškega mojstra gospoda Perparja Viktorja, ki bo danes ob pol petih popoldne iz hiše žalosti Hradskega cesta št. 37.

I Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sočnem okraju Ljubljana ima svoj občni zbor v ponedeljek, dne 11. septembra t. l. ob 18. v razpravi dvorani, soba št. 28, v justični palači.

— Pri saprtju, motnjah, v prebavi vzemite zjutraj, še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

I Zbija razstava v Ljubljani. V Ljubljano je prispel Rade Lalošević iz Srema, ki potuje v Maribor, kjer bo na Mariborskem tednu pokazal svoje zares zanimivo žabjo razstavo. V sredo in v četrtek pa je za silo uredil razstavo tudi v Ljubljani na Starem trgu 8, kjer kaže na stotine nagačenih žab. Zabe so pripravane tako, da ne razpadejo in jim je dodeljena človeška vloga. V celi vrsti skupin najdemo vse mogoče prizore iz našega življenja. Človeku se zdi, kakor da bi gledal ilustrirano žabjo pravljico. Prav zanimiva je skupina v žabji šoli. Medtem ko učitelj s palico meri hlače mlademu žabjaku, prihaja oče z drugim mladencem v šolo. Razred pa ima medtem svojo zabavo, eni dremajo, drugi si nagajajo, rišejo in pišejo. Človek kar ne bi verjel, da je v čudna žabja telesa mogoče vložiti tako dobro posneto človeško življenje. Druge skupine kažejo izlet v naravo, žabe pri športu, nogometu, veslanju, ribolovu, tenisu itd. Zanimive so skupine žabjih obrtnikov. Kovač dere kakor nekaj naš konjerec na vasi drugi žabi zob, pomočniki njegovi pa kujejo in pritiskajo meh, da bi človek skoraj videl, kako se kresajo iskre. Spretni so žabji mizarji, prevečnjaki žabji tibotapeji, prepričljivi pa žabji pravdači pred sodniki. Zanimiv je žabje telovadni nastop, žabe kot lahkoatletičarke pa se poglavje vstopne v to zares kar zanimivo razstavo, v kateri je na stotine žab, znaša le 2 din za odrasle, 1 din pa za otroke in je vredna ogleda. Človek se od srca nasmeje, ko gleda človeško življenje z žabje perspektive. Menda bo ta razstava kasneje prišla tudi na ljubljanski velesojem.

I Kino Union opozarja občinstvo, da mora prekrasni film »Častna legija« vrniti v najkrajšem času, zaradi česar naj vsi tisti, ki si tega filma še niso ogledali, pohite z ogledom edinstveno lepega filmskega dela. Film je na lanskem bienali na Lidu pri Benetkah prejel od vseh predvajanih francoških filmov prvo nagrado in jo je tudi po vsej pravici zaslužil. Film je nato doživel triumf po vsem svetu, celo v Berlinu, kjer je bil predvajan v originalni verziji. Ljubitelji lepih filmov naj tega programa v kinu Unionu ne zamudijo!

I Velik nov neonski reklamni napis je dobila Ljubljana ob svoji promenadi na Aleksandrovi cesti. Na vogalu Gledališke in Aleksandrove ceste je stavbno podjetje Miroslav Zupan začelo prenavljati zunanost velike stanovanjske hiše, ki je last Splošne zavarovalne družbe »Jugoslavijec«. Te dni so podrl zunanost odre in postavili na stehri velikanski napis »Jugoslavijec«, ki je opremljen tudi z neonskimi cevmi za svetlobno reklamo. Nad napisom je še velik orel, ki je tudi označen z neonskimi cevmi. Na dvoriščni strani zgradbo še prenavljajo, prav tako pa še niso dokončana dela, s katerimi dvigajo na dvoriščni strani pod podstrešjem stavbo za eno etažo. Na dvoriščno stran bo posevna streha odpadla in bo zamenjana z zelo položno.

I Gospod, ki je sredo dopoldne dvakrat kupil v trgovini H. Ničman notne zvezke, naj se oglasi istotam, ker je nekdo prve našel in jih vrnil.

I Gledališka slikarna in kulisarna, ki jo gradi banovina na dvorišču stanovanjske hiše na Bleiweisovi cesti 13, nasproti banki palači, bo kmalu dograjena. Skladnišče in slikarna sta v notranjščini že popolnoma dograjeni in so v kulisarni tudi že shranjene kulise iz obeh ljubljanskih gledališč. Na zunanost pa kulisarna še ni ometana, prav tako pa še ni dograjeno stanovanjsko poslopje, ki se kot prizidek naslanja na glavno poslopje. Gradbeno dela je prevzelo stavbno podjetje E. Tomažič iz Ljubljane za okrog 1 milij. din. Ko bo kulisarna dograjena, bo končno mogoče podreti stare lesene barake ob Bleiweisovi cesti in ob Knafli-

vi ulici, ki so doslej grdo kazile ves park in okolico. Poleg tega pa bo s tem izpraznjeno stavbišče za Moderno galerijo, ki bo stala na tem mestu in za katero so načrti že pripravljani.

I Tržni dan. Živilski trg je bil večeraj, prvo sredo v mesecu bogato založen z vsemi potrebščinami. Ogromne množine raznega sadja so bile naprodaj. Lepe hruške so bile po 3 do 5 din, jabolka 3 do 4 din, grozdje, večidel uvoženo iz Banata in Dalmacije, se je že pocenilo. Bilo je večeraj po 8 do 10 din kg. Obilo je na trgu raznovrstne paprike, ki je bila po 4 komade za 1 din. Kumare, male in lepe za vlaganje so bile po 8 do 10 din za 100 komadov. Mnogo je sliv. Belokranji so pripeljali prav lepe in debele slive. Slive so bile 3 do 5 din kg. Paradižniki so bili 4 do 5 din kilogram. Grah je bil po 3 din kg. Breskve in marelice s Štajerskega in drugih krajev so bile po 10 din kg. Na trgu so še zadnje rdeče jagode po 8 din liter. Borovnice so bile po 2 din liter. Jajca so še podražila. Za 1 kovača je bilo dobilo 13 do 14 komadov jajc.

I Živilski sejem odpadel. Zaradi slinavke in parkljevke, ki se je pojavila že pred več meseci v Ljubljani in okolici, je večeraj odpadel redni živilski sejem, ki je vsako prvo in tretjo sredo v mesecu. Sejma v Ljubljani že ni bilo tri mesece.

I Tovarni avtomobili s prikolicami so na naših cestah vedno bolj pogosti. Ker so pa naše

ceste razmeroma ozke, so ta vozila posebno na ovinkih zelo nevarna za vse druge avtomobile in vozove, ki jih tam slučajno srečavamo. Povsod drugod po svetu se je že zdavnaj uveljavilo načelo, da imajo tovorni avtomobili s prikolicami spredaj navadno na hladilnikih in zadaj na prikolicah velike table z znakom, ki jasno kaže slehernemu, da avto, ki vozi po cesti, ni navaden tovorni avto, pač pa avto s prikolico. Ti znaki so ponekod naličkani z barvo kar na hladilnik ali pa na karo serijo voza. Zdi se nam, da bi bilo najmanj, kar moremo zahtevati od lastnikov takih tovornih avtomobilov, da store isto. Kot znak naj se uporabi znamenje, ki se je v mednarodnem prometu že najbolj uveljavilo. To je tem bolj pomembno, ker so naše ceste tako ozke, da se dva tovorna avtomobila že komaj srečavata, dočim se na ovinku, koreta prikolica še bolj zapre, že skoraj ne moreta. Menda vendar ne bomo čakali, da nas do tega enostavnega ukrepa privede šele nesreča, ki bo morda zahtevala nekaj človeških življenj.

I Košnja otave v tivolskih parkih bo v nedeljo, 6. avgusta ob 9 oddana na javni dražbi v mestni vrtariji.

I Z zidarskega odra pri kurilnici na kolodvoru v Ljubljani je padel 32 letni zidar Frane Gorše iz Novih Jarš. Skoraj vse popoldne je delal na 6 m visokem odru, ko se je okrog 5 popoldne po nesrečnem naključju napačno prestopil in padel v globino. Obležal je s hudimi notranjimi poškodbami in so ga ljubljanski reševalci hitro prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima hude notranje poškodbe, tako da je njegovo stanje zelo resno.

MARIBOR

Pomen plovne Drave za našo lesno trgovino

Splavarstvo na Dravi se je zadnja leta zaradi dragega prevoza po železnici neverjetno dvignilo ter je doseglo spet tisti razmah in tisto živahnost, kakor v časih, ko v naših krajih še ni bilo železnice. Predvsem opazujemo to v Mariboru, kjer pristaja v Pristanu na dravskem nabrežju vsak dan nekaj splavov, da tukaj prenoče, potem pa naslednje jutro nadaljujejo vožnjo naprej. V Mariboru se mora ustaviti vsak splav, da plača posebno plovno pristojbino, ki se zaračuna po številu vesel na splavu, šele potem sme nadaljevati vožnjo naprej. Ogromen obseg, ki ga je zavzelo splavarstvo na Dravi in njegov pomen za lesno trgovino severnega dela Slovenije pa je najbolj razviden iz zanimive statistike za leto 1938, ki jo izšla v eni izmed zadnjih števil »Gozdarskega vestnika«, te izvrstne revije za gozdarsko, lesno trgovino in industrijo, ki izhaja sedaj že drugo leto v Mariboru pod spretnim uredniškim vodstvom profesorja gozdarske šole inž. Stanka Sotoška. Prinašamo nekaj zanimivih podatkov iz te zelo pregledne statistike, da bo tudi širša mariborska javnost poučena o pomembnosti Drave kot plovne reke.

Leta 1938 je bilo odpremljenih po Dravi 1167 splavov. Na teh splavih je bilo prepelanih 333.200 komadov desk, 444.000 kosov stavbnega lesa, 1145 kosov okroglega lesa ter 67.000 butar vinogradiškega kolja — butara pa ima 1000 kolov. Kakor je razvidno, se pošiljajo s splavi predvsem deske, stavbnji les in vinogradiško kolje. Najbolj živahan je bil promet s splavi aprila, maja, junija, julija in septembra. Januarja in februarja splavarstva na Dravi sploh počiva zaradi nizkega vodostaja in mraza, marca se potem odpre ter je lani odplulo po Dravi v tem mesecu 72 splavov, v aprilu 179, v maju 182, v juniju 192, julija 119,

m Poljedelski minister v Mariboru. Večeraj je prišel z avtomobilom iz Rogaske Slatine v Maribor minister za poljedelstvo inž. Besič v družbi svojega pomočnika in svojega sina. Gospod minister se je zapeljal na Vinarsko šolo, kjer so ga pozdravili profesorji zavoda, mestni župan dr. Juvan, oba okrajna glavarja dr. Šiška in Eiletz, obmejni komisar Krajčovič, oba okrajna kmetijska referenta Zupan in inž. Sturm. Gospod minister si je ogledal šolo in njene naprave, ki so ga zelo zanimale. Popoldne se je odpravil v Radvanje, kjer je obiskal graščaka Jurkoviča, proti večeru pa se je vrnil v Rogaske Slatine.

m Porcijske slovesnosti, ki so bile v torek in v sredo pri oo. franciškanih in v Studencih pri oo. kapucinih, so privabile v Maribor veliko pobožnih romarjev zlasti iz Slovenskih goric. Posebno v franciškanski baziliki je bilo oba dni zelo živahno.

m Pozor pred krivoversko knjigo! Tudi v mariborski okolici so se pojavili agenti adventistov ter raziskovalcev sv. pisma, ki raznašajo in vsiljujejo ljudem novo, lično vezano knjigo z naslovom »Stvarjenje«. Kdor je nasledel agentom in si knjigo kupil, stori najbolje, če jo vrže v ogenj.

m Pasji zapor ukinjen. Ker se od 1. maja ni pojavil noben nov primer stekline v mestu, se s 1. avgustom ukinja pasji zapor. Psi, ki so grizljivi, zlasti psi volčje pasme, morajo še nadalje nositi nagobčnike. V veljavni ostane prepoved jemati pse v gostilne, kavarne in druge javne prostore, trgovine, mesnice in na zabavišča. Tudi na trg se ne smejo jemati psi v času tržnih ur. Po javnih nasadih se morajo voditi psi na vrvice in z nagobčnikom.

m Turistični promet je bil meseca julija v Mariboru zelo živahan. Prenočevalo je v mariborskih hotelih in gostiščih 1834 tujece, ki so imeli skupno 4258 nočnin. Med tuji je bilo največ naših državljanov — 951 z 2292 nočninami, potem Nemcev (755 z 1710 nočninami).

m Nov val suše je zajel naše kraje. Po zadnjem dežju se je stanje poljskih pridevkov sicer malo popravilo, toda žgoče sonce in veter sta zemljo spet izsušila, da je vsa razpokana, kakor je bila pred dežjem. Posledice suše se sedaj poznajo že tudi v slovenje-goriških sadovnjakih. Zgodnja jabolka, ki zorijo, so zelo drobna, zimska pa ne pridejo nikamor naprej ter so plodovi tudi že začeli odpadati. Zlasti pa so v nevarnosti slive, ki so letos silno obrodile, zaradi pomanjkanja vlage pa se plodovi sušijo in odpadajo.

m V postelji jo je zadela kap. V Studencih so našli 24 letno delavko tekstilne tovarne Jugosvila, Marijo Erjavce, v postelji mrtvo. Našla jo je njena gospodinja, ko jo je prišla ob 5 zjutraj buditi, da bi šla na delo. Zdravnik je ugotovil, da je zadela mledenko možganska kap.

m Pojasnjena je sedaj identiteta sleparja, ki je v uniformi železniškega uradnika in oborožen z legitimacijami na najrazličnejša imena oseleparil več mariborskih trgovcev za harmonike, radio-aparate in pisalne stroje. Mož je na mariborski policiji več dni ostal zakrknjen ter ni hotel povedati svojega imena, nazadnje pa je postal mehak ter je izjavil, da se piše Stevo Vuksan in da je doma iz Belovara. Prosil je samo policijo, naj tega ne izda časnikašem in naj ga ne pošlje v Belovar. Poizvedbe, ki jih je policija izvršila, so potrdile, da se slepar v resnici piše Stevo Vuksan in da je doma iz Belovara, kjer ima ženo in dva otroka. Mož je bil zidar pri železniški terenski sekciji. Ker ima lep nastop in je precej inteligenten, mu ni bilo težko igrati vloge železniškega uradnika, za katerega si je preskrbel novo uniformo ter si po-

avgusta 74, septembra 101, oktobra 97, novembra 95 in decembra 56. Največ splavov se odpravlja iz Dravograda, kjer je zbiralna postaja za ves les, ki prihaja k Dravi tudi iz Mežiške in Mislinske doline. Lani je odplulo iz Dravograda 474 splavov, iz Libelci 19, iz Gortine 5, Trbojn 7, Vuze-nice 81, Mute 23, Marenberga 89, Vuhreda 43, Brezna 189, Sv. Ožbolta 93, Sv. Lovrenca 26, Fale 37, Ruš 16, Bresternice 23, Selnice 28, Jelovca 7, zadnja postaja za sestavljanje splavov pa je Maribor, odkoder je bilo poslanih 7 splavov.

Zanimivo je, kako daleč sega neposredni promet s splavi iz Dravske doline. V vse reke, ki se stekajo v Donavo ter v vse kanale, ki so z njo in njenimi pritoki v zvezi, sega promet s splavi. Vlačijo jih tja posebni vlačilci. Prva namembna postaja je Maribor, ki je lani prevzel 37 splavov. Vzdržel Drave so se odpremljivali splavi potem še v naslednje kraje: 1 v St. Janž, 5 v Ptuj, 2 v Borl, 33 v Varaždin, 13 v Novo Selo, 2 v Sv. Djordje, 113 v Dubravo, 99 v Barca (madžarska prevzemna postaja za naš les), 1 v Le-grad, 2 v Cadjavico, 10 v Moslavino, 3 v Donji Miholjac, 1 v Beliče, 8 v Dalj in 74 v Osijek. — Ob Donavi pa so šli splavi v naslednje kraje: 68 v Rogojevo, 138 v Vukovar, 4 v Cerevič, 5 v Ilok, 96 v Palanko, 20 v Cib, 110 v Novi Sad, 4 v Sremsko Kamenico, 40 v Slankamen, 13 v Staro Pazovo, 15 v Belgrad, 7 v Banovec, 4 v Pančevu, 8 v Kovin, 2 v Vel. Gradško in 1 v Apatin. Po Aleksandrovcem prekopu sta bila poslana 2 splava v Veprovac, po Petrovem prekopu pa 4 splavi v Srbobran, 1 v Kulo, 2 v Crvenko, 8 v Sivas, 1 v Bački breg, 5 v Sombor in 34 v Beždan. Po Tisi sta šla 2 splava v Titel, 54 v Stari Bečej in 11 v Staro Kanižo, po Tamižu 2 splava v Opovo, po Begi pa 97 v Petrovgrad.

naredil več uradniških legitimacij na razna imena. Legitimacije je bil ponaredil tako spretno, da je varal z njimi celo stroge kontrolne organe na vlakih, ko se je vozil zastoj z železniško vozno karto v drugem razredu brezvolkov. Tudi se je že ugotovilo, kam je spravil pisalne stroje in druge predmete, ki jih je kupil v Mariboru na obroke z namenom, da jih ne bo nikoli plačal. Radio-aparat, ki ga je »kupil« za 6.800 dinarjev, je zastavil v Bosanskem Novem za 700 din, oba pisalna stroja, ki ju je v Mariboru izvalil pri tvrdkah Kleindienst & Posch in Karbeutz, je prodal v Zagrebu, harmoniko, ki jo je »kupil« v trgovini Weixl, pa je prodal v Belgradu. Vuksana je policija pred nekaj dnevi izročila sodišču.

OTOMANE

kaučje, naslanjače vseh vrst dobavlja najceneje »OBNOVA« F. NOVAK, Jurčičeva 8.

m Do nezavesti sta se pobila. Po Tomšičevem drevoredu je kolestar proti Ciril-Metodovi ulici 16 letni dijak 4. gimnazije Milan Trstenjak. Neprevidno je zapeljal v robnik hodnika za pešce, pa ga je vrlo e kole-sa s tako silo, da je obležal nezavesten. Reševalci so ga odpeljali v bolnišnico. — Na Dovozni cesti je padel z voza delavec Josip Lešnik ter se tako pobil na glavi, da se je onesvestil. Tudi nega so zapeljali v bolnišnico.

Celje

e O zanimivi zgodovinski najdbi v Sp. Dolici pri Vitanju, kjer je našel banovinski cesar g. Ivan Potočnik rimsko nagrobno ploščo z okvirjem, smo poročali že večeraj. G. Potočnik je opozoril naše celjske uredništvo, to pa je obvestilo podpredsednika Muzejskega društva, direktorja Mohorjeve tiskarne g. dr. Kotnika Franca in blagajnika ravnatelja g. Zorna, da sta se peljala z avtomobilom v Sp. Dolico in si ogledala kraj, kjer je našel g. Potočnik ploščo. Našel jo je 80 cm globoko pod sedanjo cesto, par metrov pod Temnikovo hišo v Sp. Dolici št. 7. Na plošči so razvidni rimski napis. Plošča se popolnoma prilaga okvirju. Okvir a ploščo vred so odpeljali v Celje in izročili Muzejskemu društvu. Ker je skozi Sp. Dolico vodila rimska cesta proti Slovenjem Gradcu in je verjetno, da bi naleteli še na kaj posebnega, so se odločili tu kopati.

e Celjska mestna občina bo danes 3. avgusta ob 4 popoldne oddajala letošnji pridelek hrušk, jabolk in češpelj pri mestnih hišah Cesta na Dobravo št. 7 in št. 8. Drazitelji naj se zbere na licu mesta.

e Celjska mestna občina razpisuje dobavo 63 kub. m belega peska za mestno pokopališče v Cretu in okoliško pokopališče na Sp. Hudinji. Ponudbe je vložiti do 28. avgusta na mestnem poglavstvu.

e Reguleja Kravnice se bo te dni zopet nadaljevala, ker je banska uprava zopet odobrila nekoliko kredita za to delo. Tu je zaposlenih okrog 30 delavcev iz celjske okolice.

e Popust na železnici za obiralce hmelja. Glas-som odlika direkcije državnih železnic je za časa 1. avgusta do 30. septembra odobrena polovična vožnja za obiralce hmelja. Obiralci kupijo železniško legitimacijo in obrazec K-13, (cena 2 din) in

Za zboljšanje voznega reda na progi Grobelno—Rogatec

Z jesenskim voznim redom 1938 se je prvič vpeljala, da sta jutranji in večerni vlak na progi Rogatec—Grobelno vozila iz Grobelnega naravnost v Celje in sta se iz Celja naravnost, ne da bi bilo treba v Grobelnem prestopi, vračala. Ta direktna zveza s Celjem brez presedenja v Grobelnem je bila zlasti pri večernem vlaku velika udobnost, saj ni bilo treba potnikom, obloženim z zavoji raznih potrebščin, ki so jih nakupili v Celju, v Grobelnem presedenati in jih prenašati iz vlaka v vlak. Tudi je ta vlak odšel iz Celja 10 minut po osebnem vlaku Ljubljana—Maribor ob 20.50 ter je bila s tem dana možnost, da so se potniki eno uro delj kot sedaj mudili v mestu. To veliko udobnost pri večernem vlaku, ki vozi iz Celja čez Grobelno naravnost v Rogatec pa je uničil letošnji poletni vozni red, v katerem so iz nerazumljivih razlogov nastavili odhod tega vlaka za eno uro naprej, t. j. ob 19.50, namesto ob 20.50. V Grobelno prispe ob 20.10 ter tam čaka na večerni vlak Ljubljana—Maribor, ki prispe v Grobelno ob 20.56, sam pa odpelje iz Grobelnega proti Rogatecu ob 21.04 in stoji torej v Grobelnem celih 56 minut. Zaradi tega se potniki, namenjeni na postaje ob lokalni progi Grobelno—Rogatec, tega vlaka sploh ne poslužujejo, ker bi morali v Grobelnem čakati eno uro, ampak se raje vozijo z osebnim vlakom Ljubljana—Maribor, ki odhaja iz Celja ob 20.57 in prispe v Grobelno ob 20.56, morajo pa seveda v Grobelnem presedenati in prenašati prtljago iz vlaka v vlak. Direktnega večernega vlaka za progo Celje—Rogatec, ki odhaja iz Celja že ob 19.50, se torej poslužujejo edinele potniki Store, St. Jurij, Grobelno, ker mu sedanji vozni red s prezgodnjim odhodom iz Celja jemlje vsako vrednost in veljavo za prebivalstvo ob lokalni progi Grobelno—Rogatec, za katero je v prvi vrsti namenjen. Ti potniki se raje poslužujejo večernega vlaka Ljubljana—Maribor, ki se pa na ta način obremenjuje. Prebivalstvo je s tem prezgodnjim odhodom vlaka iz Celja silno nezadovoljno ter so vse občine ob progi Grobelno—Rogatec, na katere se je okrajno načelstvo obrnilo s tozadevnim vprašanjem, odločno zahtevale vpostavitve zim-skega voznega reda glede tega vlaka, to je z odhodom iz Celja ob 20.50 in ne 19.50. To je tudi v korist mestu Celju, kjer se potniki vsekakor raje združujejo kakor v Grobelnem. Govori se celo, da se je ta sprememba uvedla samo zaradi otrok železniškega osebja na postajah Store, Sv. Jurij, Grobelno, čeravno lahko pridejo ti otroci domov z večernim vlakom Ljubljana—Maribor. Zaradi nekaj otrok železniškega osebja spremeni-jati vozni red na škodo ogromne večine prebivalstva, ki je navezano na lokalno progo Grobelno—Rogatec, pa nikakor ni umestno. Za pot-nike iz oddaljenih postaj, ki so namenjeni v kraje ob progi Grobelno—Rogatec pa je ostalo Grobelno postaja presedenja. Vozni red je pa treba spremeniti tudi v interesu šolske mladine. V vsem šmarnskem okraju ni niti ene meščanske šole niti kake druge višje šole ter je tozadevno šolska mladina navezana na Celje. Ker pa je to prebivalstvo revno, se more njihova mladina šolati edino na ta način, da se vozi po železnici zjutraj v Celje, odkoder se po končanem pouku vrne zopet nazaj. Dolžnost vseh merodajnih činiteljev je, da olajšajo mladini tega okraja v svrhu študiranja to vožnjo v Celje in nazaj. Za šolsko mladino ob progi Celje, Store, Sv. Jurij, Grobelno je dovoljno poskrbljeno, saj je samo za njo vpeljan poseben dijaški vlak, ki vozi iz Celja ob 12.45 do Grobelnega in se od tam takoj vrne ter pride v Celje ob 13.40. Na ta način je omogočeno, da se mladina vrne domov že h kosilu, nakar ji je zopet dana možnost za povratek k popoldanskemu pouku. Vseh teh udobnosti nima dijaštvo, ki je doma ob progi Grobelno—Rogatec, ki bi bilo še veliko bolj potrebno, da se mu olajša študij na višjih šolah. To potrebo so, kakor se sliši, merodajni činitelji tudi že sami uvideli in predlagali, da vozi ta popoldanski vlak tudi na progi Grobelno—Rogatec, vendar je uspeh iz neznanih vzrokov izostal na veliko škodo šolske mladine in na veliko nevoljo prebivalcev šmarnskega okraja. Ker so razlogi za po-daljšanje obratovanja dijaškega vlaka še vedno isti, odnosno postajajo od leta do leta bolj tehtni, prosimo direkcijo državnih železnic za vpostavitve voznega reda v navedenem smislu in da vztraja na izvršitvi tega predloga.

celo vožno karto, katere na namenjeni postaji ne smejo oddati, ker jim služi kot brezplačen povratek. Na povratku morajo imeti obiralci potrdilo Hmeljarske zadruge, da so obirali hmelj.

e Pomanjkanje sladkorja v Celju. V Celju že dalje časa opažamo pomanjkanje sladkorja, vendar so si celjski trgovci znali pomagati in so si sladkor sepojevali. Resno pomanjkanje kristalnega sladkorja pa zlasti opažamo zadnje dni na celjskem trgu. Tako sta n. pr. glavna dva zalagatelja Družba Sladkor in Kolonijalna družba Union že več kakor en teden brez kristalnega sladkorja. Od kompetentne strani se trdi, da državne tovarne nimajo dovolj sladkorja ter ga grosisti, vkljub temu, da imajo plačano že v naprej, na noben način ne morejo dobiti.

Priporočila se paviljon

»Pri Pepci«

na celjski razstavi

Sveže pivo, izborna vina, topla in mrzla kuhinja

e Kap ga je zadela. Večeraj smo poročali o ne-nadni smrti trgovca s preprogrami, katerega je zadela kap. Naslednjega dne zjutraj pa je zadela kap po desni strani 63 letnega delavca pri mestni občini pri regulaciji Koprivnice Klakovčnika Antona. Z rešilnim avtomobilom so ga pripeljali v celjsko bolnišnico.

Borovnica

Kakor vsako leto, tako bo tudi letos borovniški mladina, zbrana v Fantovskem odseku in v Dekliškem krožku, priredila svoj javni telovadni nastop v sredo-ljeto popoldan. Vsi prijatelji in izetniki, ki radi pridejo v borovniški kot, bodo imeli priliko se po nastopu pri prosti zabavi ob zvokih logaške godbe posvetiti.

KULTURNI OBZORNIK

Mednarodni glasbeni festival v Lucernu

V dneh od 3. do 29. avgusta

Mednarodni odbor za glasbene festivale si je iz tehničnega vzroka izbral mesto Lucern v Švici za novo žarišče glasbene umetnosti. Na sporedu glasbenih svečanosti v Lucernu se je zbralo ozvedje imen, ki jih prej nikoli niso mogli združiti.

Ker bo tudi naša radijska postaja prenašala več koncertov iz Lucerna (sa) je to njena navada, da ne zamudi nobene večje mednarodne glasbene prireditve in skuša vselej in povsod nuditi svojim poslušalcem najboljše, je prav, če opozorimo javnost na te koncerte. Podrobneje poročila o teh mednarodnih glasbenih prireditvah radijska revija »Radio Ljubljana«, ki prinaša tudi veliko slik sodelujočih umetnikov. O nekaterih koncertih bomo prinašali bravcem »Slovenec« posebna poročila, ki jih nam bo pošiljal naš prijatelj, ki se bo tega Mednarodnega glasbenega festivala osebno udeležil.

Podroben spored, ki ga prinašamo, in seznam umetnikov, ki na teh glasbenih prireditvah nastopajo, nam pričata, da bo to brez dvoma ena največjih glasbenih prireditvev v zadnjih letih.

Otvorilni koncert, ki ga bo prenašala tudi ljubljanska radijska postaja dne 3. avgusta, bo dirigiral Arturo Toscanini. Poleg tega otvorilnega koncerta bo vodil Toscanini še štiri druge koncerte. Arturo Toscanini stoji med italijanskimi dirigenti na prvem mestu, ali bolje rečeno: on stoji čisto sam, ob njegovi strani ni nikogar. Njegova pojava je ena najznačilnejših v glasbeni zgodovini. Njegov spomin je pravičnejši, še neomajnejši kakor spomin starega mojstra Bülowa. Najtežavnejša dela se vdolbejo v njegov mozeg, kakor sname gramofonska plošča trepetljaje zvoka, potem pa ostane vsak ton tako čvrsto v spominu, da ne rabi partiture niti za vaje niti za izvedbo.

Za svoj otvorilni koncert v Lucernu si je izbral maestro Toscanini Beethovenovo temnačo Predigro k žalogirju »Coriolanc«, Brahmsovo klasičistično jasno 1. simfonijo, Debussyjevo prekrasno simfonično sliko »Morje«, za konec pa neiztrohjenega hrepenjenja polno »Predigro in »Izoldino smrt« iz Wagnerjeve opere »Tristan in Izolda«.

Casovno in duhovno središče letošnjih mednarodnih glasbenih prireditvev v Lucernu bo dvakratno izvajanje Verdijevega »Requiem« pod Toscaninijevim vodstvom. Ta — manom pesnika Manzoni posvečena maša je bila v pet in šestdeset letih, odkar je nastala, uprizorjena po vseh večjih evropskih kulturnih središčih. Vse od postanka do danes ni delo izgubilo ničesar od prvotne melodične svežosti, lepote in mile resnobne. Jezuitske cerkev v Lucernu je kakor naša ustvar-

jen prostor za globino in vsebino tega dela. Pri izvajanju bodo sodelovali združeni lucernski zbori, solisti: Zinka Milanov (sopran), Kerstyn Thorborg (alt), Nicola Moscona (bas), orkestralni del pa bo izpolnil elitni orkester 90 švicarskih godbenikov-mojstrov.

Zaključni koncert na Mednarodnem glasbenem festivalu bo tudi Toscaninijev. Na sporedu so sledeče skladbe: Schubertova druga simfonija, Smetanova simfonična pesnitev »Moldavija«, Mozartov koncert za klavir in orkester ter Beethovnova tretja »Leonore-ouverture«.

Drugi veliki glasbeni interpret, ki bo sodeloval na Mednarodnem glasbenem festivalu, je Bruno Walter. Dirigiral bo Gustava Mahlerja drugo simfonijo (za soli, zbor in orkester) ter Mozartov klavirski koncert v D-molu. Na sporedu je tudi izredno lepa in globoka »Pesem o zemlji«, ki je nedvomno ena izmed najlepših skladb G. Mahlerja, tega tako slavljenelega nekdanjega dirigenta dunajske opere.

Bruno Walter slovi kot odlični poznavalec dunajske klasične glasbe.

Fritz Busch bo izvajal glasbena dela iz romantične dobe: Schumannovo četrto simfonijo, Mendelsohnovo Violinski koncert v E-molu, Regerjeve Variacije in Berliozovo uverturo k operi »Benvenuto Cellini«.

Adrian Boult nam bo tolmačil poleg C. M. Webrove overture k operi »Eurianthe«, Haydnovega koncerta za cello in orkester ter Beethovnove četrte simfonije »Fantazijo« angleškega skladatelja Williamsa Vaughna.

Glasbeni festival v Lucernu se imenuje mednarodni. Kdor prebere seznam nastopajočih, bo priznal upravičenost tega naslova. Rus Rahmaninov bo izvajal poleg drugih skladb tudi svoje delo: »Rapsodija za klavir in orkester«, op. 43. Prvič bo nastopil na Mednarodnem glasbenem festivalu kot solist Vladimir Horowitz. Glasbenemu svetu sta znana Pablo Casals (violoncellist) in Bronislav Huberman (violinist); oba nastopita na tem festivalu kot solista. Beniamino Gigli (tenorist) in Alexander Kipnis (baritonist) bosta pela pesmi in arije. Poseben večer bo izpolnil »Busche« v kvartetu s sodelovanjem znanega londonskega klarinetista Reginalda Kella. Izvajal bo dela Mozarta in Brahmsa.

Poleg solistov nastopita dva zbora: Zbor Sikstinske kapele in zbor strasbourgke stolnice. Prvi bo pel izključno duhovne pesmi, Zbor strasbourgke stolnice pa bo pel nekatere stare francoske pesmi ter Mozartove in Brucknerjeve pesmi.

Slovenica med Madžari

Menda poleg češkega tiaka v nobenem narodu ne pridobujejo časniki in časopisi toliko slovenskih poročil in prevodov kot pri Madžarih. Toda vse to — je delo enega človeka, Slovenca. Tako je v zadnjem času naš rojak dr. Avgust Pavel zopet prevedel dve Cankarjevi črtici v madžarsčino, s čimer ponovno opozarja na Slovence in njih literaturo. Značilna je, da sta oba preveda bila objavljena v istem dnevniku, zakaj vsi listi nimajo emila za gojitev kulturnih stikov. List »Uj magyar-ság« (Novo madžarstvo) je 2. maja 1939 prinesel v podlistku Pavlov prevod Cankarjeve črtice »Sveto obhajilo« (madž. naslov »Szentáldozás«); v nedeljski prilogi istega lista »Vasárnapi újság« (Nedeljski časnik) 4. junija 1939 pa je izšla Cankarjeva črtica »Kralj Matjaž«, iz Podob iz sanj (madž. naslov »Mátyás király«). Prevod je tudi ilustriran s tremi podobami, ki jih je izvršil Fáy Dezső. Prva podoba kaže Matjažev grb z napisom Rex Mathias; druga Matjaža, sededečega na prestolu; tretja — največja — pa tri junake, ki jih omenja Cankar v episu. Podobe so preproste, pa značilne in učinkovite. Pavlov prevod pa je odlični kot vselej. Pred prevodom Kralja Matjaža so priobčene nekatere vrstice, ki seznanjajo bralca z motivom Kralja Matjaža v Cankarjevih episu. O prevedeni črtici pa piše: »Ta kratka črtica je iz zbirke novel »Podobe iz sanj« (Alomképek), ki je zasnovana z grozotami svetovne vojske. V razširjenem okvirju legende objema vse trpeče, zasramovane človeštvo, ki pričakuje odrešenje od prerokovanega Matjaževega pravičnega vladanja. Ta črtica ne osvetljuje ostro le duše Cankarjeve, marveč tudi dušo vsega slovenskega ljudstva.«

Iz madžarske literature.

Stirje katoliški romani. Na Madžarskem se mnogo ukvarjajo z vprašanjem katoliške književnosti. Imajo pa tudi dela, ki se lahko postavijo ob stvaritve katoliških pisateljev drugih narodov. Pisatelj Georg Rendl je na vprašanje: »Kaj je naloga katoliškega pisatelja?« — odgovoril: »Biti resničen iz resnice; poznati služiti in si prizadevati k Cilju, na kar more zapisati na svoja dela: v imenu Očeta

in Sina in Svetega Duha. Če je došel tod, naj odloži pero, zakaj tudi največje njegovo delo ne more biti tako močno in sveto kot besede Kristusove.«

Da bi služila temu cilju, je Družba sv. Štefana izdala štiri romane. János Váth je v romanu »Ljudstvo sv. Ladislava« prikazal življenje sekejske vasi, ki je prišla pod Romunijo in madžarske izseljence v Ameriki. Osrednja misel romana je: zvestoba domovini in katoličanstvu. (Kdaj bomo Slovenci dobili romane iz življenja naših izseljencev?)

Péter Báráshazy je postavil za »junaka« svojega romana »Nevidni sovražnik« — vero. Prikazuje borbo žene Klare, ki se vsa žrtvuje in neomajno veruje ter sprejema žrtve. Končno najde tudi svojo zemsko srečo v sinu in možu, ki je dotle v Kristusu gledal nevidnega sovražnika, poslej pa mu je postal nevidni prijatelj. Roman je notranja podoba Klare v nestetih odtenkih, prikazujejoč lepši svet »onstran svetla«.

Georg Rendl je z romanom »Daljna pot« ustvaril podobo duhovnih bojev in poti sodobnega vero iščočega izobražena. Roman je deloma laeten življenjepis. Vsebuje mnogo mističnih in pretelesnih slik z verskega področja.

Méda Nagy je pesnica, ki je njen prvi roman »Sedem jesi ena pomlad« zajet iz ženskega življenja. Prikazuje mater s šestimi hčerami, kako izvršujejo nalogo: biti mati, biti ženska. To je roman materinstva, pisan v nežnem slogu pesnice.

Pesmi Sándorja Sika. Profesor književnosti na univerzi v Szegedu, duhovnik Sándor Siki, je ob László Méceu glavni madžarski katoliški pesnik. V zbirki »Črni kruh« je Siki odgovarjal na življenjska vprašanja v slogu in smislu Paula Claudela. Zbirka »Mogočna tolažba« pa je miselno zajeta iz katoliškega pojmovanja vesoljstva in življenja. To so pesmi o milosti, o sladkosti in veličini Boga, o odnosu v milosti živečega človeka do perečih ran sodobnosti. Te pesmi pa ne zvené morda trdo kot beseda misleca, marveč so živa, topla lirika, ki poje in kipi v čustvenem in miselnem razvnetju, dokazujejoč velike oblikovne sposobnosti svojega avtorja. B.

Maratonski tek v zgodovini

čudne razmere na olimpiadi leta 1904

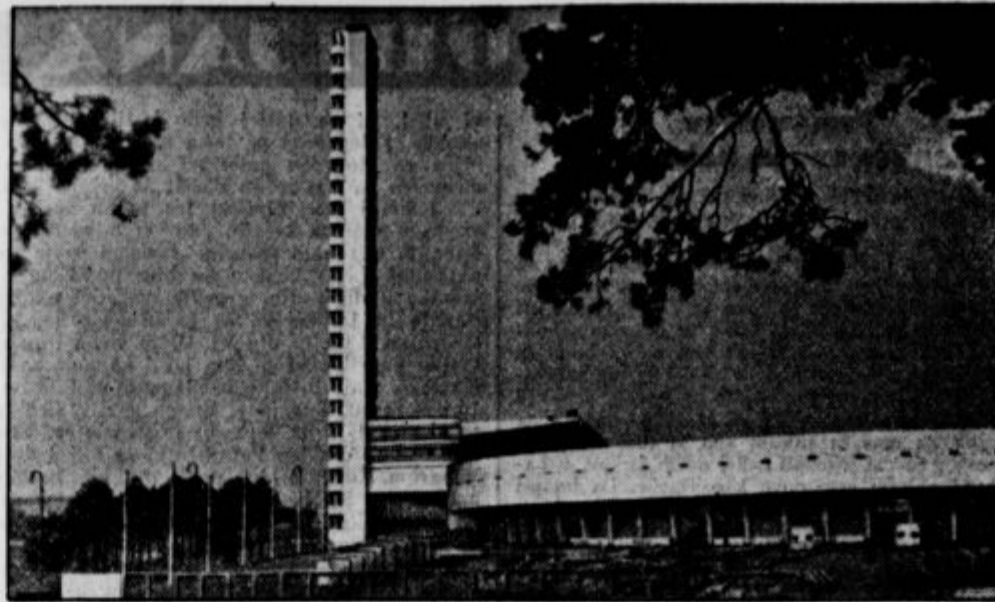
Nekdaj šport ni bil tako visoko kultivirana panoga kakor danes. Ni bilo tolikih strokovnjških komisij, tehničnih naprav za ugotavljanje rezultatov, tudi športniku niso za varstvo njegovih moči posvečali toliko pozornosti. Vse je teklo nekako samo po sebi, kar je kdo mogel, je storil, kako pa je ta ali oni športnik prišel do zmage, pa ni bilo tako važno.

Leta 1904 je bila olimpiada v mestu St. Louisu. Na vrsti je bil maratonski tek. Takrat še ni bilo nobenih mednarodnih športnih zvez in nobenih pravil za tek. Tekovalci so smeli vse, samo peljati se niso smeli. Kljub temu pa se je eden izmed njih peljal, pa so ga zasačili, izključili, pa je kljub temu tekel naprej in po nadaljnji progri so ga slavili kot »zmagovalnega junaka«, pravi zmagovalce Thomas J. Hicks pa je še dobrih 5 km za ciljem obupal nad neznoznimi razmerami na cesti, ki je bila na novo postava s ostrim kamenjem. Posamezne tekmovalce so njihovi prijatelji spremljali na avtomobilih in ker pred 35 leti še ni bilo betonskih in asfaltiranih cest, si lahko mislimo, v kakšnem prahu so se tekmovalci gibali. Na vsej progri je bila ena sama okrepevalnica, nekako sredi proge.

Ker pa je javnost kljub temu hotela, da športniki pokažejo čim več, je bilo treba na druge načine poskrbeti za njihovo telesno žilost. Spremljajmo omenjenega zmagovalca Hicksa pri njegovem teku, ki ga je končal v treh urah in 28 minutah. Šestnajst kilometrov pred ciljem je kazal

znake izčrpanosti in hudo ga je mučila žejna. Pet kilometrov pozneje je njegov trener opazil, da mu moči pojemajo, zato mu je dal šestlino grama strihnina z beljakovino. Tekmovalci so imeli s seboj sicer tudi konjak, toda rečeno je bilo, da je s tem treba čim dalj počakati. Šest in pol kilometra pred ciljem je Hicks hotel popustiti vse skupaj in se vleči za cesto, pa mu tega seveda niso pustili. Svetovali so mu, naj še nekoliko hodi, zlasti ker je bil dvanajset kilometrov pred svojimi tekmeči. Zelo je trpel, obraz mu je čimdalje bolj sinesl, oči so izgubljale svoj ogenj, postajalo so motne. Spet so mu dali prav tako dozo strihnina, dve jajci in požirek žganja. Nekaj časa se je utilil krepkejšega, toda ne dolgo. Spet so udi postali težki kot svinec, kolena so se šibila in roke so mu vislele z ramen kot da niso njegove. Začele so se mu pojavljati halucinacije. Mislil je, da se je šele spustil na tekmovalno progo in da mora teči še 30 km. Nepristano je hotel jesti. Nekako dva kilometra pred ciljem je pot peljala čez dva manjša griča. Spet so smrtno bledemu Hicksu dali dvojaje jajci in požirek žganja. Po tem okrepilu je premagal tudi to zadnjo oviro in privlekel se je na stadion, kjer je hotel »spurtati«, pa ni več mogel. Vlekel se je okrog arene vse izčrpan, zdravnik, ki so ga po končani tekmi pregledali, so dejali, da so njegove »življenjske moči zelo zmanjšane«.

Po mnenju strokovnjakov Hicks ni bil »najboljši«, ampak »najbolji zanesljiv«. Za najboljšega so imeli nekega kubanskega pismonošča, po imenu Felixa Carvajal, majhen mož z dolgim, močnim

Olimpijski stadion v Helsinkih hitro raste iz tal, da bo mogel leta 1940 sprejeti vse množice

ŠPORT

Šola za telesno vzgojo v Belgradu

Na osnovi čl. 17. uredbe o »Šoli za telesno vzgojo« razpisuje minister telesne vzgoje natečaj za 35 moških in 18 ženskih rednih slušateljev jugoslovanskega državljanstva v prvi letnik »Šole za telesno vzgojo« v Belgradu.

Prošnje za sprejem v šolo naj bodo poslane ministru fizične vzgoje naroda do 25. avgusta leta 1939.

Pravilno taksirani prošnji naj kandidati prilože:

1. Krstni list ali potrdilo, da ni starejši kot 28 let;
2. potrdilo o položenem zrelostem izpitu na srednji ali njej enaki šoli;
3. potrdilo davčne oblasti o veličini neposrednega davka očeta in matere in kandidata, če mora sam že plačevati davek;
4. vojaške listine, če je kandidat že opravil svojo vojaško dolžnost;
5. potrdilo policijske oblasti o vedenju, če kandidat ne prihaja neposredno iz šole;
6. dve fotografiji 6x9 v vezbalni obleki;
7. če je kandidat mladoleten, pisмено obvezo staršev ali skrbnika, da bo kandidat redno plačal prispevek za vzdrževanje in da bo nabavil predpisano osebno opremo;
8. točni naslov (banovina, okraj, mesto, zadnja pošta, ulica, številka);
9. opis življenja s posebnim ozirom na svojo telesno vzgojo.

Kandidati, ki bodo zadostili pogojem tega natečaja, bodo pozvani na zdravniški pregled in na polaganje sprejemnega izpita.

Kandidati, ki bodo na zdravniškem pregledu ocenjeni za zdrave in sposobne, bodo polagali pismeni izpit iz območja splošnega znanja, ki ga kandidati dobivajo v srednji šoli, s posebnim ozirom na prirodne vede in dogodke na polju telesne vzgoje.

Po pisnem izpitu bo prišel na vrsto praktični del sprejemnega izpita iz:

- moški: 1. tek na 100 m, 2. tek na 2000 m, 3. skok v višino, 4. skok v daljino, 5. met krogle

Baloh se je dobro odrezal v Zagrebu

Dne 29. in 31. julija je bil v Zagrebu povračilni boksalni dvoboj med Zagrebom in Monakovim ter med Bavarsko in Jugoslavijo. Prvo srečanje je končalo neodločeno 8 : 8, v drugem je Jugoslavija zmagala z 10 : 6. Obakrat je nastopil reprezentant Ljubljancin Baloh Evstahij, in sicer v težki kategoriji. Svojega nasprotnika je že prvi dan tako zdelal, da drugi dan ni mogel več nastopiti. Izredno močnim desnim crochetom mu je rnil kožo na čelu. V tretji rundi je bil Bavarec že popolnoma »groggy«. Baloh je nastopil za težko kategorijo, čeprav je imel samo 78 kg, njegov nasprotnik Bartl pa 96 kg. Vidimo, da ga niso češki listi zastoj nazivali »jugoslovanski Schmelger«.

Mednarodni lahoatletski turnir v Stuttgartu

V Stuttgartu je bil v soboto in nedeljo velik mednarodni lahoatletski turnir. Nastopili so nekateri najboljši — razen Nemcev — italijanski in japonski atleti.

Nekateri rezultati so bili izvrtni. Višek je bil tek na 800 m, kjer sta se ponovno srečala trenutno najboljša tekača na tej progri, Harbig in Italijan Lanzi. Spet je triumfalni Nemeč, ki je zmagal v odličnem času 1 : 48,7, 3 m pred Lanzijem z nič manj izvrtnim časom 1 : 49,2. Tudi oba naslednja Nemca sta tekla še pod 1 : 52. Prav dober je bil nadalje Scheuring na 200 m z 21,2 in olimpijski zmagovalce Wölke v metu krogle s 16,45 pred Estoncem Kreekom s 16,18 m. V stafeti 4x100 m je nemeško reprezentančno moštvo v postavi Borchmeyer, Hornberger, Neckermann, Scheuring postavilo nov nemeški rekord 40,1 sek., a tudi italijanska stafeta je kot druga zaznamovala italijanski rekord s 40,8. V teku 200 m čez zapreke je Glaw postavil nov nemeški rekord 24,1. Na 400 m je Lanzi zmagal v izrednem času 46,9 pred Nemcem Hamannom (47,8). V skokih se prevladovali Japonci. Moto je skočil točno 2 m, njegov rojak Tanaki pa 1,97 m. V troskoku je bil Japonec Kin s 15,34 sigurni zmagovalce. Prvovrstni so bili seveda nemški metalci kladiva. Storch je dosegel 58,20 m, Blask pa 57,06. V metu diska je bil prvi Wolapek s 50,16 m.

Kolesarji bodo tekmovali na Rašico

»Hermesova« kolesarska sekcija bi morala umeti svojo drugo letošnjo prireditve v nedeljo, dne 6. t. m. Ker pa ima tega dne Kolesarski klub »Orao« v Zagrebu proslavo 35letnice svojega obstoja, 60letnico svojega predsednika E. Menige ter 40letnico njegovega delovanja v kolesarstvu združeno z veliko čestno dirko, je sekcija morala svojo prireditve prenesti na

korakom. Kjer koll je ob tekmovalni progri videl kaj gledalec, se je ustavljal pri njih in se zabaval z njimi. Kljub temu, da je s temi muhami napravil najmanj eno uro, je bil vendar četrti. Med tekmovalci sta bila tudi dva črnca iz Južne Afrike. Eden izmed njih, Lentauy, je bil deveti in je vsaj šest ali sedem minut izgubil s tem, ker je pridrvel nadenjen neki pes, ki ga je poldrug kilometer daleč odgnal od proge.

- 7,25 kg, 6. plavanje na 100 m v poljubnem slogu; 7. drog, 8. bradlja;

ženske: 1. tek na 60 m, 2. akok v višino, 3. met krogle 4 kg, 4. plavanje na 100 m v poljubnem slogu, 5. bradlja, 6. krogi.

O terminu zdravniškega pregleda in sprejemnih izpitov, ki bodo med 1. in 15. septembrom, bodo kandidati obveščeni o pravem času.

V šolo sprejeti kandidati so kot redni slušatelji dolžni stanovati v šolskem internatu in plačevati naprej mesečno za vzdrževanje v šolskem internatu znesek 500 dinarjev.

Vsi redni in izredni slušatelji se bodo ob sprejemu v šolo obvezali, da si bodo o pravem času nabavili prav vsa potrebna enovratna in enotno predpisano osebno opremo, ki jo bodo rabili pri praktičnem pouku, posebno pa še: a) dva para lahoatletskih kratkih gat, b) en par sprinterice, c) ena dolga hlače iz trikota, d) en par copat z usnjenim podplatom, e) en par copat z gumijastim podplatom, f) tri majice, g) en sweater, h) ene plavalne hlačke, i) en par rokavice.

Solnino bodo plačali v šolo sprejeti redni slušatelji dne 15. septembra v tajništvo šole. V slededem prinašamo še tekst obveze: »Objava. Mojemu sinu, moji hčeri (varovancu, varovanki) ... .. odobravam in dovoljujem, da lahko vstopi v šolo za telesno vzgojo in se obvezujem, da bom šoli vsak mesec vnaprej dostavljal znesek 500 dinarjev za njegova (njeno) vzdrževanje v šoli, in da bom o pravem času nabavil zanj vsa predpisana enotna osebna oprema.

Za izpolnjevanje te obveze jamčim moralno ter s svojim premoženjem in nepremičnim imetjem.«

Važna je ta ustanova »Šola za telesno vzgojo« naroda. Lep kader sposobnih učiteljev in učiteljic je že dala naši veliki domovini. Pod vodstvom strokovnih učiteljev se v njej vzgajajo sposobni ljudje, ki po končani šoli odhajajo med ljudstva ter širijo zanimanje za telesno vzgojo e svojimi nasveti in s svojo požrtvovalno pomočjo. Važna je ta naša institucija.

nedeljo pomeže, t. j. na 13. avgust. Dirke bodo ob vznožju Šmarne gore s startom v Zg. Gornjih skozi Šmartno, Povodje, Zg. Gornje, Sred. Gornje ter po klanecu navzgor na Rašico. Te ravninsko-gorske dirke v skupni dolžini okrog 7 in pol km bodo le za verificirane dirkače, ki bodo vozili v posameznem startu z enominutnim presledkom. Pred temi dirkami bodo startali v skupni vožnji tudi dirkači-turisti na progji Zg. Gornje, Šmartno, Povodje, čez most pri mlinu spet v Zg. Gornje, kjer bo cilj pred Magistrovo gostino. Turisti bodo vozili le enkratno ravninsko progo v dolžini okrog 4 km. Če bo število prijavljenecv te skupine visoko, se bo vozilo v manjših izrebranih skupinah, nakar bodo v final plisirani vozili še finalni krog. — Klasificiranih mest za verificirane dirkače bo 15. za turiste pa 10. Razdelitev nagrad in objava rezultatov bo po končanih dirkah v Magistrovi gostini v Zg. Gornjih.

Jubilejna dirka zagrebskega kolesar. kluba »Orao«

Zagrebski kolesarski klub »Orao« proslavlja te dni 30 letni jubilej svojega obstoja, v zvezi s tem pa tudi proslavlja štiridesletnico aktivnega športnega dela svojega predsednika g. Emila Weniga. Sama proslava ima dva dela, danes je službeni del, v nedeljo, 6. avgusta pa bo dirka, ki se je bodo udeležili najboljši jugoslovanski dirkači.

Zagrebski klub »Orao« bo priredil to veliko dirko na 150 kilometrov. Dirka poteka iz Zagreba proti Veliki Gorici, na Buševac, Lekenik, Sela, Sisek, Stružice, Popovača, Križ, Kloštar Ivanič, Lupoglav, Božjakovino, Dugo selo, Sesvete in nazaj v Zagreb.

Kontrola za kategorijo A bo v Sisku in na križišču v Popovači pri km 400.

Kontrola za kategorijo B bo v Božjakovini in na obratni točki v Lipovcu pri Kloštru Ivaniču (km 428,250).

Okrepevalna postaja bo po prevoženih 85 kilometrih za kategorijo A v Popovači ob križišču.

Zagrebski kolesarski klub »Orao« je za jugoslovansko kolesarstvo izredno zaslužen. Iz njegovih vrst je izšla cela serija odličnih cestnih dirkačev. V analih so zabeležni zelo lepi uspehi. Jubilantu iskreno čestitamo.

Nurmi je napravil v Helsinkih boljše tekalističe kakor je stockholmsko

Tekalističe na stadionu v Helsinkih, kjer je pred nedavnim postavil Maeki nov svetovni rekord v teku na 5000 m, pri čemur je zboljšal stari rekord kar za 8,2 sekundi, se je izkazalo kot zelo dobro in hitro, tako, da so se napovedi uresničile. Je namreč zelo zanimivo, da celo tako izkušeni tekač kakor je Nurmi, predpostavljaja helsinsko tekalističe pred stockholmsko, ki je znano že dolgo kot rekordno tekalističe in ga smatrajo za najhitrejšje tekalističe na svetu. Nurmi je namreč tudi rekler, da bo progna na stadionu v Helsinkih pri teku na 5000 metrov pet do šest sekund hitrejšja kakor ona v Stockholmu.

Glede nato je ves športni svet zelo radoveden na potek olimpijskih iger v Helsinkih in jih vsi športniki nestrpno pričakujejo. kajti v zadnjih treh letih po olimpijskih igrah leta 1936 v Berlinu se je pokazal velik napredek po vseh državah.

700 letnica minoritskega samostana v Ptuj

združena z vseslovanskim tretjeredniškim kongresom dne 5., 6. in 7. avgusta

TRETJEREDNE SKUPSCINE

V nedeljo, 6. avgusta, pred škofovo sv. mašo bo slavnostni obhod po ptujskem mestu. Tretjeredne skupščine, prinesite s seboj svoje prapore, zastave in križe. Vse, kar znamo, moramo ta dan pokazati. Zbirališče bo v drevoredu pred kolodvorom. Prišedši na minoritski trg, se zastavonoše postavite okoli oltarja. Služba boja na namreč na prostem.

Zadnji klic vsem tretjerednikom: pridiš v največjem številu na vseslovanski tretjeredni tabor v Ptuj.

Fantovski odseki in Dekliški krožki

Vabimo vas, da se polnoštevilno udeležite v nedeljo, 6. avgusta, velikih slovesnosti v Ptuj. Zbirališče vseh članov in mladičev v krajih in vseh do 6. avgusta do 8 in četrti jutraj v mestni deški šoli, nasproti sreskega načelstva. Tu boste oddali prijago in koleca v shrambo. Zbiranje članic in mladenk v krajih in polkrajih ter v civilu se prične ob istem času kot za člane, in sicer v »Sloški šoli« v Ptuj.

Ptuj vas kliče! Pridiš vail Prinesite s seboj prapore! Mladci naj prinesejo modre hlačke, majice in prapročke; bodo v sprevedu z njimi nastopili. — Poslušajte se polovične vojni! Taborne knjižice dobite v Ptuj. Lahko pa vzamete tudi nedeljsko karto.

Na svidenje v nedeljo, 6. avgusta, v Ptuj. — Bog živil!

Zbirališča

Zbirališče vseh udeležencev spreveda na mladinski dan, 5. avgusta, kakor tudi na glavni dan proslave, 6. avgusta, bo v drevoredu pred kolodvorom. Zbiranje udeležencev za spreved prične ob 8 na zgoraj omejenem zbirališču.

Mladinski spreved

Spreved šolske dece in ostale mladine 5. avgusta se od kolodvora pomika po sledečih cestah: Ljutomerska cesta, Srbski trg, Tyršev trg, Miklošičeva ulica, Florjanski trg, Krempljeva ulica in Minoritski trg.

Procesija

Istega dne, v soboto, ob 10. zvečer bo procesija z Najsvetejšim z gorečimi baklami po sledečih ulicah: Minoritski trg, Krempljeva ulica, Florjanski trg, Mišičeva ulica, Tyršev trg, Srbski trg, Ljutomerska cesta, drevored pred kolodvorom, Masarykova cesta, Frankopanova ulica, park, samostan. Zbiranje za procesijo bo takoj po igri, okrog 10 ure zvečer, in sicer: ženske se zbirajo na cesti skozi park do mestne klavnice

— ob Dravi; moški pa od Minoritskega trga — Krempljeve ulice do Florjanskega trga.

Slavnostni spreved

Zbiranje vseh udeležencev slavnostnega spreveda na glavni dan proslave v nedeljo, 6. avgusta, se prične ob 8 uri v drevoredu pred kolodvorom. Zbirališča za posamezne oddelke organiziranih udeležencev oziroma skupin bodo opremljena z napisanimi tablam. Posamezne skupine naj se zbirajo na pripadajočih zbirališčih, ki jih bodo moglo spoznati po napisanih tablah. Pokorite se pri zbiranju članom tehničnega odbora in rediteljev, da bo mogoče pravočasno uvrstiti vse skupine in da ne bo nastala nepotrebna in mučna zamudal — Spreved krone iz drevoreda na Ljutomersko cesto, Srbski trg, Sloški ulico, Slovenski trg, Krekovo ulico, Florjanski trg, Krempljevo ulico, Minoritski trg.

Sprejemi gostov

Sprejemi gostov-odličnikov bodo 6. avgusta ob 8 zjutraj pred minoritskim samostanom. Za sprejem so določeni: odličniki, častna četa fantov, častna četa deklet, častna četa gasilcev, tretji red in Marijina družba. Sodeluje tudi mestna godba.

Na proslavo pride škof Cengl

Predstojništvu minoritskega samostana v Ptuj je prijavil svojo udeležbo na naši proslavi tudi kitajski škof megr. Cengl, ki se je te dni mudil v Ljubljani na kongresu Kristusa Kralja.

Premiera igre že v petek

Ker bo predvidoma obisk slavnostne igre ogromen, je pripravljali odbor sklenil, da se bo Petančičeva igra »Kuga« predvajala štirikrat, in sicer: premiera že v petek ob 8 zvečer za samostanom na dvorišču za Ptujčane in okoličane, v soboto ob 2 popoldne za otroke, zvečer ob 8 pa za del prvih udeležencev proslave, v nedeljo ob 6 zvečer bo igra slednjič predvajana za glavne udeležence proslave. Rezervirajte si sedeže pravočasno! Vstopnice za sedeže dobite v Cirilovi knjižarni ali pa v Minoritskem samostanu. Prosimo Ptujčane, da si ogledajo igro že pri premieri, da ne bo pozneje nepotrebne gneče!

Zigovanje tabornih knjižic

Pisarna za zigovanje tabornih knjižic bo ena na kolodvoru, druga pa v društveni sobi minoritskega samostana.

† Dragotin Martelanc

Neštete, pa tudi Dragotina Martelanca je vojna vihra pred četrtoletjem izruvala iz domačih tal, ga v svojem vrtincu zavihtela preko prostranih ruskih step in ga uvrstila med borec za svobodo svojega naroda. Končno je omagal in legel k večnemu počitku.

Drago Martelanc, iz znane narodno tržaške rodbine, je bil med prvimi Slovenci, ki so se v ruskem ujetništvu priključili v srbsko vojsko. V mesecu maju leta 1915, ko je na srbskih frontah bilo sorazmerno zatijše, je prišel v Skoplje in bil kot podporočnik-prostovoljec dodeljen menda k 18. pešpolku.

Ko se je srbska vojska jeseni tistega leta pomaknila h Kosovu, je pri Giljanu v boju z Bolgari bil ranjen v stegno vprav ko je prvi sneg pobelil prostrano kosovsko ravan. Odklonil je vsako pomoč, češ škoda je vsakega zdravega vojaka, če bi se zaradi ranjenca odtegnil borbi. Sam se je izvelel v ozadiju, si za silo obvezal rano, uredil v grmovju palico in počasi došantal v Uroševac, kjer se je zglasil v poveljstvu južne armade, nato pa bil poslan v rezervno vojno bolnišnico v Prištino.

Rana, premalo oskrbovana, se je hudo razbolela, zlasti ker je primanjkovalo zdravnikov ranočelnikov. Pa končno to še ni bilo najhuje. Že po nekaj dneh se je ves umik srbske vojske usmeril proti Prizrenu in dalje čez albansko gorovje k morju. Martelanc je moral z oteklo nogo na trnjevo pot, če ni hotel tvegati življenja v rokah avstrijskih rabljev.

Hudi napori duha in telesa, ki menda nikomur niso prizanesli, kar se nas je plazilo po negoteljnih alpskih grebenih, so zaradi nezceljene rane še posebno hudo zadeli rajnega Dragotina. Ves onemogel se je privlekel do Valone in se tu s tisoči in tisoči sotrpinov vkrcal za Krf. Njegovi močni naravi je pripisati, da je vzdržal in dve leti in tretjega pol taboriščeval v poveljstvu neborov pod šotorom v oljskih gajih Govino in Potamos. Tu sva se po veliki noči leta 1916 spet sešla, in dasi sem bil na službi v eno uro oddaljenem mestu Krfu, sva se tako trdno navezala drug na drugega, da sva se vsaj dvakrat tedensko obiskovala. V lepih poletnih nočeh, ka-

dar se nama je pridružil še Velikoločan Gorec, strasten ribič, smo lovili ribe v potoku Potamos ali pa sva sanjalarila o domovini in domačih na morskobali.

Spomladi 1918 sem odšel v Rim, v pisarno Jugoslovanskega odbora. Od tod sem rajnkemu posredoval zvezo z njegovo sestro Milko. To je Dragotinu vilo novega upanja v prihodnost in v veliko tolažbo mu je bila novica, da je veliki Jugoslovčan, naš prvi narodni borec in voditelj dr. Antun Korosec v boju za majsko deklaracijo obiskal tudi Trst in rojstno hišo Dragotinovo.

Minila so strašna vojna leta in v osvobojeni domovini smo spet zadihali domače ozračje. Dragotinu ni bilo dano; Trst je zasedla Italija...

Pod temi bremenimi bridkosti petdesetletno, oslabljeno telo ni več vzdržalo. In Dragotin je shiral tik ob 23 letnici vojne napovedi.

Njegovi tovariši vojni prostovoljci smo mu priredili lep in dostojen pogreb v soboto popoldne. Krsta je počivala na topovskih lafeti v vencih in cvetju. Vojška godba, častna četa in lepo število vojnih prostovoljcev so svojemu rajnkemu tovarišu dali poseben poudarek tudi s tem, da je pogrebne obrede za pokojnikom opravil naš dober tovariš o. dr. Stanko Aljančič. Pevsko društvo »Savac« pod vodstvom pevovodje g. Venturinija je pokojniku zapelo v slovo »Človek, glej in Blagor muc. Naš vojni tovariš prof. dr. Ernest Turk se je v lepih besedah ob odprtem grobu poslovil od rajnega.

Zdaj si dotrpel, dragi Karlo! Presunjen po Tvoji nenadni smrti Ti ključem iz vse duše v zahvalo za Tvoje prijateljsko srce zadnje slovo. Počivaj, Karlo, v zemlji slovenski v božjem miru!

Fran Radešček.

Kranj

Gospode, moše in fante vabimo, da se udeležite nočnega češčenja sv. Rešejeja Telesa danes, v četrtek, pred prvim petkom, od pol 9 do 9 zvečer. Knjižice in pesmi dobite v cerkvi. Odkovite se klicu božjemu tudi Vi, ki morda do sedaj še niste hodili moliti ob tej pozni uri med same moše in fante Najsvetejši zakrament, in pridiš!

II. JUGOSLOVANSKI

GASILSKI KONGRES

V LJUBLJANI, OD 13. DO 15. AVGUSTA 1939

Gasilski kongres, ki bo v dneh 13.—15. t. m. v Ljubljani ob priliki proslave dvajsetletnice ustanovitve Jugoslovanske gasilske zveze v Ljubljani, bo tako po udeležbi gasilstva iz vse države in iz zamejstva kakor tudi po veličastnosti, pomembnosti in zanimivosti vseh prireditev prvi največji kongres te vrste v državi. Že sam epored pokazuje toliko izrednih točk, privlačnih za vse sloje našega naroda, da bo tudi po impozantnosti prireditev velik pomen gasilstva prišel do polne veljave že kar po največji udeležbi odličnikov in širokih množic iz vse države. Svoj stoji kongres pod visokim pokroviteljstvom Nj. kralja. Visočanstva kraljeviča Tomislava. Naj le na kratko omenimo bistvene točke sporeda:

V nedeljo, 13. avgusta, ob 9.30 sv. maša pri sv. Florjani v Ljubljani za umrle gasilce. Ob 10 bo poklonitev mrtvim gasilcem na pokopališču pri Svetem Križu. Ob 11 se odpre gasilska razstava v L. državni realni gimnaziji v Vegovi ulici. Tekme na Stadionu bodo od 8.—18. Po tekmah bo slavnostna seja Gasilske zajednice, ob 20 pa družabni sestanek. — V ponedeljek, 14. avgusta, do 9 sprejemi na postaji, nakar začne gasilski kongres svoje delo, zlasti zanimivi bodo referati o narodnem delu gasilstva, o modernem gasilstvu, o vlogi gasilstva pri pasivni obrambi in o samarjanstvu. Ob 11.30 bo blagoslovitev temeljne kamna za prvo gasilsko šolo v Ljubljani. Popoldne ob 15 bo prav posebno privlačna generalna vaja gasilcev na Stadionu in nato seja uprave Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije. Nekaj izrednega ne le za Ljubljano, ampak tudi za vsa naša država bo velik ogledmet na Stadionu, kakršnega pri nas še ni bilo. V torek, dne 15. avgusta, bo ob 5.30 budična, ob 7 zbirališče na Bleiweisovi cesti, kjer se ob 8.30 razvrti spreved in mimo hod po glavnih ulicah do Kongresnega trga. Tu bo ob 10.30 sv. maša in po maši slavnostno zborovanje, popoldne pa nastopijo gasilci iz vse države z gasilskimi vajami na Stadionu. Že iz tega utesnjenega nastevanja je razvidna velika pestrost in izbranstvo sporeda kratko odmerjenih kongresnih dni. Kongres bo dal popolno sliko in odgovor na vsa vprašanja o velikem narodnem in kulturnem pomenu gasilstva, zlasti glede na njegovo najlepšo nalogo dejavne krščanske ljubezni do bližnjega.

Narodne noše se vlnudo vabijo, da se udeležijo v kar največjem številu gasilskega kongresa, ki bo v Ljubljani od 13. do 15. t. m. Iz vse države so že prijavljene narodne noše v velikem številu, zlasti slikoviti kroji iz donavske, moravske, vardarske in zetske banovine. Slovenci nikakor ne smemo zaostajati v številu

narodnih noš na gasilskem kongresu. Saj je gasilstvo imelo vedno velik pomen v narodnem delu v Sloveniji. Narodne noše bodo imele na vseh prireditvah častno mesto, kar bo povzdignilo slovesnost kongresa in podalo celotno sliko narodnih noš v naši državi. Priprave torej narodne noše in se udeležite gasilskega kongresa v Ljubljani.

Vse gasilske čete se nujno pozivajo, naj se brez odlašanja in nemudoma dokončno prijavijo za udeležbo in vrnejo izpolnjene zadevne tiskovine. Čas za prijavitelje je že potekel, vendar še niso vse čete vrnille obrazce, kar je nujno potrebno, da se dokončno ugotovi udeležba pri tekmah tako posameznikov kakor rojev. — **Angleška gasilska delegacija** je že prijavila svojo udeležbo na gasilskem kongresu v Ljubljani, kar je izredno velikega pomena za sloves, ki ga uživa naše vrlo gasilstvo v svetu.

Prodajni prostori za gasilski kongres bodo na Stadionu. Številni kongresi mednarodnega značaja na reprezentančnem Stadionu nujno zahtevajo enotno obliko prodajnih lop. Načrt enotnega prenosljivega paviljona je vsakemu interesentu v pisarni za oddajo prostorov na razpolago. Taki prenosljivi paviljoni se bodo lahko uporabljali ob vseh podobnih prilikah. Se prodajne lope morajo biti bogato okrašene s smrečjem. Enotno morajo biti rešeno tudi vprašanje obleke prodajalcev jestvin in pijac: moški bel predpasnik, ženske črna halja z belo ovratnico. Pravico do prodaje na Stadionu bodo imeli le najemniki prostorov, ki bodo postavili na Stadionu predpisane prodajne lope. — Pisarna za oddajo prostorov je odprta dnevno od 19 do 20 v veži Gospodarske zveze, Tyrševa cesta 29, desno, prtiličje.

Godbam, ki bodo sodelovale na gasilskem kongresu, sporočamo, da je založila Gasilska zajednica več novih gasilskih koracnic. Med njimi novo gasilsko himno na besedilo Joža Vovka in na besedilo Engelberta Gangla »Vrlih gasilcem«. Dalje sta še dve gasilski koracnici in dve koncertni koracnici. Ker bodo morale vse godbe pri gasilskih prireditvah igrati prvenstveno te komade, vabimo, da jih takoj naroče pri Gasilski zajednici dravske banovine v Ljubljani, Tyrševa cesta 29-11.

Stanovanjski odsek vljudno prosi vse gasilske čete in župe, da pošljejo prijave udeležencev. Prijave naj bodo izpolnjene po zadnji okrožnici. Zaradi velikih predpriprav za stanovanja mora stanovanjski odsek imeti prijave pravočasno zbrane.

70 letnica Okrajne hranilnice v Slovenjem Gradcu

Slovenj Gradec, 1. avgusta.

Letos poteka 70 let, odkar so ljudje, ki jim je bil pri srcu gmotni obstoj našega slovenskega življa v slovenjgraški okolici, postavili temelj za to veljavno ustanovo. Niso bili gnani od sebičnih želja, ko so to sklenili. Bili so to oni, ki so videli, kam ženejo kmeta oduške 15—30% obresti, ki so jih zahtevali denarni mogotci. Rušile so se kmetije, ki so bile le kolikaj zadolžene zaradi nesreče, prevzema posesti ali slabih letin — padale so v tužjeve roke. Da se val tega propada ustavi, se je na pobudo deželnega zbora v Gradcu v letu 1867 sesal prvi okrajni odbor v Slovenj Gradcu; ena prvih nalog tega odbora je bila ustanovitev poštenega denarnega zavoda — Okrajne hranilnice v Slovenj Gradcu.

Matija Lohninger, tedanji posestnik sedanjega Pergerjevega veleposestva v Mislinji, je že 1. avgusta 1869 sklical prvo sejo Okrajne hranilnice, ki je takoj začela poslovati. Prvi ravnatelj je bil dr. Alfonz Moše, ki je bil pozneje tudi soustanovitelj Mestne hranilnice v Ljubljani. Dr. Moše je prvi vložil v zavod večjo vsoto. Leta 1876 so pri volitvah zmagali Slovenci in je prišla hranilnica v slovenske roke. Vodili so jo za zares pošteno: nadžupnik Novak Fr. iz Smartnega, mestni župnik Jazbec Anton, kanonik Slander iz Starega trga, Rotoznik Jožef, posestnik v Legnu, tovarnar Pototschnig Franc in drugi. — Veliko zaslug si je za hranilnico pridobil Günther Avgust, posestnik in svečar v Slovenj Gradcu. Dne 29. avgusta 1927 je bil imenovan za gerenta mestni župnik g. Alojzij Čizek, ki jo je vodil do svoje smrti. Sedaj vodi hranilnico kot gerent duh. svetnik, mestni župnik gosp. Jakob Soklič. Pod njegovim vodstvom kaže zavod res zelo razveseljiv napredek. Zgoraj navedeno nam potrjuje dejstvo, da je lansko leto dosegel promet 76 milijonov. Letos je dobila hranilnica dovoljenje za prodajo in nakup valut in drugih opravkov vseh bančnih poslov. Promet se je od lanskega leta podvojil, vloge so silno narasle. Mnogo strank ima svoj tekoči račun.

V letih krize so vloge sicer padle, toda že so zopet narasle na 20 milijonov. Zavod uživa po

polno zaupanje posebno zato, ker ni prišel pod zaščito in izplačuje vse vloge po želji.

Koliko je koristila hranilnica s ceninimi posojili, nam pokaže seznam dolžnikov teh sedemdeset let. Jasno je, da je bil z njenim posojilom marsikdo rešen gotove propasti. Ob svoji 25 letnici je O. H. pripomogla z brezobrestnim posojilom, da se je zgradila železniška proga iz Velenja v Dravograd. L. 1897 je hranilnica podarila zemljišče za javno bolnišnico in s tem postavila temelj zavodu, ki tako lepo deluje za dobrobit vsega okraja. Za stavbe novih šol v okraju je hranilnica prispevala velike vsote in podprla sploh vsako javno akcijo.

Hranilnica ima tudi lep dom sredi mesta. Lansko leto je bila hiša temeljito predelana po načrtih inž. Platnerja in je sedaj brezdvomno najlepša hiša v Slovenjem Gradcu. Poleg tega ima hranilnica še dve hiši v mestu in lep vinarograd v Kamnici pri Mariboru. Pokojniški sklad Okrajne hranilnice pa zida lepo hišo ob Kolodvorski poti. Tako bo tudi letos kakor lansko leto hranilnica zaposlila delavstvo in dala mestu novo lepo zgradbo.

Svojo sedemdesetletnico je Okrajna hranilnica slovesno proslavila in je pokroviteljstvo teh slovesnosti prevzel g. ba ndr. Marko Natlačen. V torek, dne 1. avgusta je bila v mestni župni cerkvi ob 8 sv. maša zadušnica za vse pokojne člane, ob devetih pa slavnostno zborovanje v sejni dvorani Okrajne hranilnice. Pri tej priliki je predaval g. predsednik Zveze jugoslov. hranilnic, g. ravnatelj Pretnar, o pomenu hranilnic.

Jesenice

Naši študentje so letos res agitni. Poleg svojih sestankov, ki jih imajo tedensko dvakrat, nam postrežejo tudi z igrami. Ni še dolgo, od kar so prispeli z zadnjega izleta od Belopeških jezer, pa so že nastudirali nov prosvetni večer, ki bo v sredo, 2. avgusta, ob pol 9 zvečer v Krekovem domu. Da ne bo predavanje osamljeno, nam bo študentovski otket zapel nekaj narodnih pesmi in ob koncu zaigral še Vodopivčevega »Kovačevega študenta«. — Podprimo jih z obilno udeležbo!

SLEPEC

Detektivska povest

Celi dve leti se nisem, kakor bi ti utegnul reči, dotaknil čiste roke, dokler se nisi tisto noč ti rokaval z meno. Pa vendarle nisi bil ti, ki me je bil dvignil iz tistega močvirja, čeprav si posihal še toliko storil zame. Samo v trenutku, ko se oziram nazaj, vidim, kaj je življenje pri nji v tisti samotni hiši dejansko storilo zame.

»In kako,« sem vprašal ostro, »je prišlo do tega, da se ti je ta srčni dom porušil?«

»Stara ženska, ki je prihajala v hišo pospravljat, je iztaknila, da sem bil tam. Da bi se me bila iznebila, se je neko noč vrnila s praviljeno zgodbo, da je videla po občinskem svetu pohajati nekega moškega, kakor da je opazoval hišo; in hotela je vedeti, da je bil to Stellin mož. Za zvižanja bi ji bila izpodletela, da se ni slučajno ujemala z nekaj časopisno vestjo, da se bo vsak žes izvršila aretacija v zvezi z umorom v Ealingu. Mišlila sva, da so nama na sledu in da morava bežati, daleč bežati. A celo tedaj, Peter, je bila tista ženska dobra, razumeš. Potrta, kakor je bila spričo starkinga napada na njeno čast, me je najprej odpravila iz hiše in se nato vrnila, da bi se bila pripravila za dolgo pot, in če bi bilo potrebno, stopila pred tistega neznanca, ki sva ga dejansko imela za policista — stopila predenj iz oči v oči, medtem ko sem jaz ležal v zavetju tiste senene kopice.«

»In vse to je storila zate zgolj iz nesebične prijaznosti? Ali si kdaj dvomil o tem, kaj?« In da bi bil to vprašanje navil do skrajnosti, sem začel žvižgati melodijo »Ojoj žena Roderikova«.

Kinloch je nenadoma zardel.

»Kaj te me je prevarala?« je vzkliknil. »Ali je nisem tudi jaz skušal ukaniti?«

»In si izgubil.«

»Kakor sem zaslužil,« je odvrnil. Nato pa se je

po trenutnem molku obrnil proti meni in se sklonil naprej. »Peter, rekel sem ti, da sem se vedel v tisti hiši kakor zgodovinec. To je bilo resnično. A najbolj zagovodna reč je prišla nazadnje. Dopotvala sva semkaj ponoči z njenim malim avtom, medtem ko sva čez dan spala v kakšnem odljudnem poljskem zakotju ali pa v gozdu. Pet dni sva se vozila, preden sva prišla semkaj. In tedaj sem jo, preden sem ji dal oditi, prosil, da me je poljubila.«

»Oh, tukaj se začne ljubezenski del,« sem omenil sarkastično. »Je li mogoče, da je ženska to romantično zgodbo pokvarila z odklonitvijo?«

»Ne,« je dejal Kinloch popolnoma resno, »ni mi odklonila. Sprva sem mislil, da mi bo. A ko me je poljubila —«

»Prepričan si bil, da — te ne bo —« sem mu pomagal.

»A ko me je poljubila,« je nadaljeval, »sem čutil, da so ji bila lica mokra od solz.«

To ni bilo tako, kakor sem pričakoval slišati. In dasi sem čutil, da bi bilo bolje ponorečevati se, vendarle nikakor nisem mogel najti pravih besed, s katerimi bi mu bil ponagajal. Njegovo otročje mnenje, da se je ženska jokala zaradi njegove robotosti, s katero jo je bil pripravil do poljuba, mi je kar sapa zaprlo. Nihesar mi ni ostalo, da bi ga bil mogel s pridom zakrkniti. A to nenavadno spoznanje Sandya me je vsaj pripravilo na to, kar je imelo še priiti. In res mi je bilo treba pripravljeno že na prvo, kar je za tem prišlo.

»Kaj pa te je pripravilo do tega, da si stopil v zvezo s Selwyn & Smithom?« sem vprašal.

»Menda se nisi več spominjal, da je ta trvdka imela tvoje delnice?«

»Ne,« je odvrnil. »Mislim sem, da za tistim oglasom tili policija, pa sem se hotel sam javiti.«

»Javitil! Pa zakaj — zaradi umora?«

»Da.«

Komaj sem mogel verjeti lastnim ušesom. To se mi je zdelo od vseh neumnih, donkichotskih dejanj, karkoli jih pripovedujejo, najneumnejše. Ja-

viti se zares! Da, ampak vprav ta neumnost mi je povedala, s kakšno silo je ta neznanca ženska držala Kinlocha v svojih rokah. Zares, pametno je opravila svoje delo, ko ga je pustila v Gartu vprav tedaj, ko je bil zadosti zaslepljen; zdaj ga je mogoča prisiliti k temu, da bo držal svoja usta zaprta ali da bo celo, če bo prišlo do tega, igral vlogo prostovoljne žrtve. In ko sem to sprevidel, nisem čutil samo jeze, ampak tudi nekakšen strah do tiste ženske, ki je mogla tako obvladati takega človeka, kakršen je bil Kinloch.

»Vidiš,« je nadaljeval, »hotel sem se javiti, to se mi je zdelo nekakšen izhod, nekakšen beg iz življenja. Več, že prej sem se zelo naveličal življenja. Moje vztrajanje pri življenju je bilo zgolj še parasilsko — zgolj nekakšno životarjenje, plazenje okoli po temi.« Pogledal je preko proti meni z nekakšnim žarom v očeh. »Ampak ti si mi ustvaril vso to spremembo. Peter. Ti si mi povrnil smisel za življenje, in zdaj vidim, kako neumna je bila moja misel, da bi se bil tako javil.«

To je bilo do ti zadovoljivo. A bilo je še zelo oddaljeno od tega, kar sem pričakoval.

»Toda,« sem dejal, »če pojdeš v London, ko bo policija oprezovala za teboj, bo prav tako, kakor če bi se sam javil, to je le drug način. Po tem, kar sem videl, bodo za teboj kakor jastrebi.«

»Ne bojim se. In moram jo najti zdaj, ko morem kaj storiti,« je rekel trmasto.

»Toda ali si prepričan, da bi rada videla, da bi jo našel?«

Zdaj sem ga imel, kajti po tem, kako se mu je obraz povesil, je bil videti prej prepričan, da ona ne želi tega. Da bi bil opravil s tem odkritjem, sem nadaljeval:

»Kakšno pa je njeno ime, ki si ga vzel, ko si prišel sem?«

»Ne vem za njeno ime,« je priznal Kinloch.

»Tedaj si se samo zato imenoval Keillera, da bi ji prikrl svoje ime?«

»Ne, ona ve za moje ime.«

»Nedvomno! In vse o tebi; medtem ko ti več

o nji samo toliko, kolikor ti je hotela ona povedati, kar pa, kakor je videti, ni nič.

Tedaj se mi je rodila nova misel.

»No, torej nisi ne več, kakšna je, ker je seveda nisi nikoli videl.«

»Ne,« je priznal, »če bi postavil predme njeno sliko, je ne bi prepoznal.«

»In nisi toliko je ne poznaš, da bi vedel za njeno ime ali pa, kje stanuje ali kakšna je. No, človek božji, tvoje iskanje je brezupno — živanka v seneni kopici ni nič v primeri s tem.«

Po tem sem ga pustil s to zadevo pri miru, kajti videl sem, da je truden. Odpravila sva se niz pobočja in stopala skozi smrekov gozd skoraj brez besede, celo tedaj, ko sva prišla iz gozda na veliko cesto na dnu doline, kjer bi bilo pomenkovanje lahko.

Ni verjetno, da bi se bil še kdaj vrnil h Kinlochovu načrtu, da ni čez nekoliko noči sam našel tega predmeta. Sedela sva pri ognjišču in po popoldanski južini kadila pivo. Jaz sem imel drugi dan oditi iz Garta. Zeleč si mojega sveta je jel kazati veliko upoštevanje mojega mnenja. Seveda pa sem vedel, da hoče s tem samo pomiriti moje razburjeno srce. A ko je storil še korak naprej ter mi predložil, da mi bo povedal svoj načrt, sem ga prekinil. Kaj namerava početi, kam kani odriniti, vse to so reči, sem mu rekel, ki je najbolje, da jih ohrani zase. Da je imel nekakšen dejavni načrt, nekakšno neurjeno predstavo, kako bo poiskal svojo ljubljeno, to sem bil že uganil. Toda to me ni zanimalo; in spričo njegove priznane nevednosti glede najbitnejših dejstev o njej, sem bil prepričan, da mora doživeti neuspeh. Če bi bil voljan pomagati policiji zgrabiti zločinca, tedaj bi bil položaj bolj enostaven. Kajti zdaj nisem več dvomil, da bi se v primeru, če bi se prostovoljno javil, s pomočjo Spencera in mene mogel otresti vsakega suma, da je bil soudeležen pri umoru.

Otroški kotiček.

Pravljica iz gozda

(72) Zunaj pa so se zaslišali težki koraki viteza Srakoperja. Najprej tiho, nato pa glasneje in glasneje. Odprla so se vrata in vstopil je hudobnež s svečo v roki.

(73) Bum! se je zaletel Mezinček na Srakoperjevo glavo in mu zavezal z ruto oči. Prstanec se je lotil krivega kljuna, Kazalec pa roke. Srakoper se od presenečenja ni niti branil.

Otroški vozički
v veliki izbiri dobite pri

Banjol
LJUBLJANA
Miklošičeva cesta 20

Razpis

Glavna bratovska skladnica v Ljubljani razpisuje mesto vodje lekarne krajevne bratovske skladnice v Trbovljah.

Za to službo prihaja v poštev magister (-a) farmacije, ki je usposobljen (-a) za vodstvo lekarne in ki tudi sicer odgovarja predpisom § 3. službene pragmatike za nameščence bratovskih skladnic z dne 20. decembra 1937, II. R. št. 4887 (Službeni list kraljevske banke uprave dravske banovine št. 142-22 iz l. 1938).

Plača po dogovoru.
Lastnoročno pisane prošnje in curriculum vitae z dokazili o izpolnitvi zgoraj zahtevanih pogojev je vložiti pri krajevni bratovski skladnici v Trbovljah do 20. avgusta 1939.

Natančnejše informacije se dobe pri Glavni bratovski skladnici v Ljubljani ali pri Krajevni bratovski skladnici v Trbovljah.

Glavna bratovska skladnica v Ljubljani.

Brez posebnega obvestila

Za vedno nas je zapustil naš preljubi očka in opapa, gospod

Ludovik Černe

zlatar in meščan ljubljanski

K večnemu počitku ga spremimo v petek, dne 4. t. m. ob petih popoldne iz mrtvaške veže Šlajmarjeva ulica (Leonišče) na pokopališče k Sv. Križu, kjer ga položimo v rodbinsko grobnico.

Maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 5. t. m. ob sedmih v cerkvi Marijinega Oznanjenja pri oo. frančiškanih.

Ljubljana, dne 2. avgusta 1939.

Globoko žalujoče rodbine:
Černe, Magolič, Baloh, Hren, Ribnikar.

To je varstvena znamka za

Sanoped

ki trajno odpravi vse slabe posledice potanja (zopern duh, razjedanje kože in tkanin, tvorbo kurjih oces, otišancev itd.)

Gospod DOBERLE M. iz Ljubljane piše: „... Navzlic skrbni negi nog je potenje napredovalo tako, da sem strašno trpel pri svojem poklicu. Poslužil sem se Vašega praška, ki mi je čudovito pomagal. Vsakomur priporočam zoper potenje nog Vaše sredstvo »SANOPED«, ki je v resnici učinkovito.“

Zahtevajte „SANOPED“ v vseh specialnih trgovinah

Glavna zaloga za Jugoslavijo:

drogerija M. JANČIGAJ, Ljubljana, Krekov trg 10

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petintra vrstica po 3 din. — Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mlad manufakturst
želi premeniti službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12046. (a)

Vpeljan zastopnik
s kavicjo, išče zastopstvo dobrih tovarn za Slovenijo. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Siguren uspeh« 12016

Fant
s Christofovim trgovskim tečajem, išče kakršnokoli službo. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Prav dober« št. 12065. (a)

Službo dobe

Mizarskega pomočnika
sprejem takoj. Florjanska ulica 19. (b)

Dva mlajša sodarja
takoj sprejme F. Pirc — sodarstvo, Dravljice, Ljubljana. (b)

Kmečko dekle
za delo na polju in v gospodinjstvu se sprejme. — Ponudbe z navedbo plače v upravo »Slov.« pod šifro »Pridna« št. 12472. (b)

Zanesljivo gospodinj
ki se razume na vsa hišna dela, zna kuhati in šivati ter se razume tudi na zelenjadni, sadni in cvetlični vrt in na kokošjerejo — sprejem. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Zdrava« št. 11714.

Inženirja
arhitekta ali stavbenika s prakso v projektiranju in izpeljavi visok. zgradb. sprejem. Nastopi lahko takoj. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »Popolnoma samostojen« 12.449. (b)

Postrežnico

sprejem za dopoldan. — Poizve se v trgovini — Privoz 8. (b)

Šiviljo

likarico in veziljo za pletenine, sprejem takoj. — Knezova 31. (b)

Čevljarski prirojevalec
gornjih delov, dobro izvežban, se takoj sprejme. Ješe, Trzlje. (b)

Mizarskega pomočnika

sprejme takoj Rozman Avgust, Stanežiče, št. Vid nad Ljubljano. (b)

Slinarskega pomočnika
pridnega, do 20 letnega — sprejem k cerkvenemu delu. — Železnik, Predovičeva 11, Ljubljana. (b)

Organist in cerkvenik
(obč. tajnik) dobi službo. Nastop takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 12.479. (b)

Kuharica in gospodinja
dobi službo v župnišču. — Kuhinja in majhno gospodarstvo v redu. Nastop takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod 12.478. b

Dekle
tudi z dežele, krščansko, snažno, zdravo, pridno in pošteno, dobi službo kot pomoč gospodinj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.484. (b)

Perfektno kuharico
z večletnimi izpričevanji v dobri, večji gosposki hiši, sprejem takoj ali 1. septembra. Ponudbe s prepisli izpričeval na upr. »Slovenca« pod značko »Zdrava« št. 11714.

Sobar
(Kammerdiener) in sobarica (Kammerfrau), popolnoma izvežbana, ki sta že bila kot taka zaposlena, dobita takoj službo v Beogradu. — Ponudbe s prepisli spričeval in sliko je poslati v upravo »Slovenca« pod »Stalna služba« št. 12.476. (b)

Dijaki
Dijakinji
iščeta stanovanje pri družini s klavirjem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Poljane 2« št. 12474. (c)

Kupimo

Ržene rožičke
in lipov cvet, kupujemo. Ponudbe na »Salus«, d. d., Ljubljana. (k)

Zlato, srebro

in briljante kupuje v vsaki količini tvrdka A. Božič, Ljubljana, Frančiškanska ulica 3. (k)

Vankovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblik nudi Presker, Sv. Petra a. 14, Ljubljana. (l)

Dva lepa oleandra
proda Štrukelj, št. Vid 62 nad Ljubljano. (l)

Pekarno v Celju
zaradi starosti takoj prodam. Naslov pove uprava »Slovenca« pod 12.488. (l)

Pozor!

Več prvovrstnih šivalnih strojev, otroških vozičkov, tričikljev, koles itd. prav poceni naprodaj pri »Promete« (nasproti križanske cerkve). (l)

Kislo zelje
novo, prvovrstno, v sodčkih, dobavlja po naročilu Gustav Erklavec — Ljubljana — Kodeljevo, Povšetova 47, tel. 25-91.

Auto-motor

BSA motor
modern, zelo dobro ohranjen, naprodaj. Cena 3500 din. Na ogled do 9 zjutraj in od 5—8 zvečer. Cizerli, Stari trg 26/II. (f)

Denar

Hranilne knjižice
3% obveznice
in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO. KOM. ZAVOD
Maribor, Aleksandrova 40

Stanovanja

IŠČEJO:
Za takoj ali pozneje

išče stalna stranka dveh oseb enosobno ali manjše sončno dvosobno stanovanje v okolici sv. Petra. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Točno plačilo« 12469

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje
oddam. Bezenskova 36 — Zelena jama. (c)

Trisobno stanovanje

lepo, komfortno, oddam v vili: Streliška ulica št. 26, takoj ali 1. septembra.

Dvosobno stanovanje

oddam s 1. septembrom. Istotam naprodaj dvostanovanjska vila z vrtom. Zeljarska ulica 11. (c)

SOBE

IŠČEJO:
Sončno sobo
z vso oskrbo iščem za dijaka v vili v Ljubljani, na Vrtači, za prihodnje šolsko leto. Ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru pod »Soba« 12.487.

Posestva

Hiša z vrtom
in dobro vpeljana gostilno, v sredini mesta prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12235.

Hiša v Kranju

s petimi manjšimi stanovanji takoj pod ugodnimi pogoji naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12279. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno nabraženi posejvalci — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, tma naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. — Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago.

Zivali

Konj

6 let star, poraben za vsako vožnjo, za tek ali za polje — je naprodaj po ugodni ceni. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 12460.

4 leta starega konja

lepega, pasme Nonius, za lahko in težko vožnjo — prodaja L. Šešerko, Planina nad Sevnico. (l)

Razno

Brezplačen zavitek

»Dostalovega« toaletnega bisera za poskušnjo. — Uspeh pri prvi uporabi. Spuščaji, mozolji, nečistosti lica izginejo. Poslijte za stroške 3 din v znamkah. »Kemikalija«, Novi Sad 144, v lekarnah in drogerijah originalni karton 32 din.

EDINSTVEN POIZKUS S PUDROM PRESENEČA 10.000 ŽEN

Positiven DOKAZ, da lahko izgledate mlajši in lepši!

ŠE DANES napravite ta POIZKUS! Presenetljiva nova iznajdba z pudrih. Čudovita nova sestavina, ki olupša kožo in je na mojštrski način mešana s pudrom, presejanim skozi svileno sito. Ta sestavina da koži novo življenje in odsev. Bledi, brezbarvni polti da mladostno naravno barvo ter povzročijo, da se puder dvakrat dalje obdrži na licu. Ta presenetljiva sestavina se imenuje »kremeska pena«. Nabaja se samo v novem pudru Tokalon (postopek je patentiran).

„Slovenčeva“ podružnica
Ljubljana, Igrševa cesta
(palača Poštni dom)

Zahvala
G. prof. Filipu Terčelju, g. župniku Mihi Jenku, Kolu jugoslov. sester Sv. Peter-Moste, Sokolu Moste, pevskemu društvu »Sava«, društvu »Soča«, darovalcem cvetja in vsem, ki so našo mamico

Valerijo Bensa roj. Gomišček
spremljali na njeni zadnji poti — najiskrenejša hvala; istotako onim, ki so nam ob tej bridki izgubi izrekli sožalje ustno ali pisмено. Prav prisrčna hvala veljaj zdravnici gospej dr. Boženi Merljak, ki je posvečala pokojni v njeni bolezni izredno skrb in znala pridobiti njeno zaupanje.

V Ljubljani, dne 2. avgusta 1939.
Andrej Bensa, učitelj, v svojem in svojcev imenu.

Umrl je naš edinec

Janez Janežič
učencec V. razreda v Marijanišču

po daljši, zelo mučni bolezni, v 13. letu starosti. Materi zemlji ga izročimo v četrtek, dne 3. avgusta 1939. Pogreb bo ob pol petih popoldne iz splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. Križ - Ljubljana, Mengeš, dne 2. avgusta 1939.
Peter, oče, Rezika, mati, Mimica in Tončka, sestrici, in ostalo sorodstvo.